

Skötsel- pärm

Skötselanvisning

Här finner du utförlig information, instruktioner och skötselanvisningar till din nya bostad. För att garantin ska gälla är det viktigt att skötselanvisning för respektive produkt följs. Typ och kulör på exempelvis kakel och tapeter beror på vilka inredningsval du har gjort och anges därför inte här. För information om garantier och felanmälan, se under rubrik Felanmälan.

1. Värme och sanitet

- 1.1 Rumstemperatur i bostaden
- 1.2 Kök och badrum
- 1.3 Blandare, avstängning av vatten och varmvattenmätning

2. EI

- 2.1 Elektricitet och jordfelsbrytare
- 2.2 TV, telefon och dator
- 2.3 Komfortgolvvärme i våtrum
- 2.4 Brandvarnare
- 2.5 Porttelefon och kodlås

3. Ventilation

- 3.1 Ventilation

4. Vitvaror

- 4.1 Spisfläkt
- 4.2 Spishäll och ugn
- 4.3 Kylskåp och frys
- 4.4 Diskmaskin
- 4.5 Mikrovågsugn
- 4.6 Tvättmaskin och torktumlare

5. Golv, väggar och tak

- 5.1 Kakel och klinker
- 5.2 Parkettgolv
- 5.3 Tapeter och målade ytor
- 5.4 Att sätta upp saker på väggen / i taket

6. Inredning

- 6.1 Köksinredning
- 6.2 Dörrar och garderober
- 6.3 Fönster och fönsterbänkar
- 6.4 Lås, nycklar och posthantering

7. Yttre miljö

- 7.1 Fasaden
- 7.2 Balkong, uteplats och terrass

8. Leverantörsregister

9. Felanmälan

- 9.1 Garantier och rutiner för felanmälan i din bostad
- 9.2 Felanmälan år 1-2

1. Värme och sanitet

1.1 Rumstemperatur i bostaden

Uppvärmning

Huset har en central frånluftsvärmepump. Frånluften från lägenheterna passerar genom en värmeväxlare som är ansluten till en värmepump. I systemet tas alltså husets varma frånluft tillvara och används för att värma vatten till radiatorkretsen och tappvarmvatten. Härifrån leds uppvärmt vatten ut till respektive lägenhet och husets radiatorkrets. När den återvunna värmen inte räcker till kompletteras systemet med fjärrvärme.

Radiatorerna har även en termostatventil som känner av rummets temperatur. Det är viktigt att den inte täcks över för att känselkroppen ska kunna känna av rätt temperatur. När temperaturen i rummet nått upp till den förinställda temperaturen stänger termostaten tillförseln av varmt radiatorvatten. När detta inträffar blir radiatorn varm upptill och kall nedtill, för att sedan övergå till helt kall, vilket är fullt normalt.

Filter

Bakom radiatorerna i sov- och vardagsrum finns ett luftfilter där uteluften renas. Skötselanvisningar för filtret finns under avsnitt "Ventilation".

Kalla radiatorer

Är radiatorn kall, trots att termostatventilen är öppen och rummet fortfarande känns kallt, kan det bero på luft i radiatorkretsen. Vid uppvärmning av kallt vatten frigörs syre. Ibland måste man därför tömma radiatorerna på överflödigt luft så att inte vattencirkulationen i radiatorkretsen hindras. Det kallas att man luftar radiatorerna.

Luftning bör ske i samråd med föreningens fastighetsskötare så att denne kan svara för påfyllning av vatten i värmesystemet. När vatten fylls på tillförs återigen en mängd syresatt vatten, vilket i sin tur innebär att det efter ett tag är dags för en luftning igen. Om alla boende i ett flerbostadshus luftar sina radiatorer på samma gång kommer mängden vatten i systemet att minska kraftigt. Vattentrycket (främst i de översta lägenheterna) kan då sjunka ordentligt med kalla radiatorer och störande brusljud som följd.

Vanliga frågor som rör rumstemperaturen

Vistelsezon

Vistelsezonen i rummet begränsas av två horisontella plan, ett på 0,1 meter höjd över golvet ett annat på 2,0 meter höjd över golvet, samt vertikala plan 0,6 meter från yttervägg eller annan yttre begränsning, dock vid fönster och dörr 1,0 meter.

Hur varmt ska det vara i min bostad?

Den dimensionerade rumstemperaturen vintertid är 21°C i vistelsezonen. Varje grads ökning av inomhustemperaturen ger en ökning av energianvändningen med cirka fem procent. Temperaturhöjningen medför en ökad driftkostnad.

När sätts värmen igång?

Värmesystemet anpassar framledningstemperaturen till radiatorerna efter rådande utomhustemperatur. Er fastighetsskötare anpassar inställningen av framledningstemperaturen efter de lokala förutsättningarna för varje byggnad. Beroende på förutsättningarna sätts värmen igång när utomhustemperaturen går ner till emellan 15°C och 18°C.

Det har varit kallt ute länge varför är då inte radiatorn särskilt varm?

Framledningstemperaturen till radiatorerna håller olika temperaturer beroende på vad det är för utomhustemperatur. Är det exempelvis 10°C ute så är framledningstemperaturen 30°C. Då upplevs radiatorns yta som ljummen men den är tillräckligt varm för att lägenhetens rumstemperatur i vistelsezonen skall hålla 21°C.

I din bostad tillförs bostadens friskluft genom tilluftsdon som är placerade bakom radiatorerna. Tilluftsdonen har ett filter som filtrerar uteluften. Radiatorn värmer upp den tillförda uteluften samtidigt som luften har en avkylande effekt på radiatorn. Detta kan kännas vid den nedre delen av radiatorn och gör även att golvet precis under tilluftsdonet kan upplevas kallt, vilket är helt normalt. Rengör filtret till tilluftsdonet en gång i kvartalet enligt skötselanvisning under rubrik Ventilation.

Det är kallt ute men min radiator är ändå sval, varför då?

Radiatortermostaten känner av när rummet når rätt inomhustemperatur och stänger då automatiskt av radiatorn. Radiatorn kan därför upplevas som kall när det är 21°C i rummet.

Hur gör jag för att mäta inomhustemperaturen i min bostad?

Du mäter rumstemperaturen i lägenheten i mitten av rummet på en meters höjd över golvet. Att mäta vid en yttervägg eller vid en fönsterbänk ger ett felaktigt mätresultat.

Vad gör jag om inomhustemperaturen är lägre än 21°C och radiatorn trots det är kall?

Är den uppmätta inomhustemperaturen lägre än 21°C så kontrollera först hur det är möblerat vid radiatorerna. Det är viktigt att radiatortermostaten och radiatorn inte skymms av möbler eller täcks över med gardiner eller elementskydd. Möbler framför radiatorn hindrar värmen från att sprida sig i rummet, vilket gör att radiatortermostaten avläser en högre rumstemperatur än det är i rummet och radiatorn stängs av.

JMs rutin om fel uppstår i någon enskild radiator eller i värmesystemet

Din fastighetsskötare kommer och mäter inomhustemperaturen i lägenhetens vistelsezon. Skulle temperaturen vara lägre än 21°C kontrolleras det att tilluftsdonen vid fönstren är öppna och rätt monterade samt att inga möbler står framför radiatoren eller radiatortermostaten. Det kontrolleras även att det inte är luft i radiatoren eller att radiatortermostaten har hakat upp sig på grund av smuts. Skulle det fortfarande vara för låg rumstemperatur i lägenheten tittar man på eventuella åtgärder i de centrala delarna av värmesystemet för att komma tillrätta med problemet.

Exempel på radiatortermostat

Är radiatortermostaten fullt öppen ger det en temperatur på 21°C i rummet. Önskas en lägre temperatur går det att sänka efter eget tycke.

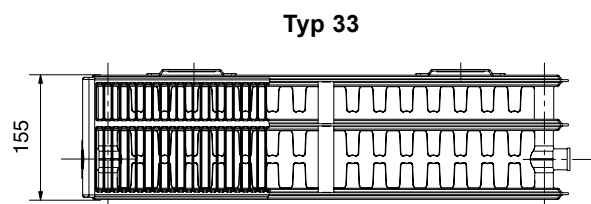
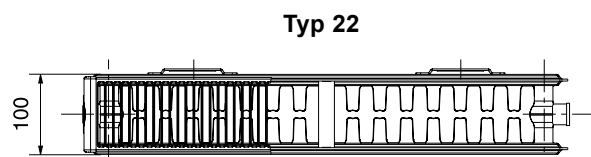
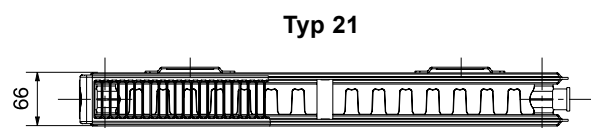
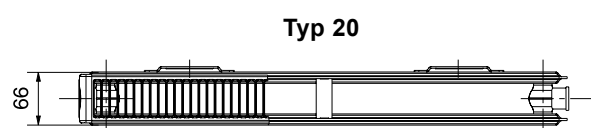
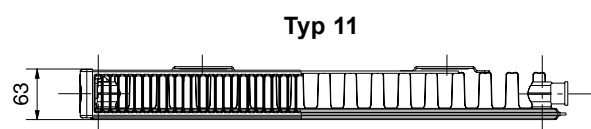
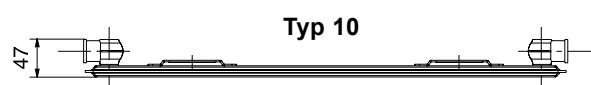
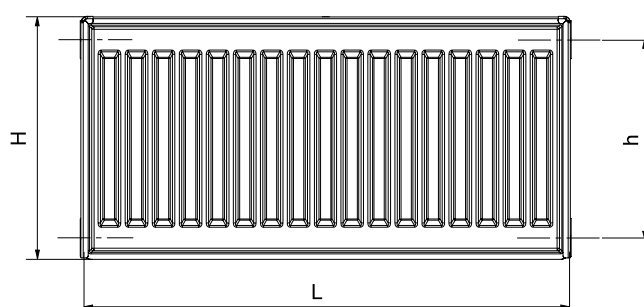
RADIK KLASIK

Beskrivning

Modellen **RADIK KLASIK** är en panelradiator i utförandet KLASIK, som möjliggör **vänster eller höger anslutning** till värmesystemets distribution. Konstruktionen är avsedd för värmesystem med pumpcirkulation eller självcirkulation. På baksidan finns två fästpunkter, övre eller nedre, fastsvetsade, radiatorer med längden 1800 mm och längre har 6 fästpunkter fastsvetsade.

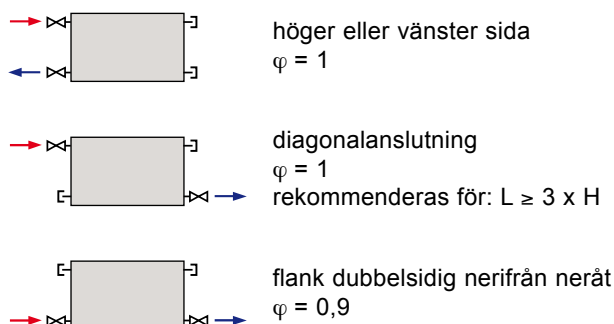
Översikt av typer

Tekniska uppgifter

Höjd H	300, 400, 500, 600, 900 mm
Längd L	400, 500, 600, 700, 800, 900,1000, 1100, 1200, 1400, 1600,1800, 2000, 2300, 2600, 3000 mm
Anslutningsmått	h = H – 54 mm
Anslutningsgänga	4 x G1/2 inre
Högsta tillåtna driftstryck	1,0 MPa
Högsta tillåtna drifttemperatur	110 °C
Radiatorns anslutning	vänster eller höger sida

Exempel på anslutning till värmesystemet

DRIFT- OCH SKÖTSELINSTRUKTIONER

KORADO KOMPAKTRADIATORER OCH KONVEKTORER

Funktion

Radiatorerna är utformade för att värma rumsluften till önskad rumstemperatur. Radiatorn är konstruerad dels av vattenkanaler av stål, genom vilka värmeledningsvattnet cirkulerar, dels av konvektionsplåtar där luften cirkulerar. Temperaturen på vattnet fram till radiatorn (tillopp) anpassas oftast automatiskt till rådande utetemperatur med hjälp av en reglercentral och en reglerventil. Värmeledningsvattnet genom radiatorn är också oftast reglerat med någon form av temperaturstyrd ventil s k termostatventil. Ventilen är alltid monterad på radiatorns tilloppsledning och har till uppgift att öppna och stänga för värmeledningsvattnet beroende på värmebehovet i rummet.

Radiatorn kan därför variera i temperatur från rum till rum allt efter det enskilda rummets värmebehov.

Ljudproblem

Ljudproblem i en värmeanläggning beror oftast på för höga pumptryck. Därför bör man i samband med ljudproblem först kontrollera och eventuellt åtgärda detta.

Termostatventilen

Oftast är radiatorn försedd med radiatorkoppel, termostatventil, handratt eller termostat samt fördelare. Termostaten reglerar radiatorn så att den avger önskad värme. Termostaten stänger för värmeledningsvattnet när inställd temperatur råder i rummet. När rumstemperaturen sjunker, öppnar termostaten åter för det varma vattnet så att radiatorn kan värma rumsluften. Termostaten känner av temperaturen just där den sitter. Det är därför av största vikt att den placeras så att den kan känna den relevanta rumstemperaturen i rummet. Döljs termostaten bakom en skärm eller tung gardin känner den säkerligen en felaktig temperatur som inte råder i rummet i övrigt.

Försvåra inte luftcirkulationen runt termostaten genom att möblera eller hänga täta gardiner framför.

Fördelare

Fördelaren ansluter tillopps- och returledningar till radiatorn och har avstängningsventil för dessa kretsar. Detta är praktiskt om radiatorn ska demonteras i samband med tapetsering eller ommålning. Demontera täckmuttern på fördelaren, skruva in avstängningskägla försiktigt till stopp. Radiatorn kan nu tömmas på vatten och lyftas av från konsolerna.

Bottenplugg

Radiatorn är i sitt ena nedre hörn försedd med bottenplugg eller avtappningskran. Bottenpluggen ska normalt inte röras. Om radiatorn är försedd med avtappningskran kan denna användas i samband med att radiatorn ska demonteras. Stäng radiatorns tillopps- och returledning och montera en slang över avtappningens pip. Dra slangen till lämpligt

avtappningsställe och öppna avtappningskranen med en luftningsnyckel. Öppna även avluftningsventilen så att vattnet fortare rinner ur radiatorn.

Avluftning

När anläggningen tas i drift ska all luft avlägsnas ur värmeledningen. Det kan även senare finnas ytterligare luft i anläggningen vilket försämrar eller hindrar vattencirkulationen. Detta kan höras som ett bubblande ljud i radiatorn. Luften samlas oftast i anläggningens högsta punkter. På varje radiator sitter därför en avluftningsventil placerad i något av de övre hörnen. Vid avluftning öppnas ventilen försiktigt. Sätt ett uppsamlingskärl under avluftningsventilens pip och öppna försiktigt ventilen med en luftskruvsnyckel eller skruvmejsel. Den luft som finns i radiatorn strömmar ut och till slut kommer enbart vatten. Stäng då ventilen. Livslängden på värmeanläggningen är starkt beroende av att ingen syresättning av värmeledningsvattnet förekommer. Om trycket sjunker under drift och påfyllning sker ofta, skall systemet snarast kontrolleras av fackman.

Vädring

Vädra snabbt men effektivt. Tvärdrag i fem till tio minuter är bästa tekniken för effektiv vädring med lägsta energiförlust.

Rengöring

Radiatorn ska hållas ren för bästa funktion. Rengöring ska utföras på ytor så att luften fritt kan röra sig i och omkring radiatorn. Damm och smuts kan samlas bakom radiatorn och dess konvektionsplåtar. Gör rent med hjälp av dammsugare och en smal bortse. Radiatorns lack har ett mycket gott motstånd mot slag och stötar. För rengöring används mjuk borste och dammsugare. **Vid rengöring får inga typer av lösningsmedel användas.**

1.2 Kök och badrum

Toalettstol, handfat och badkar

Toalettstol och handfat måste rengöras regelbundet. Använd toalettborste och rengöringsmedel när du rengör toalettstolen. För handfat och badkar används en mjuk borste, t ex en diskborste. Tänk på att starkare rengöringsmedel ofta är skadliga för miljön och polerande medel förstör ytskiktet på porslinet. Tänk på att endast toalettpapper kan spolas ner i wc-stolen, eftersom det löser upp sig vid kontakt med vatten. Om du spolar ner exempelvis pappershanddukar kan det bli stopp i systemet. Porslinet i handfat och wc-stol tål inte alltför höga temperaturer. Att tömma vatten varmare än 60°C i en wc-stol kan orsaka sprickor i porslinet. Smörj även alla rörliga delar på duschväggarnas gångjärn en till två gånger per år.

Avlopp och vattenlås

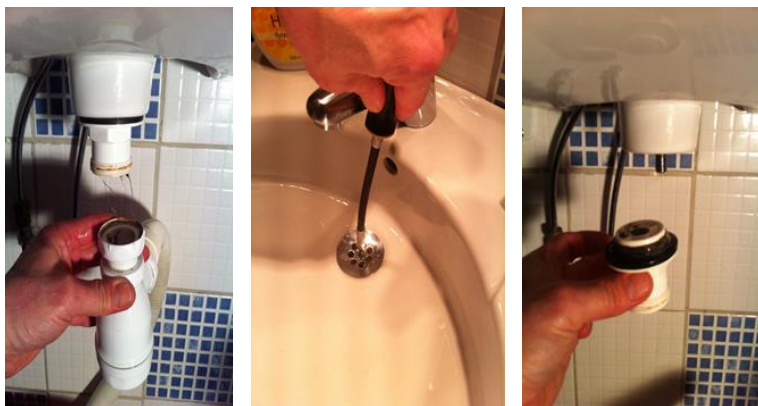
Avloppsrören i kök och badrum har ett vattenlås för att förhindra dålig lukt från avloppet. Vattenlås och golvbrunn rengörs enligt leverantörens anvisningar en gång i kvartalet. Var noga med att sätta tillbaka golvbrunnensinsatsen enligt anvisningarna för att undvika lukt. Om vattenlåsen torkar ut (t.ex. när du är bortrest) kan dålig lukt uppstå. Spola då rikligt med vatten i golvbrunn, wc, handfat och köksvask. Om lukten inte försvinner efter några timmar kan det vara något fel i systemet. Håll inte stekfett i köksavloppet eftersom avloppsrören då sätts igen. Stekfettet torkas upp med exempelvis hushållspapper och kastas i soporna.

Handdukstork

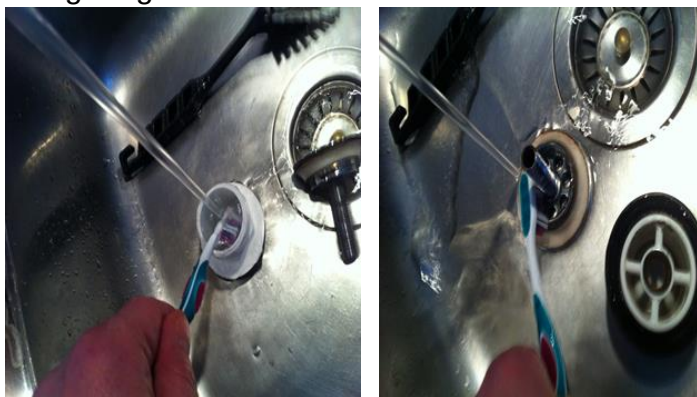
För att ta bort smuts, kalkfläckar och avlagringar från din handdukstork, räcker det för det mesta att torka med ett mildt rengöringsmedel som du sedan torkar bort med fuktig trasa. Torrtorka med trasa eller frottéhandduk. Tänk på att kromade eller färgade ytor samt ytor av metall lätt skadas av syra, stålull och rengöringsmedel med ammoniak eller slipmedel.

Mer utförliga skötselanvisningar för ditt kök och badrum finner du i leverantörernas anvisningar.

Skötsel av bräddavlopp samt bottenventil i tvättställ. Demontera bottenventilen.

Rengöring av bottenventil.

Rengör och återmontera.

Spruta på rikligt med en blandning av ättikspirit och citronsyra.

IDO skötselanvisningar

Porslinsprodukter

IDO har över hundra års erfarenhet av att tillverka sanitetsporslin av råmaterial från naturen. IDO beaktar både användarens och miljöns aspekter.

Porslinsprodukterna bränns i en temperatur på över tusen grader och på detta sätt uppstår en glaserad yta. Den är enkel att rengöra och är beständig mot de flesta kemikalier. Rengöringsproblem uppstår inte om du rengör ytan regelbundet. Använd vanliga rengöringsmedel och se till att rengöringsmedlet inte är i beröring alltför länge med porslinets yta och skölj noga med vatten efteråt.

Om rengöringsmedlet hinner torka bildas lätt ett smutssamlade skikt, som är svårt att avlägsna. Använd inte rengöringsmedel med slipande effekt, inte heller kraftiga syror eller alkaliska medel. Ifall porslinets yta är kraftigt nedsmutsat och vanliga rengöringsmedel inte rengör produkten tillräckligt, kan man prova följande medel: ättiksyralösning, citrussyralösning eller myrsyralösning. Använd en ordentlig wc-borste vid rengöringen. Då du använder dessa medel måste lösningen vara utspädd med vatten. (I WC:ns vattenlås kan lösningen vara lite starkare. Vattenlåsets vattenvolym är 1,5-2,0 l beroende på modell). Skydda huden och speciellt ögonen. Lösningen får inte torka in på porslinsytan, utan ytan bör tvättas och därefter sköljas noga. Lösningen bör inte komma i kontakt med andra material än porslinets. Läckande WC:stolar bör snarast repareras. I hus som står ouppvärmade vintertid bör WC:stolens spolcistern tömmas och torkas torr. Häll 3-4 dl frostskyddsmedel i vattenlåset och täck vattenspegeln med matolja eller plastfolie för att förhindra avdunstning.

OBS! Monterings- och serviceanvisningar finns på www.ido.se

IDO Seven D WC 37310, 39310

1

IDO art.nr.	RSK nr.	Vikt (kg)
3731001201	778 91 37	28,5
3931001201	778 91 38	30,0

- **3731001201** sits av mjuk plast nr 91130, utan fastsättningshål i WC- foten.
3931001201 sits av hård plast nr 91531, utan fastsättningshål i WC- foten.

Tillverkas i vitt (-01).

Enkelt löstagbar sits av (quick release).

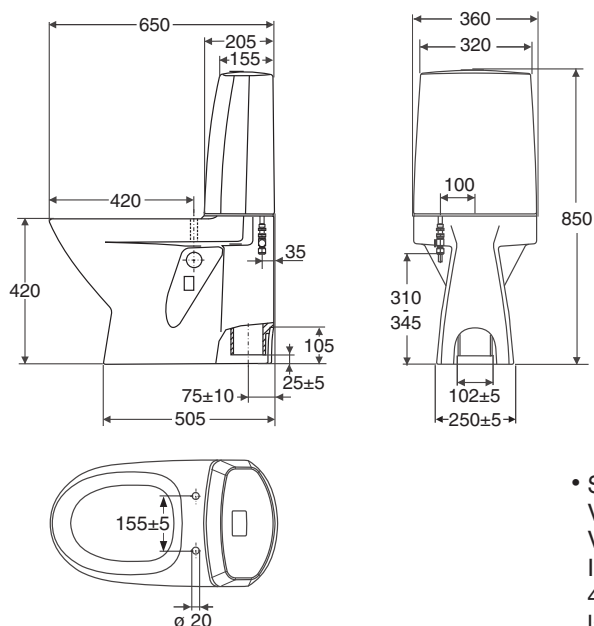
Sits och anslutningsmanschett nr 63510 samt täckplatta nr 62060 ingår.

IDO Seven D WC är försedd med Fresh WC, en unik integrerad doftsstav.

Kromad tryckknapp.

WC med dolt avlopp

3731001201, 3931001201 650 x 360 x 850

Obs!

- Rekommenderas limning med tex Sika-Bond, se monteringsanvisning. Fastsättning med cement på egen risk. Snabbcement kan spräcka foten.

- Sitthöjd 420 mm.

Vattenanslutning endera till höger eller vänster, se monteringsanvisning.

Vattenanslutningen är monterad till höger från fabrik, sett framifrån.

IDO Seven D WC:n är försedd med liten och stor spolning.

4 liters spolvattenmängd är godkänd för användning i bostadshus, då längden på avloppets vågräta anslutningsledning är högst 5 m.

Stora spolningen är vid leverans inställd på 4 liters spolning och justerbar till 6 liter. Lilla spolningen är inställd för 2-2,5 liter, även den justerbar.

Täta foten på WC-stolen med elastisk mögelresistent massa, som hindrar vatten att tränga in under foten.

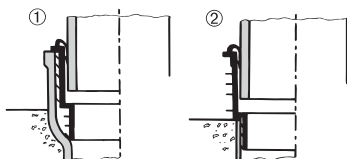
Foten saknar fastsättningshål, limmas, se monteringsanvisning.

Armstöd 6111200001 passar denna modell, beställs separat.

Fordrar hård sits 91531, 91533 eller 91538.

63510

1. Montering med muffat gjutjärnsrör

2. Montering med ø 110 mm plaströr

Porslinsprodukternas huvudmått tol. ±2 %

IDO Trevi Tvättställ 11190

2

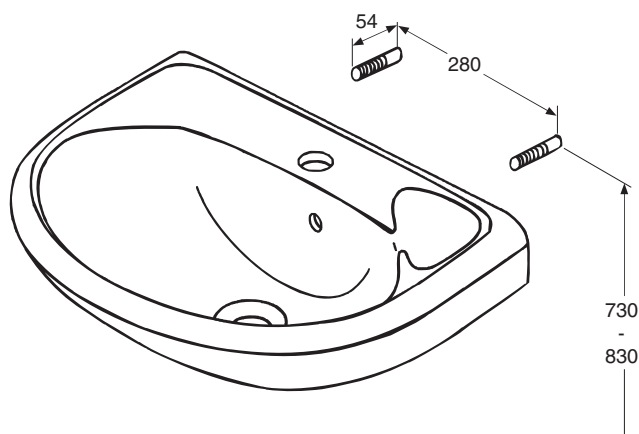
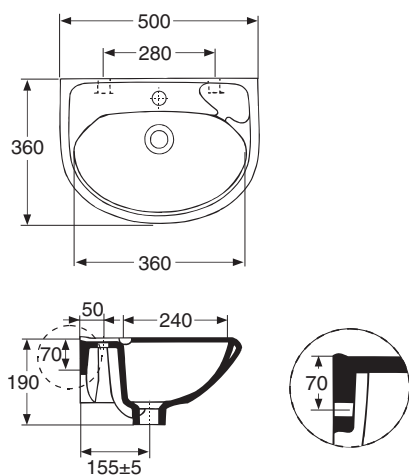
IDO art.nr.	RSK nr.	Färg	Vikt (kg)
1119001101	750 70 29	Vit	8,0

- Tvättstället tillverkas i vitt.

Upphängning: Med tvättstället levereras muttrar M12, packningar, brickor för fästättning. Fästbult medföljer ej.

Bultupphängning

1119001101 500 x 360

- Kranhålets dimension $\varnothing$ 35 mm.
Framkantens höjd från golv 800-900 mm, se måttskiss.

Porslinsprodukternas huvudmått tol. ± 2 %

Obs! Bultupphängda tvättställ fordrar förstärkt väggkonstruktion.

IDO Badrum AB, Box 1183, 171 23 Solna,
tel 08-442 57 10, fax 08-667 80 31, info@ido.se, www.ido.se

IDO Seven D Tvättställ 11113

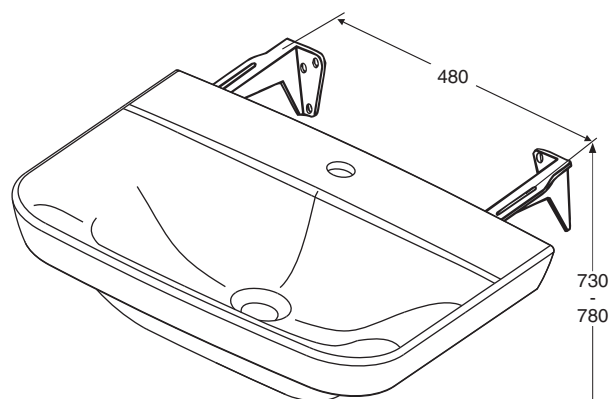
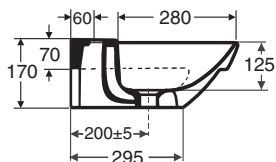
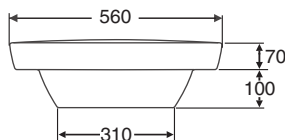
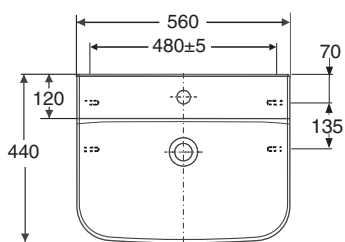
IDO art.nr.	RSK nr.	Vikt (kg)
1111301101	750 71 40	14,0

- Tvättstället tillverkas i vitt.

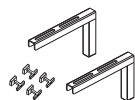
2

Konsolupphängning

1111301101 560 x 440 x 170

- Kranhålets dimension $\varnothing$ 35 mm.
Framkantens höjd från golv 800-900 mm, se måttskiss.
Konsoler nr 61098, längd 240 mm, beställs separat.

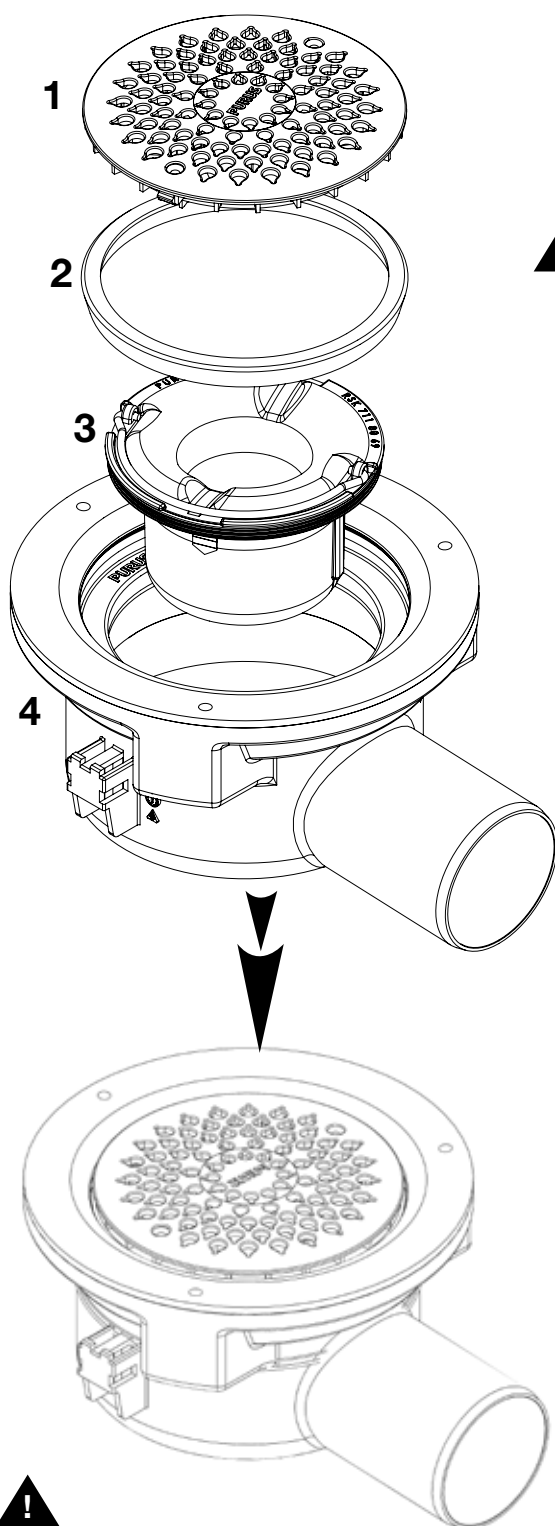
6109800001 - krom
6109801001 - vit

Porslinsprodukternas huvudmått tol. ± 2 %

IDO Badrum AB, Box 1183, 171 23 Solna,
tel 08-442 57 10, fax 08-667 80 31, info@ido.se, www.ido.se

MONTERINGSANVISNING

Purus golvbrunn SAGA

- 1 Sil
- 2 Klämrings
- 3 Vattenlås Tyr RSK 711 80 69
- 4 Golvbrunnsskål

Säkerställ att branschreglerna följs

Man får lov att installera golvbrunnen själv. Kontakta i så fall försäkringsbolaget för att få reda på vad som gäller.

Vi rekommenderar dock att installationen görs av ett av Saker Vatten auktoriserat VVS-företag. För vidare information, vänligen se branschreglerna:

- **Saker Vatten**
www.sakervatten.se
- **Byggkeramikrådet**
www.bkr.se
- **Svensk Våtrumskontroll**
www.gvk.se

Innan du börjar med tätskiktet läs noggrant igenom tätskiktsleverantörens monteringsanvisning.

Renovering

Befintliga golvbrunnar ska vid renovering normalt bytas ut. Golvbrunnar som tillverkats fram till 1991 är inte typgodkända och ska alltid bytas.

Dokumentera gärna renovering, för ev. framtida behov.

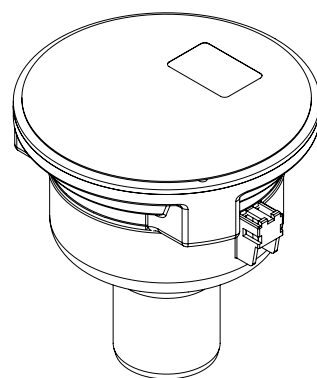
Montage

Golvbrunnar skall vara stadigt monterade på en höjd som möjliggör att tätskiktets försegling mot brunnen kan ske på tätskiktets nivå.

Enligt BBR (Boverkets byggregler) skall golvbrunnen vara fast förankrad i bjälklaget så att inbördes rörelser inte uppstår mellan avlopp, underlag, tätskikt och golvbeläggning.

Golvbrunn skall vara vågrätt monterad och får luta max +/- 2 mm. Behåll skyddsloppet på till sista golvbehandlingen. **Vattenlåsinsatsen skall vara monterad i brunnen vid montage.**

Enligt AMA VVS & Kyl 09, så ska minsta avstånd mellan golvbrunn och vägg vara 200 mm. För placering närmare vägg ska kombinationen golvbrunn/tätskikt vara godkänd enligt branschreglerna för väggnära golvbrunnar. Se branschorganisationernas hemsidor.

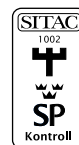
Läs noga igenom monteringsanvisningen innan montering.

Bör installeras av auktoriserad VVS-installatör.

I anslutning till golvbrunnen ska golvlutningen vara minst 1:150 för att säkerställa avrinning, men högst 1:50 för att minska halkrisken.

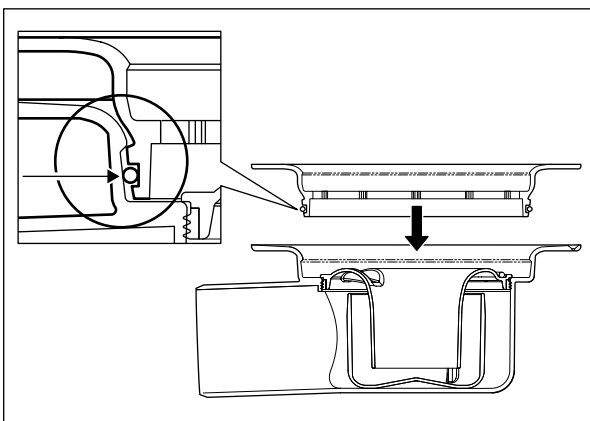

Purus AB är ansluten till Saker Vatten och är medlem i Kakelföreningen samt Golvbranschens Riksorganisation.

Vår ständiga produktutveckling kan medföra ändringar i specifikationer, vilket vi förbehåller oss rätten till.

PURUS

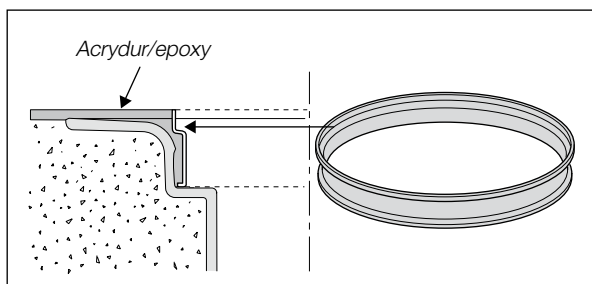

Förhöjningsringar

Till 150-golvbrunnarna finns förhöjningsringar, dels 4 st som förhöjer med fasta mått: 13, 25, 50 och 100 mm, dels en flexibel kapbar som förhöjer i intervallet 35–107 mm.

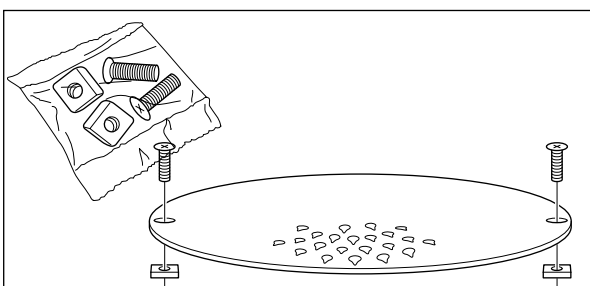
Förhöjningsringen trycks ner i brunnen tills ett snäpp hörs.

Typgodkända tillsammans med Purus 150-brunnar.

Massa-ring anslutning till massagolv/epoxy

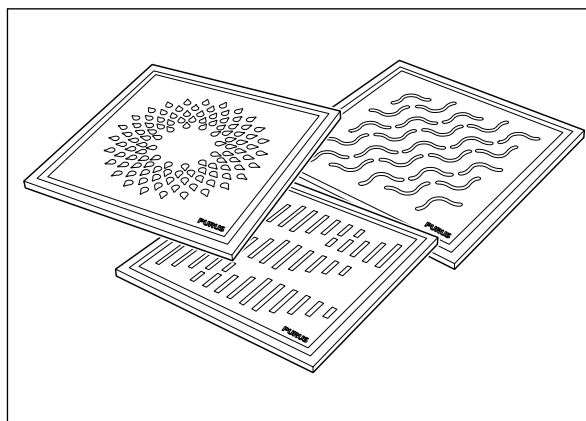
Massa-ring RSK 713 38 95 kan även användas till äldre Purus golvbrunnar.

Låssats

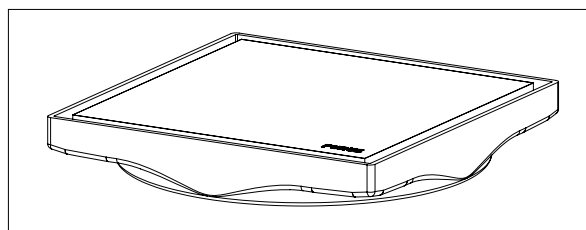
PURUS plastsil kan låsas i brunnen med låssats RSK 713 84 17.

PURUS rostfria sil kan låsas i brunnen med låssats RSK 713 84 26.

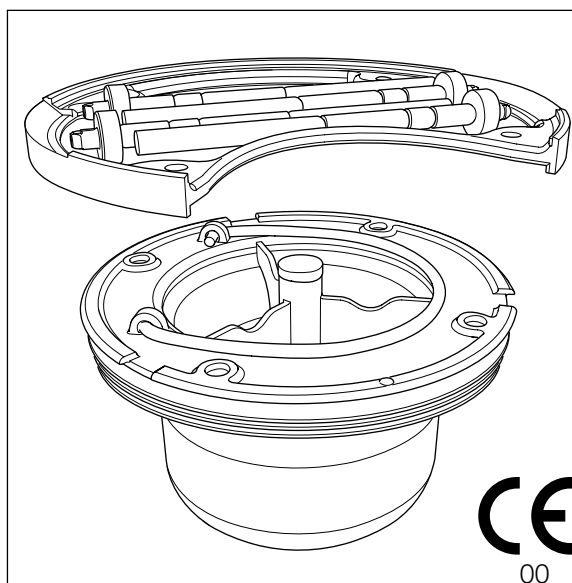
Purus designsilar

Purus designsilar är tillverkade i rostfritt borstat stål och finns i storlekarna 155x155 mm och 200x200 mm. Välj mellan olika mönster.

Purus Square

Purus Square är tillverkade i rostfrittstål och i ABS. Välj mellan olika mönster och färger.

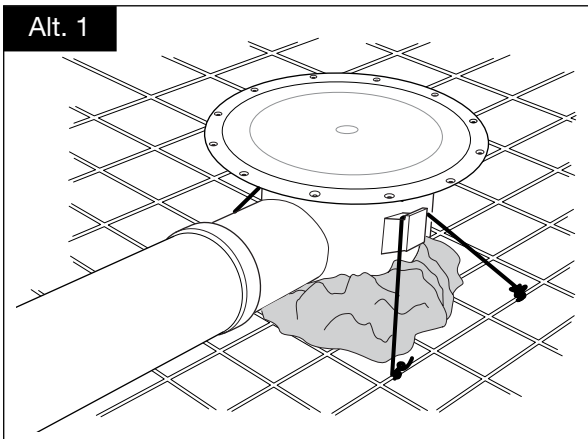
Purus Nood kombinerat vattenlås/mekaniskt luktlås

Purus Nood i plast, RSK 713 84 48, är ett kombinerat vattenlås/mekaniskt luktlås som, även om vattnet avdunstar, stoppar bakvatten, gasläckage, dålig lukt och skadedjur.

Med låsringen monterad tål den ett bakvattentryck på över 1 meter vattenpelare.

Ingjutning i betongbjälklag

Alt. 1

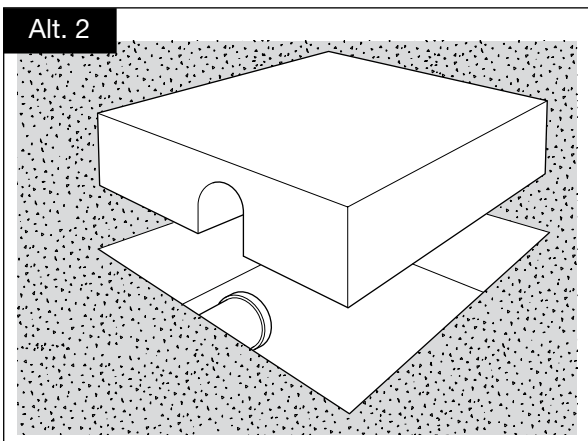

Ingjutning vid bjälklagsgjutning

Golvbrunnen gjuts in samtidigt som bjälklaget gjuts.

Brunnen fixeras ansluten till avloppet på en sats betong och najas fast till armeringen med najtråd.

Alt. 2

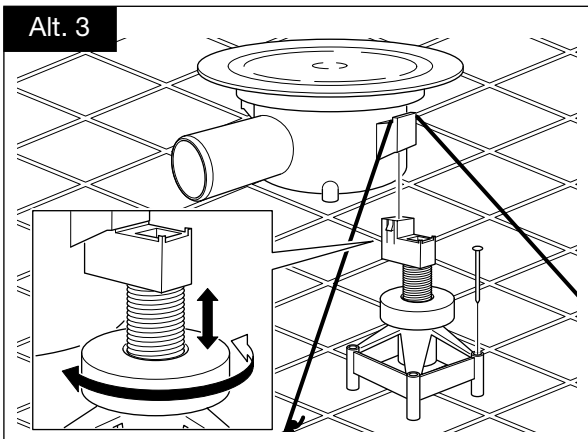
Ursparning

När avloppsroret gjuts in görs en ursparning i formen ca 400x400 mm.

När betongen bränt placeras brunnen i ursparningen och ansluts till avloppsroret.

Fyll ursparningen med betong.

Alt. 3

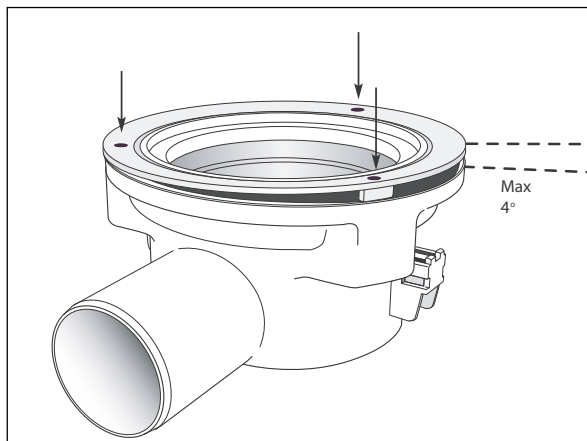

Purusstödet

Spika fast stödets fötter och vrid muttrarna tills rätt nivå erhålls. Höjden kan varieras ca 60 mm. Med extra hylsa 110mm. Brunnen najas fast till armeringen så den inte flyttas under gjutningen.

RSK 714 13 55.

Justering av fläns

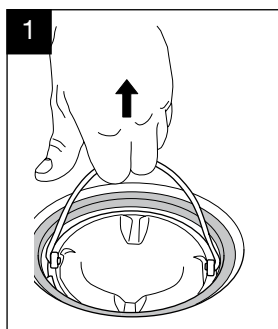

Justering av fläns

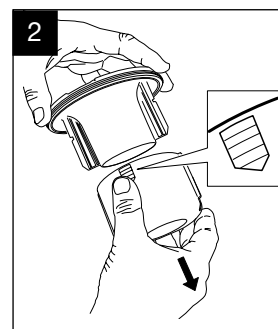
Kontrollera att den justerbara ovandelen på golvbrunnen sitter i sitt lägsta läge vid ingjutning!

Efter ingjutning kan ovandelen höjas med upp till 15mm. Ovandelen kan också vinklas med upp till 4°. Detta sker med hjälp av de 3 justerskruvarna.

Renhållning och inspektion

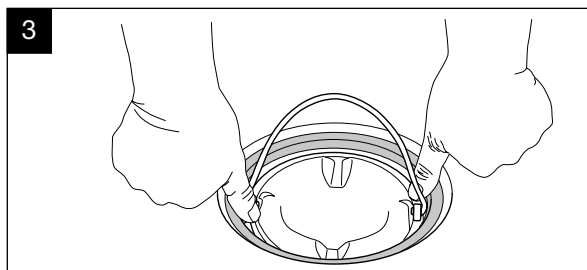
Vik upp handtaget och lyft upp vattenlåset.

Dela vattenlåset: Tryck med tummen ca 2 cm under koppens överkant och pressa, se pilformat märke.

Dra isär!

Rengör delarna och montera ihop vattenlåset. Rengör brunnen.

Smörj gummipackningen med tvål och tryck vattenlåsetsatsen på plats.

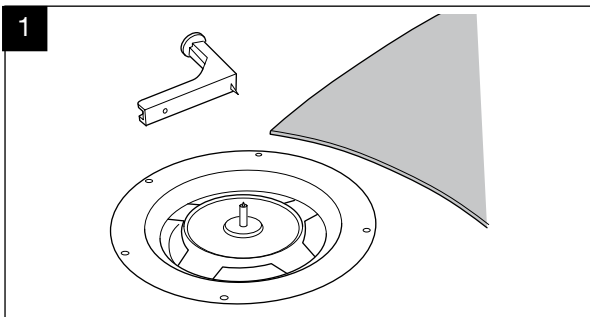
Kontrollera att den sitter i rätt läge och fyll på med vatten.

Puruskniven: för håltagning i plastmatta/tätskikt

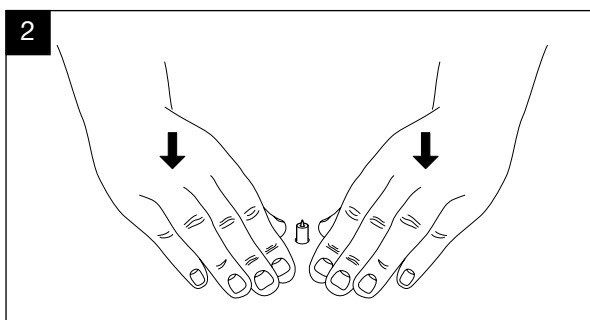
Läs noggrant igenom tätskikts leverantörens monteringsanvisning samt även branschreglerna innan du börjar med tätskiktet.

1

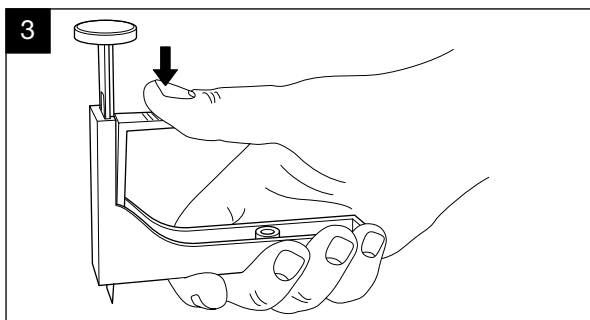
Placera knivens fot i brunnen innan tätskiktet läggs.

2

Lägg ut plastmatta/brunnsmanschett och tryck till så fotens tapp skär igenom.

3

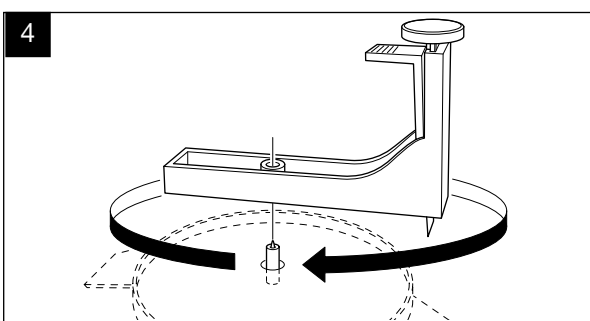

Ett lätt tryck på armens mitt frigör knivhållaren och bladet.

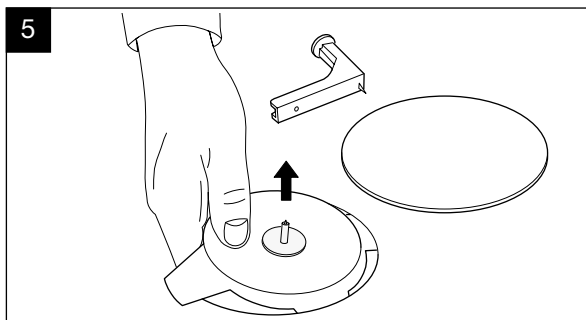
Kniven är vass.

4

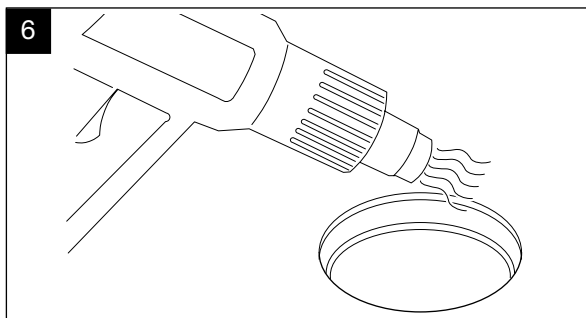
Placera knivarmen på tappen och gör urtaget genom att dra hela varvet runt.

5

Ta upp knivens fot.

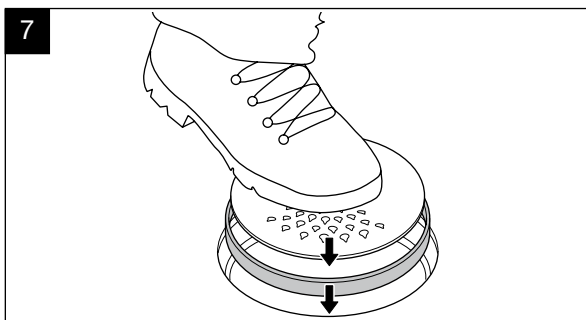
6

Värm plastmattan.

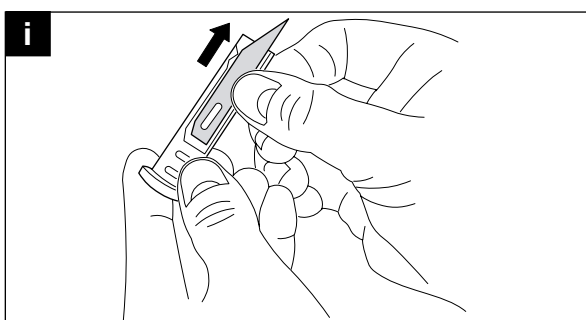
OBS! Brunnsmanschetten ska inte värmas!

7

Placera klämringen med texten upp, tryck ner med silen ovanpå.

i

Vid bladbyte dras hållaren helt upp.

Reservblad: Stanley 5903 eller Purus art. 52582, reservblad till Puruskniv i 5-pack.

PURUS

Purus AB
info@purus.se, www.purus.se

Drift- och Skötselanvisning

Purus Golvbrunnar - allmän

Till bostadsinnehavaren

Denna bostad är utrustad med Purus golvbrunn från Purus AB. Purus egna golvbrunnssilar är märkta med namnet PURUS. Alla Purus golvbrunnar av plast, gjutjärn och rostfritt stål har en urtagbar vattenlåsinsats som gör det enkelt att hålla rent.

Purus följer branschens regler för säker vatteninstallation.

Våra golvbrunnar är typgodkända enligt europanormen för golvbrunnar, SS-EN 1253.

Typogodkännandet gäller både för installation med klinker och plastmatta.

Drift- och Skötselanvisning för Purus golvbrunnar

PURUS

Plastmatta

Kontrollera att mattanslutningen är korrekt utförd. Lyft bort silen och ta tag i klämringen med fingrarna. Går det att lyfta klämringen är något fel. Kontrollera då att fjädern fungerar ordentligt och att klämringen blir nedtryckt i botten av sätet med texten uppåt.

Normalskötsel - allmän

Golvbrunnen bör rengöras regelbundet för att fungera på bästa sätt. Intervallet beror på hur ofta brunnen används och på vattnets smutshalt. Purus golvbrunnar är självrensande. Vid uttorkning kan beläggning uppstå i vattenlåsinsatsen. Gör rent med bakteriedödande medel (t.ex. maskindiskmedel) och skölj ordentligt efteråt. Bakteriedödande medel fungerar även förebyggande mot beläggningar och odörer. Undvik att repa ytan.

Tips: För bättre hygien – spola fem sekunder med kallt vatten i brunnen efter dusch.

Demontering

- Ta bort golvbrunnssil
- Rengör ev. silkorg
- Lyft upp vattenlås med lyftbygeln och rengör vattenlåset (vattenlås Tyr och Ran i plast och Center i rostfritt stål är delbart för att underlätta rengöring)

Återmontering

- Sätt tillbaka vattenlåset, smörj in o-ring med tvållösning för enklare montage
- Se till att vattenlåset sitter i sitt bottenläge – fyll på vatten i låset
- Montera ev. silkorg och golvbrunnssil

PURUS golvbrunnar kan kompletteras med luktspärr/bakvattenlås NOOD, RSK nr: 713 84 48, 713 84 33.

Golvbrunnar Plast

Alla Purus plastbrunnar har urtagbara vattenlåsinsatser. Fäll upp bygeln och drag upp insatsen. Eventuell kärvhet beror på hur länge insatsen har suttit orörd. När insatsen är urtagen kan hela brunnen göras ren. Dela insatsen genom att dra isär över- och underdel. Rengör delarna och sätt ihop insatsen igen. När insatsen sätts tillbaka är det viktigt att tätningsringen verkligen sitter i sitt spår. Avloppsluft kan annars tränga upp genom springan. Fukta tätningsringen med tvållösning så går montaget lättare.

Golvbrunnar Gjutjärn

Alla Purus gjutjärnsbrunnar är belagda invändigt för att undvika korrosion. För gjutna brunnar med urtagbar vattenlåsinsats gäller samma instruktion som för plastbrunnar.

Golvbrunnar Special

Purus specialbrunnar har i allmänhet ingen renspropp. För att komma åt för rengöring måste insatsen demonteras. Var försiktig vid demontering och återmontering så att inte delarna skadas.

Drift- och Skötselanvisning för Purus golvbrunnar

Golvbrunnar Rostfritt stål

Normalskötsel - Rostfria golvbrunnar

Strö något torrt pulverformigt rengöringsmedel, t.ex. diskpulver eller milt skurpulver på ytan. Gnid pulvret lätt mot stålytan med en fuktad putsduk eller svamp. Avlägsna rengöringsmedlet noggrant med kallt vatten, torrtorka stålytan med en torr mjuk putsduk. I de fall missfärgningar uppkommer efter torkningar är detta indikation på att ytan inte har blivit ren, varför behandling måste upprepas. Vid kraftigt nedsmutsad yta kan flera behandlingar erfordras.

Anm. Ytan bör ej sköljas med varmt vatten då missfärgningar på grund av indunstning då lätt uppkommer. **Låt ej den rostfria ytan självtorka.**

Avlägsnandet av kalkbeläggningar

Kalkbeläggningar som uppkommer genom vattnets indunstning på materialytan kan avlägsnas med någon av följande lösningar.

- Ättiksprit (den i handeln förkommande)
- 10 % ättiksprit
- Utspädd salpetersyra (en del HNO₃ tillsättes 4 delar vatten)

Anm. Vid behandling med salpetersyra bör god ventilation ombesörjas. För övrigt gäller samma föreskrifter som för handhavandet av starka syror. Efter behandlingen med någon av ovanstående lösningar sköljs ytan noggrant med kallt vatten varefter torrtorkning med mjuk putsduk görs. Använd skyddshandskar.

Avlägsnandet av rostbeläggningar

Rostbeläggningar som ej har stått kvar längre tid på den rostfria ytan, kan normalt avlägsnas genom användandet av ett milt skurpulver. Det torra skurpulvret gnides lätt mot stålytan med en fuktad putsduk varefter sköljning med kallt vatten och torrtorkning med mjuk putsduk görs.

Har rostbeläggningar tillåtit att under en längre tid intorka på det rostfria materialet inträffar vanligen en viss inbränning av korrosionsprodukterna i den rostfria ytan och resulterar i kvarstående missfärgningar efter det att rosten avlägsnats enligt ovan.

I sådana fall rekommenderas alternativt borstning med torra nylonfiberborstar eller avrostning med utspädd salpetersyra HNO₃, utspädd med 4 delar vatten. Sköljning och torkning enligt ovan.

Purus golvbrunnar är typgodkända enligt europanormen för golvbrunnar, SS-EN 1253. Får installeras i alla typer av våtrum.

Purus är certifierad enligt ISO 9001.

Vår ständiga produktutveckling kan medföra ändringar i utförande, design och konstruktion, vilket vi förbehåller oss rätten till.

PURUS AB
info@purus.se
www.purus.se

PURUS

SKÖTSELRÅD DUSCHVÄGGAR

Vi rekommenderar att du vårdar din nya dusch för att se till att den håller sig fräsch riktigt länge. Glasytan, sedd i ett mikroskop, innehåller en massa små porer som kan samla på sig smuts, tvålrester och avlagringar med tiden, i synnerhet om du bor i ett område med hög kalkhalt i vattnet. Så vill du behålla den fina glansen i glaset, är det värt att vårda den då och då.

RENGÖRING AV DUSCHGLAS OCH PROFILER ELLER BESLAG

Det effektivaste och det mest miljövänliga sättet att hålla glaset rena och fina är att efter varje dusch dra med en gummiskrapa eller torka av med en mjuk trasa. Därmed undviker du onödiga kalkavlagringar. Mot ingrodd smuts rekommenderas åttiksbaseade rengöringsmedel. Tänk på att svampar och rengöringspasta med slipmedel kan repa såväl glas som metall. Tänk också på att vara extra försiktig vid mönstrade eller frostade glas.

Tuffa kalkfläckar kan tas bort med 50 grader varm hushållsättika som gnids in, får verka 3-4 minuter som sedan sköljs av med vatten. Upprepa behandlingen om fläckarna är svåra. OBS! Låt inte blandningen komma i kontakt med profiler/beslag eftersom dessa kan missfärgas.

Du som vill för korta städningen ytterligare väljer med fördel en duschvägg med Timeless® som är en världsunik och patenterad teknik som förseglar porerna i glasytan permanent och gör det enklare för dig att hålla glasytan ren samt behålla originalglansen. Timeless® är en yta som bränns in vid tillverkningen vilket innebär att du aldrig behöver förbättra eller bygga på ytskiktet.

RENGÖRING AV DUSCHKAR I GJUTMARMOR

Gjutmarmorns jämna och porfria yta har en skyddshinna som kallas gel-coat. Så länge denna hinna är intakt har du ett vackert fint material. Rengör därför med fuktad trasa eller mycket mild, flytande rengöringsmedel. Om du vill ha fin glans använd polermedel eller bilvax utan slipande verkan enligt anvisning på produkten. Om du gör detta regelbundet fås en mycket fin yta som håller sig i nyskick i flera år. Använd aldrig syror, ammoniak, starka rengöringsmedel, slipande medel, koncentrerad klorin eller kaustiksoda. Tänk på att vid bruk av vassa föremål i karet finns risk att ytskiktet kan skadas.

ÖVRIGT UNDERHÅLL

Tätningsslister ses som förbrukningsmaterial som inte omfattas av den normala produktgarantin. Behöver du med tiden byta ut en list så är det mycket enkelt. Hos din INR-återförsäljare finns anpassade ServiceKit och andra reservdelar. På duschväggar med lyftgångjärn från 2012 eller tidigare behöver de rörliga delarna smörjas med vattenfast fett ca 1 gång per år, som också finns att köpa hos din INR-återförsäljare.

Se separata skötselråd för blandare.

Skötselanvisningar

Tack för att du valde Aspen

Vi hoppas att du blir nöjd med din nya badrumsinredning. Som alltid har vi gjort vårt bästa för att den ska hålla i många, många år. Även för ögats slitage. Badrummet är hemmets mest påfrestande miljö, åtminstone för inredningen. Därför behöver badrumsmöbler lite extra vård och omtanke. Ge dem det, och de kommer att vara till glädje och nytta i decennier.

Porslin och trä

Badrumsmöbler från Aspen består i huvudsak av två material: porslin och trä. Porslin är ett naturmaterial av lera, fältspat och kvarts som har blandats och gjutits i formar. De slutliga konturena sätts alltid för hand. Därför blir ytan inte helt slät och kanterna inte spikraka. Det ger tvättstället en känsla av levande hantverk. Våra trämöbler är klarlackade för att träets naturliga färg ska framträda. Trä mognar efter hand och får sin slutliga färg efter ungefär ett år. Naturliga färgskiftningar förekommer alltid. Det är det som ger möbeln dess karaktär.

Hur du sköter porslins- och träytor

Porslinstvättställ rengör du med en lätt fuktad trasa och ett mildt rengöringsmedel. Svarta streck kan uppstå när porslinet kommer i kontakt med metallföremål. Du kan ta bort strecken med ett keramiskt suddgummi. Luckor och stommar rengör du, precis som porslinet, med en lätt fuktad trasa och ett mildt rengöringsmedel. Vatten och stänk bör omedelbart torkas bort med en torr trasa.

Hur du sköter glas- och metallytor

Till speglar och glasytor använder du glasputsmedel och trasa. Till aluminiumytor använder du en lätt fuktad trasa och en mild diskmedelsblandning (1/8). Kromade ytor rengör du med en lätt fuktad trasa.

Tio års garanti

Omkring 90 % av vår produktion sker i Norden. Det säkerställer att vi kan leva upp till våra högt ställda miljö- och kvalitetskrav. Dessutom monteras och packas alla möbler i vår fabrik i Jönköping och då gör vi alltid en noggrann kvalitetskontroll. Delar av vårt sortiment är Svanenmärkt och vi arbetar hela tiden för att förbättra miljön både i och utanför badrummet. För alla våra möbler lämnar vi tio års garanti mot tillverkningsfel.

1.3 Blandare, avstängning av vatten och varmvattenmätning

I bostadens badrum och kök finns blandare där varm- och kallvatten blandas i en kran. Vattenflödet i blandarna är begränsat till maximalt 12 liter per minut för att undvika onödig vattenåtgång. I ett flerbostadshus kan det ibland bli långa ledningsdragningar, varför det kan dröja en stund innan vattnet uppnår önskad temperatur. Av säkerhetsskäl har varmvattnet en inställd maxtemperatur.

Rengöring

Förkromade ytor rengörs regelbundet och lättast med flytande rengöringsmedel eller tvållösning. Kalkfläckar kan avlägsnas med utspädd hushållsättika som torkas bort med en fuktig trasa. För att undvika repor på förkromade ytor, använd aldrig skurmedel, stålull eller rengöringsmedel med polerfunktion. Undvik även sura och alkoholhaltiga rengöringsmedel.

Avstängning av vatten

Om bostaden råkar ut för ett vattenläckage ska du omgående stänga av vattnet! Detsamma gäller när arbete utförs på blandare eller andra vattenanslutningar. Huvudavstängningsventiler för kall- respektive varmvatten till din bostad finns i trapphusets rörschakt. Din lägenhetsnyckel går till schaktet. I din bostad finns det även flera avstängningsventiler för vatten vid tvättmaskin och diskmaskin.

Individuell varmvattenmätning

I varje lägenhet är en varmvattenmätare monterad i rörschaktet i trapphuset. Vattenförbrukningen kan läsas av direkt på dess räkneverk. Vattenmätarna är dessutom utrustade för trådlös avläsning till ett i fastigheten uppbyggt mätvärdesinsamlingssystem. Det avlästa mätvärdet blir underlag för utdebitering av varje lägenhets varmvattenförbrukning och kostnad. Mätningen startar från det att man har flyttat in i sin lägenhet.

Round

Round T
Objektblandare
från Tapwell

Drift & Underhåll
Operation & Maintenance
Drift & Vedlikehold
Käyttö- ja hoito-ohje

Denna produkt är anpassad till Branschregler Säker Vatteninstallation. Tapwell garanterar produktens funktion om branschreglerna och produktens monteringsanvisning följs.

Tapwell AB
Renstiernas gata 31
SE-116 31 Stockholm
Sweden

Phone +46 8 652 38 00
Fax +46 8 651 38 01
info@roundt.se
www.roundt.se

Svenska

Frysrisk

Blandare som är monterade i ouppvärmda utrymmen eller i fastighet (t.ex. fritidshus) där frysrisk föreligger ska, efter det att ledningssystemet stängts av och urtappats, öppnas och tömmas på vatten.

Underhåll

Rengöring av blandarens ytbehandling ska göras med mjuk trasa och ljummet vatten, eventuellt med tvållösning. Ytan ska inte utsättas för basiska, sura, kalklösende eller slipande rengöringsmedel. Strålsamlare, duschsilar, keramiska packningar, termostater m.m. skall regelbundet kalkas av genom att läggas i ättiksbad ca 2 tim. Skölj därefter i rent vatten.

English

Freeze damage risks

When device is kept in an unheated property e.g. holiday home – turn water off and drain the pipes as well as the mixer. Open the mixer to make sure it is empty of water.

Cleaning

For cleaning surfaces with a chrome or stainless steel finish, use neutral or slightly alkaline liquid detergent and a soft cloth. Suitable detergents include soap solutions and washing-up liquid. Do not use organic solvents, alcohol-based detergents or corrosive or abrasive detergents. Aerator, showerhead, ceramic cartridges, thermostat etc. shall be decalcified on a regular basis in vinegar for two hours and then cleaned with water.

Norsk

Frostrisiko

Armaturer som monteres i ikke oppvarmede rom (f.eks. fritidshus) der risiko for frost er tilstede skal-, etter at rørsystemet er tømt, åpnes og tømmes for vann.

Vedlikehold

Rengjøring av armaturets overflate skal gjøres med en myk klut og lunkent vann, evt. med såpe. Overflaten skal ikke utsettes for basiske, sure eller slipende rengjøringsmidler. Perlatorer, dusjsiler, keramiske pakninger, termostater mm. skal jevnlig avkalkes ved å legges i eddiksbad i ca. 2 timer. Skyll etterpå i rent vann.

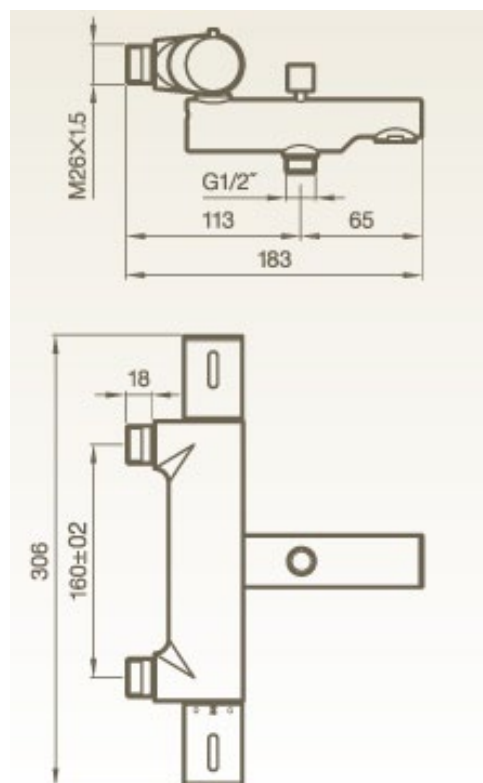
Suomeksi

Jäätymisvaara

Lämmittämättömiin kohteisiin (kesäasunnot yms) asennettuihin hanoihin liittyy jäätymisriski. Vesijärjestelmän sulkemisen jälkeen tulee hanat irroittaa putkistosta ja tyhjentää huolellisesti vedestä.

Puhtaanapito

Puhdista hanan ulkopinta pehmeällä pyyhkeellä, haalealla vedellä ja tarvittaessa miedolla saippualliuoksella. Hanaa ei tule puhdistaa emäksisillä, happamilla, kalkkia irrottavilla eikä hiovilla puhdistusaineilla. Poresuuttimille, suihkusiivilöille, keraamisille tiivisteille ja termostaateille tulee säännöllisesti suorittaa kalkinpoisto liuottamalla osia noin 2 tuntia etikkaliuoksessa ja huuhdella ne sen jälkeen huolellisesti puhtaalla vedellä.

RT 022

Termostatblandare

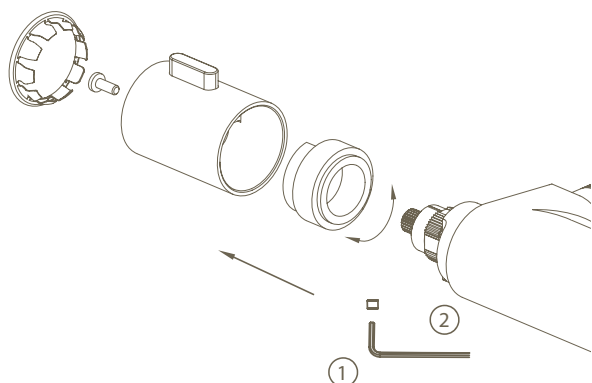
RSK nr 8342692

Termostatsinsats: 9417591

Insats vred: XVIT001

Felsökning Troubleshooting Feilsøking Vianetsintä

C

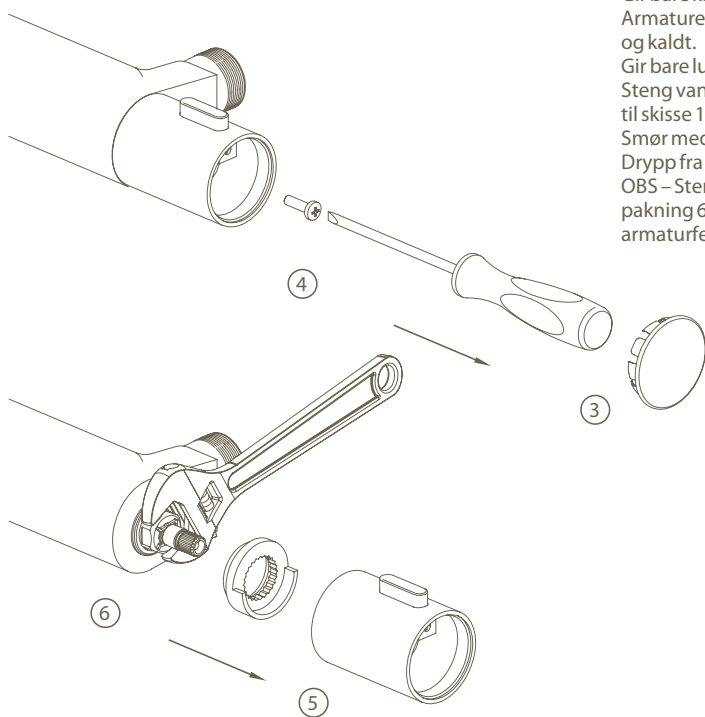
Svenska

Ger endast kallt eller varmt vatten
Blandaren är felkopplad kontrollera att
varmvatten är kopplat till vänster och
kallvatten till höger sett framifrån.
Ger endast ljummet vatten [_Bild C](#)
OBS – Stäng av inkommande vatten.
Byt termostat 2 enligt skiss 1–2 med
insexnyckel 3 mm. Smörj vid behov med
armaturfett.
Dropp vid piputlopp eller dusch [_Bild D](#)
OBS – Stäng av inkommande vatten.
Byt keramisk packning 6 enligt skiss 3–6.
Smörj vid behov med armaturfett.

English

The mixer only emits cold or hot water
The mixer is incorrectly connected. First
turn off the incoming water. Hot water
should be connected on the left-hand side
and the cold on the right when facing the
mixer.
The mixer only emits lukewarmly water
[_Picture C](#)
First turn off the incoming water. Replace
thermostatic 2 in order 1–2 with Allen key
3 mm. Lubricate with grease if needed.
The bath spout/shower outlet leaks
when the mixer is closed [_Picture D](#)
First turn off the incoming water. Replace
ceramic cartridge 6 in order 3–6. Lubricate
with grease if needed.

D

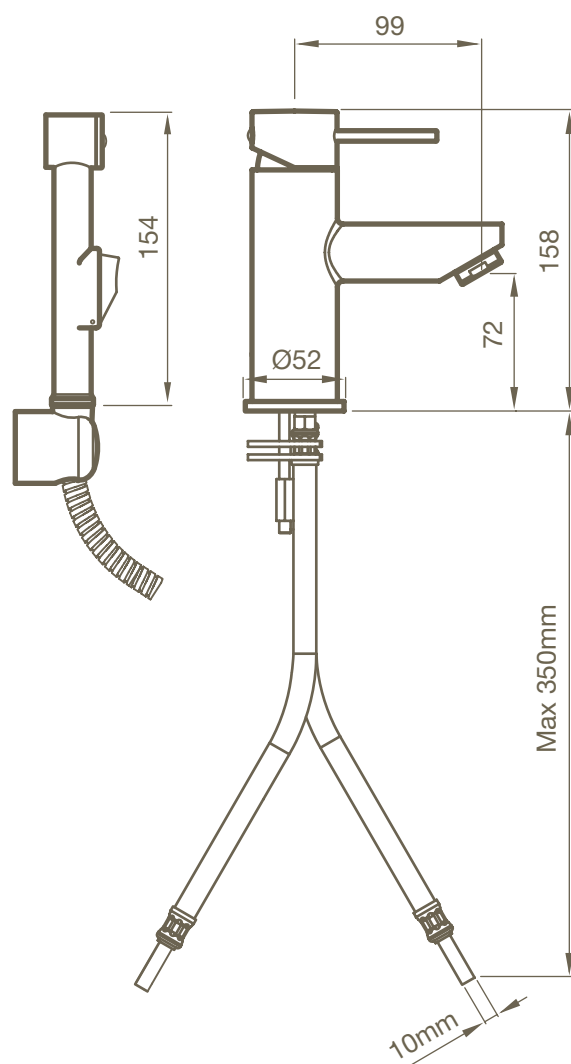
Norsk

Gir bare kaldt eller varmt vann
Armaturet er feilkoblet. Bytt om varmt
og kaldt.
Gir bare lunkent vann [_Bilde C](#)
Steng vanntilførsel. Bytt termostat iht.
til skisse 1–2 umbrakonøkkel 3 mm.
Smør med armaturfett ved behov.
Drypp fra tut eller dusj [_Bilde D](#)
OBS – Steng vanntilførsel. Bytt keramisk
pakning 6 iht skisse 3–6. Smør med
armaturfett ved behov.

Suomeksi

Hanasta tulee vain kylmää tai
lämmintä vettä
Hana on virheellisesti liitetty tulovesijoh -
toihin. Lämmin vesi kytketään edestäpäin
katsottuna vasempaan ja kylmä vesi oikeaan
liittimeen.
Hanasta tulee vain haaleaa vettä [_Kuva C](#)
HUOM. – Sulje tulovedet. Vaihda termosta -
atti 2 ohjeen kohtien 1–2 mukaisesti 3 mm
kuusiokoloavaimella. Voitele tarvittaessa
hanarasvalla.
Vuotoa juoksuputkesta tai suihkusiivilästä
[_Kuva D](#)
HUOM. – Sulje tulovedet. Vaihda keraaminen
käyttöventtiili 6 piirroksen kohtien 3–6 mukai -
sesti. Voitele tarvittaessa hanarasvalla.

Drift & Underhåll
Operation & Maintenance
Drift & Vedlikehold
Käyttö- ja hoito-ohje

RT 069

Tvättställsblandare bidé

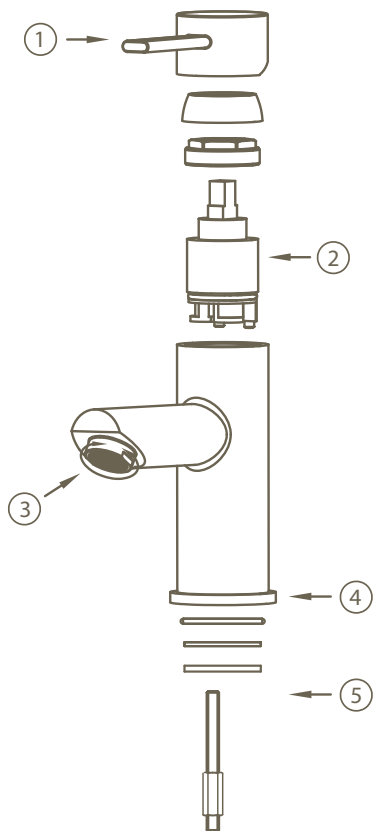
Artnr 9417726

Perlator: ZAER 002

Keramisk packning: XA91210

Sprängskiss Explosion drawing Sprengskisse Mittakuva

A

Svenska

1. Komplet flödesvred
2. Keramisk insats
3. Komplet perlator
4. Bricka
5. Komplet monteringsatts

English

1. Complete handle
2. Cartridge
3. Complete aerator
4. Base
5. Complete mounting kit

Norsk

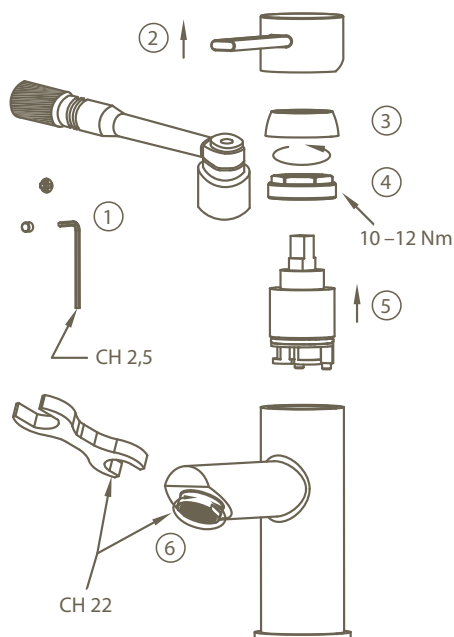
1. Komplet håndtak
2. Keramisk innmat
3. Komplet perlator
4. Sokkelbrikke
5. Komplet monteringssett

Suomeksi

1. Veden ja lampötilan säätövipu
2. Keraaminen kasetti
3. Pore
4. Asennuslevy
5. Asennussarja

Felsökning Trouble shooting Feilsøking Vianetsintä

B

Svenska

Läckage ur pip Bild B
Stäng av vattnet fram till blandaren.
Byt keramisk insats 5 enligt 1–5.
Smörj med armaturfett runt o-ring
vid behov.
Dåligt tryck Bild B
Ta loss och rengör perlator 6.

English

Leakage from spout Picture B
Shut off the incoming water.
Replace
the entire cartridge 5 in order 1–5.
Grease its O-ring if so required.
Poor flow Picture B
Unscrew and clean aerator 6.

Norsk

Lekkasje ut av tut Bilde B.
Steng vanntilførselen. Bytt keramisk
pakning 5 ihht. 1–5. Smør med
armaturfett rundt O-ring ved behov.
Lekkasje rundt feste til tut Bilde B.
Ta ut og rengjør perlator 6.

Suomeksi

Vuotoa juoksuputkesta Kuva B
Sulje hanan tulovedet. Vaihda keraa-
minen säätökasetti 5 ohjeen kohtien
1–5 mukaisesti. Voitele o-renkaat
tarvittaessa hanarasvalla.
Heikko vedenpaine Kuva B
Irroita ja puhdista poresuutin 6.

Drift & Underhåll
Operation & Maintenance
Drift & Vedlikehold
Käyttö- ja hoito-ohje

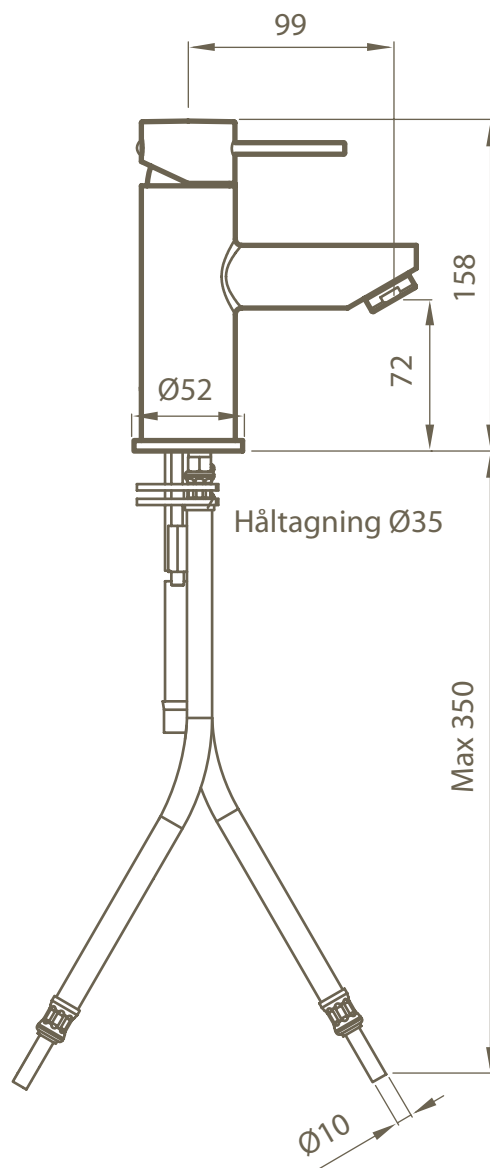
RT 071

Tvättställsblandare

RSK nr 8327328

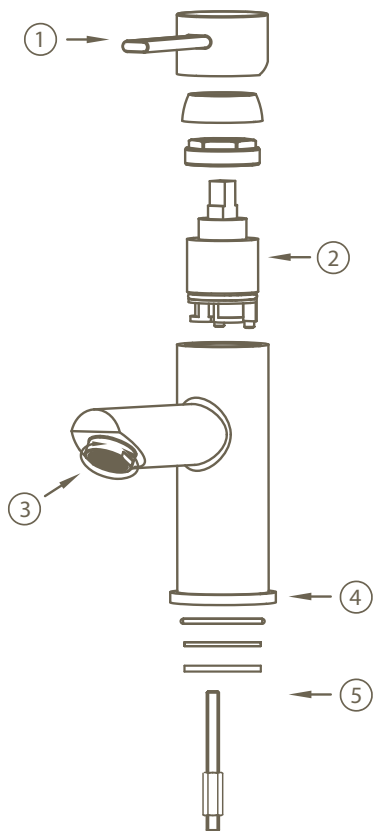
Perlator: ZAER 002

Keramisk packning: XA91210

Sprängskiss Explosion drawing Sprengskisse Mittakuva

A

Svenska

1. Komplet flödesvred
2. Keramisk insats
3. Komplet perlator
4. Bricka
5. Komplet monteringsatts

English

1. Complete handle
2. Cartridge
3. Complete aerator
4. Base
5. Complete mounting kit

Norsk

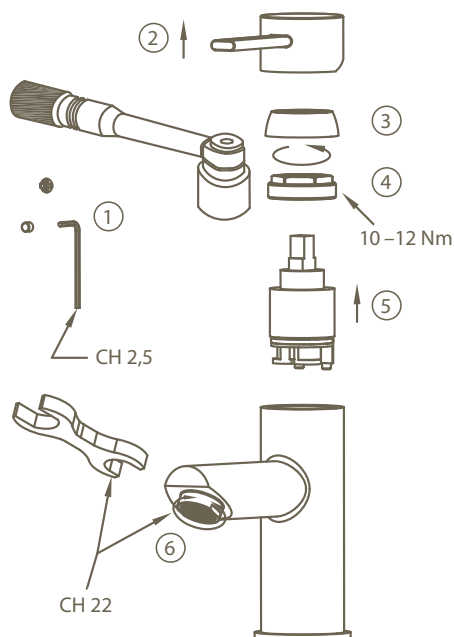
1. Komplet håndtak
2. Keramisk innmat
3. Komplet perlator
4. Sokkelbrikke
5. Komplet monteringssett

Suomeksi

1. Veden ja lampötilan säätövipu
2. Keraaminen kasetti
3. Pore
4. Asennuslevy
5. Asennussarja

Felsökning Trouble shooting Feilsøking Vianetsintä

B

Svenska

Läckage ur pip Bild B
Stäng av vattnet fram till blandaren.
Byt keramisk insats 5 enligt 1–5.
Smörj med armaturfett runt o-ring
vid behov.
Dåligt tryck Bild B
Ta loss och rengör perlator 6.

English

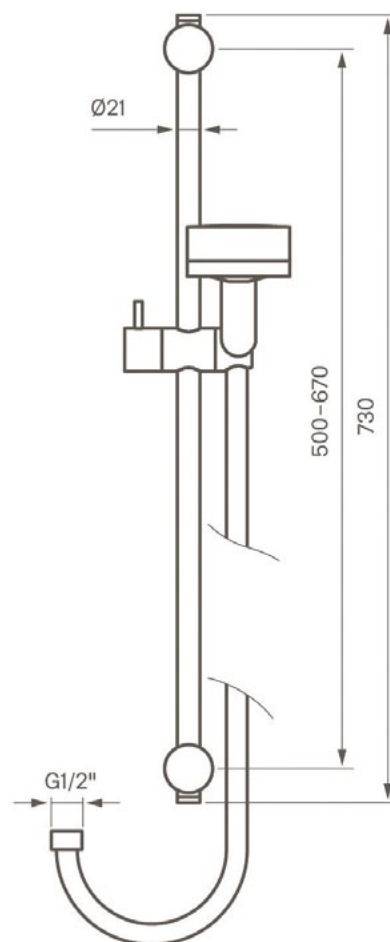
Leakage from spout Picture B
Shut off the incoming water.
Replace
the entire cartridge 5 in order 1–5.
Grease its O-ring if so required.
Poor flow Picture B
Unscrew and clean aerator 6.

Norsk

Lekkasje ut av tut Bilde B.
Steng vanntilførselen. Bytt keramisk
pakning 5 ihht. 1–5. Smør med
armaturfett rundt O-ring ved behov.
Lekkasje rundt feste til tut Bilde B.
Ta ut og rengjør perlator 6.

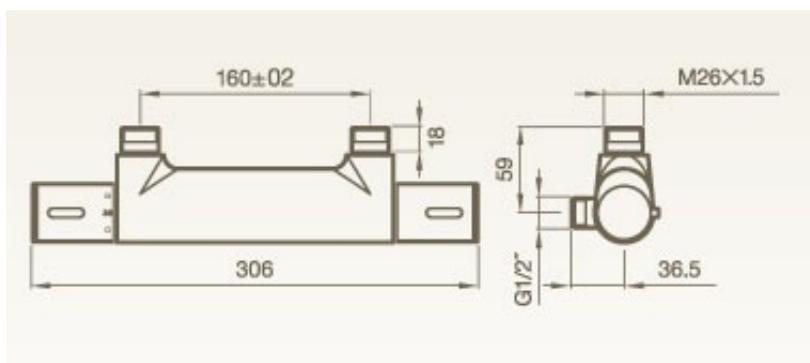
Suomeksi

Vuotoa juoksuputkesta Kuva B
Sulje hanan tulovedet. Vaihda keraa-
minen säätökasetti 5 ohjeen kohtien
1–5 mukaisesti. Voitele o-renkaat
tarvittaessa hanarasvalla.
Heikko vedenpaine Kuva B
Irroita ja puhdista poresuutin 6.

RT 105

Duschset free fixation
RSK nr 8191059
Handdusch: ZDOC070
Glidfäste: ZSAL173

RT 168

Termostatblandare

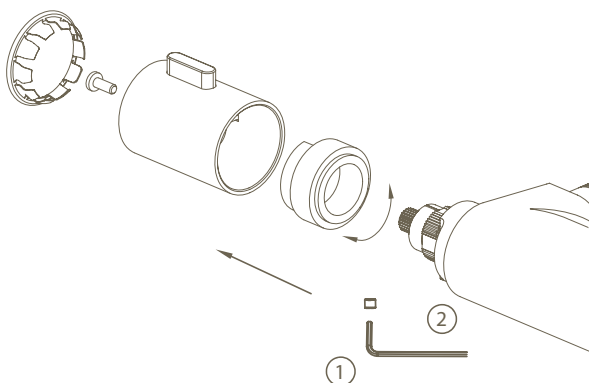
RSK nr 8343278

Termostatinnsats: 9417591

Insats vred: XVIT001

Felsökning Trouble shooting Feilsøking Vianetsintä

C

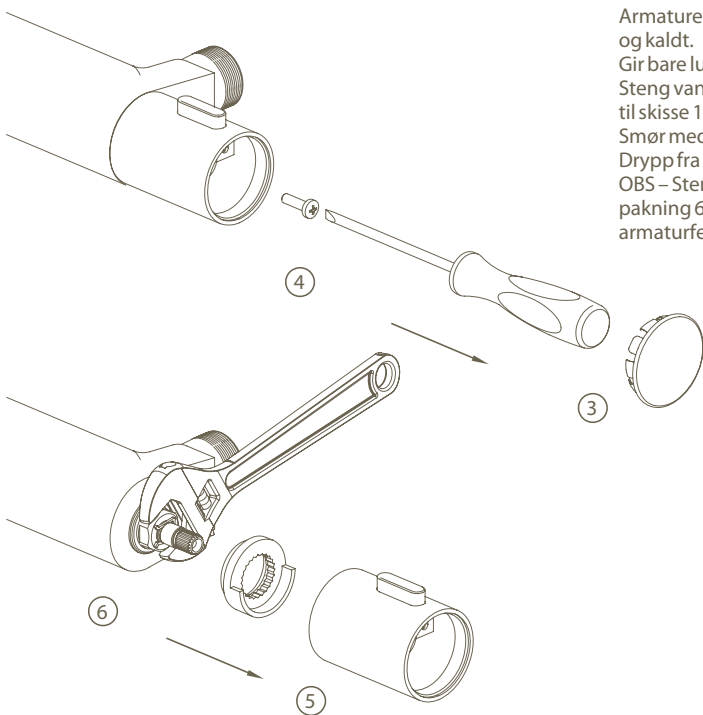
Svenska

Ger endast kallt eller varmt vatten
Blandaren är felkopplad kontrollera att
varmvatten är kopplat till vänster och
kallvatten till höger sett framifrån.
Ger endast ljummet vatten [_Bild C](#)
OBS – Stäng av inkommande vatten.
Byt termostat 2 enligt skiss 1–2 med
insexnyckel 3 mm. Smörj vid behov med
armaturfett.
Dropp vid piputlopp eller dusch [_Bild D](#)
OBS – Stäng av inkommande vatten.
Byt keramisk packning 6 enligt skiss 3–6.
Smörj vid behov med armaturfett.

English

The mixer only emits cold or hot water
The mixer is incorrectly connected. First
turn off the incoming water. Hot water
should be connected on the left-hand side
and the cold on the right when facing the
mixer.
The mixer only emits lukewarmly water
[_Picture C](#)
First turn off the incoming water. Replace
thermostatic 2 in order 1–2 with Allen key
3 mm. Lubricate with grease if needed.
The bath spout/shower outlet leaks
when the mixer is closed [_Picture D](#)
First turn off the incoming water. Replace
ceramic cartridge 6 in order 3–6. Lubricate
with grease if needed.

D

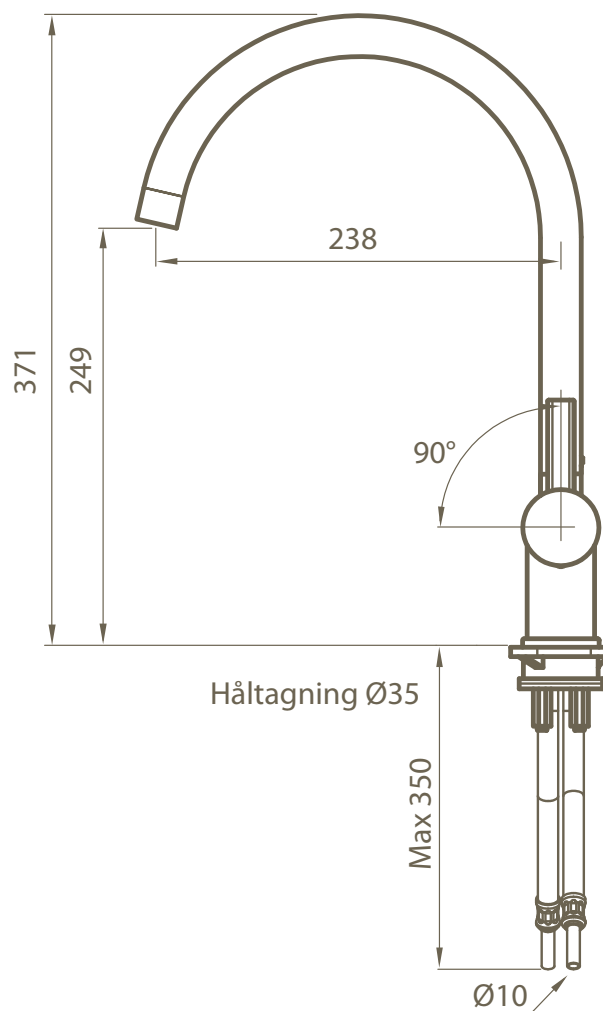
Norsk

Gir bare kaldt eller varmt vann
Armaturet er feilkoblet. Bytt om varmt
og kaldt.
Gir bare lunkent vann [_Bilde C](#)
Steng vanntilførsel. Bytt termostat iht.
til skisse 1–2 umbrakonøkkel 3 mm.
Smør med armaturfett ved behov.
Drypp fra tut eller dusj [_Bilde D](#)
OBS – Steng vanntilførsel. Bytt keramisk
pakning 6 iht skisse 3–6. Smør med
armaturfett ved behov.

Suomeksi

Hanasta tulee vain kylmää tai
lämmintä vettä
Hana on virheellisesti liitetty tulovesijoh -
toihin. Lämmin vesi kytketään edestäpäin
katsottuna vasempaan ja kylmä vesi oikeaan
liittimeen.
Hanasta tulee vain haaleaa vettä [_Kuva C](#)
HUOM. – Sulje tulovedet. Vaihda termosta -
atti 2 ohjeen kohtien 1–2 mukaisesti 3 mm
kuusiokoloavaimella. Voitele tarvittaessa
hanarasvalla.
Vuotoa juoksuputkesta tai suihkusiivilästä
[_Kuva D](#)
HUOM. – Sulje tulovedet. Vaihda keraaminen
käyttöventtiili 6 piirroksen kohtien 3–6 mukai -
sesti. Voitele tarvittaessa hanarasvalla.

Drift & Underhåll
Operation & Maintenance
Drift & Vedlikehold
Käyttö- ja hoito-ohje

RT 180

Köksblandare

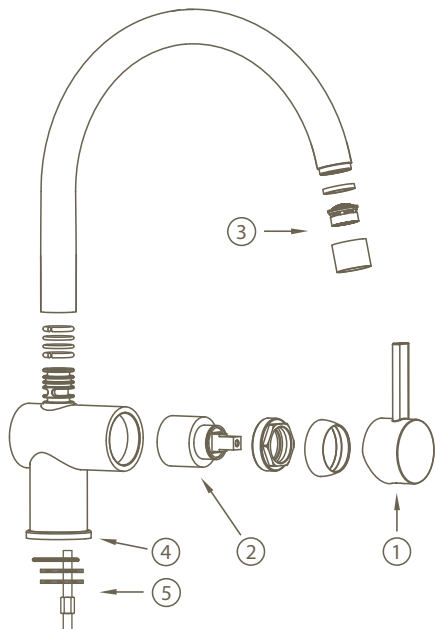
RSK nr 8309060

Perlator: ZAER24-8

Keramisk packning: ZA91245

Sprängskiss Explosion drawing Sprengskisse Mittakuva

A

Svenska

1. Komplet flödesvred
2. Keramisk insats
3. Komplet perlator
4. Bricka
5. Komplet monteringssats

English

1. Complete handle
2. Cartridge
3. Complete aerator
4. Base
5. Complete mounting kit

Norsk

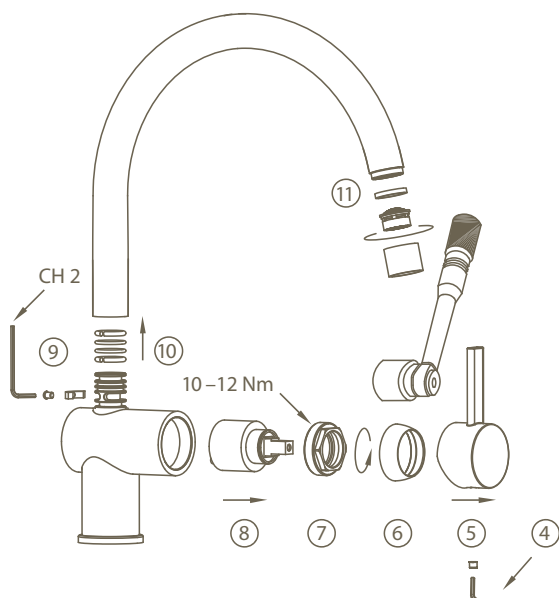
1. Komplet håndtak
2. Keramisk innmat
3. Komplet perlator
4. Sokkelbrikke
5. Komplet monteringssett

Suomeksi

1. Veden ja lampötilan säätövipu
2. Keraaminen kasetti
3. Pore
4. Asennuslevy
5. Asennussarja

Felsökning Trouble shooting Feilsøking Vianetsintä

B

Svenska

- Läckage ur pip [Bild B](#)
Stäng av vattnet fram till blandaren.
Utför enligt 4–8. Byt keramisk insats 8.
Smörj med armaturfett runt o-ring vid behov.
Läckage vid pipinfästning [Bild B](#)
Utför enligt 9–10. Byt o-ringar, smörj med armaturfett.
Läckage vid diskavstängning [Bild A](#)
Utför enligt 1–3. Byt keramisk insats 3.
Dåligt tryck [Bild B](#)
Ta loss och rengör perlator 11.

English

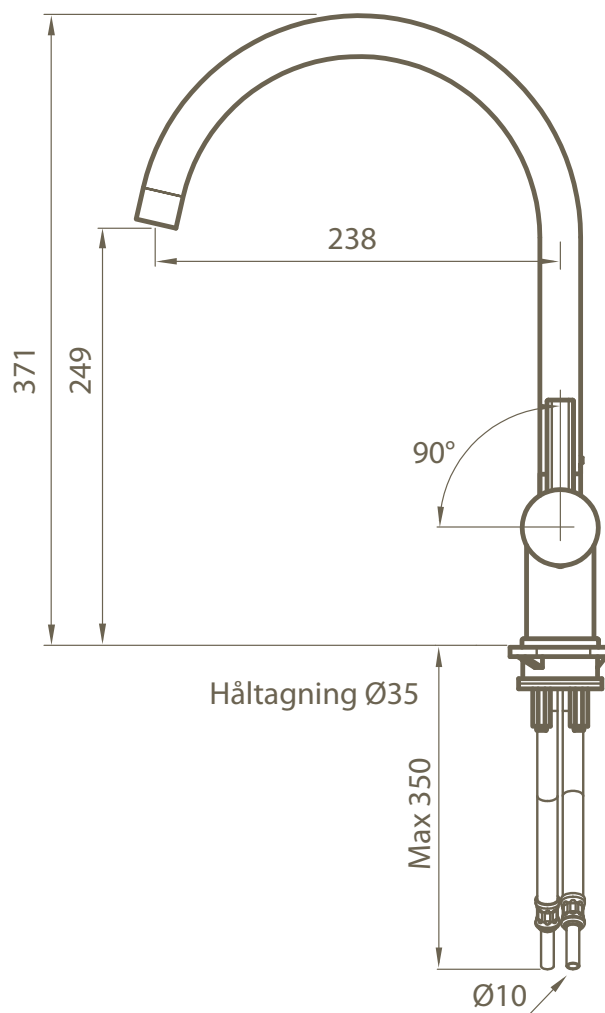
- Leakage from spout [Picture B](#)
Shut off the incoming water. Replace the entire ceramic cartridge 4–8.
Grease its O-ring if so required.
Leak at spout connection [Picture B](#)
Execute step 9–10. Replace the O-rings.
Lubricate with grease.
Leakage from dishwasher connection [Picture A](#)
Execute step 1–3. Replace cartridge 3.
Poor flow [Picture B](#)
Unscrew and clean the aerator 11.

Norsk

- Lekkasje ut av tut [Bilde B](#)
Steng vanntilførselen. Utfør ihht. 4–8.
Bytt keramisk pakning 8. Smør med armaturfett rundt O-ring ved behov.
Lekkasje rundt feste til tut [Bilde B](#).
Utfør ihht. 9–10. Bytt O-ringer, smør med armaturfett.
Lekkasje ved oppvaskmaskinstenging [Bilde A](#).
Utfør ihht. 1–3. Bytt keramisk innsats 3.
Dårlig trykk [Bilde B](#).
Ta ut og rengjør perlator 11.

Suomeksi

- Vuotoa juoksuputkesta [Kuva B](#)
Sulje hanan tulovedet. Toimi ohjeen kohtien 4–8 järjestyksessä. Vaihda keraaminen säätökasetti 8. Voitele o-rengas hanarasvalla tarvittaessa.
Vuotoa juoksuputken liitoksesta [Kuva B](#)
Toimi kohtien 9–10 mukaisesti. Vaihda o-renkaat ja voitele ne hanarasvalla.
Vuotoa pesukoneliitännästä [Kuva A](#)
Toimi kohtie 1–3 mukaisesti. Vaihda keraaminen käyttöventtiili 3.
Heikko vedenpaine [Kuva B](#)
Irroita ja puhdista poresuutin 11.

RT 184

Köksblandare med diskmaskinsavstängning

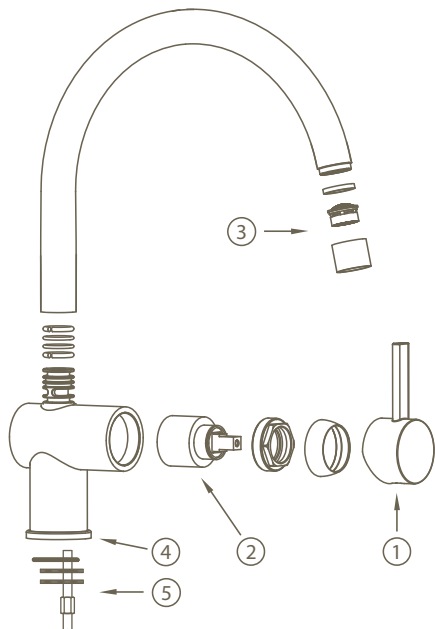
RSK nr 8309058

Perlator: ZAER24-8

Keramisk packning: XA91245

Sprängskiss Explosion drawing Sprengskisse Mittakuva

A

Svenska

1. Komplet flödesvred
2. Keramisk insats
3. Komplet perlator
4. Bricka
5. Komplet monteringssats

English

1. Complete handle
2. Cartridge
3. Complete aerator
4. Base
5. Complete mounting kit

Norsk

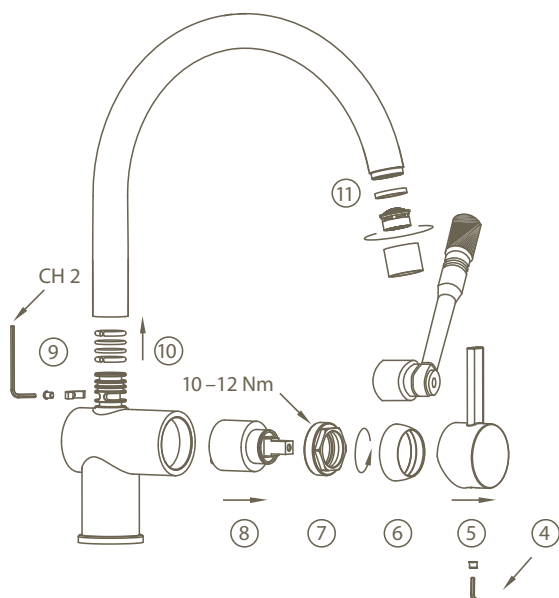
1. Komplet håndtak
2. Keramisk innmat
3. Komplet perlator
4. Sokkelbrikke
5. Komplet monteringssett

Suomeksi

1. Veden ja lampötilan säätövipu
2. Keraaminen kasetti
3. Pore
4. Asennuslevy
5. Asennussarja

Felsökning Trouble shooting Feilsøking Vianetsintä

B

Svenska

- Läckage ur pip [Bild B](#)
Stäng av vattnet fram till blandaren.
Utför enligt 4–8. Byt keramisk insats 8.
Smörj med armaturfett runt o-ring vid behov.
Läckage vid pipinfästning [Bild B](#)
Utför enligt 9–10. Byt o-ringar, smörj med armaturfett.
Läckage vid diskavstängning [Bild A](#)
Utför enligt 1–3. Byt keramisk insats 3.
Dåligt tryck [Bild B](#)
Ta loss och rengör perlator 11.

English

- Leakage from spout [Picture B](#)
Shut off the incoming water. Replace the entire ceramic cartridge 4–8.
Grease its O-ring if so required.
Leak at spout connection [Picture B](#)
Execute step 9–10. Replace the O-rings.
Lubricate with grease.
Leakage from dishwasher connection [Picture A](#)
Execute step 1–3. Replace cartridge 3.
Poor flow [Picture B](#)
Unscrew and clean the aerator 11.

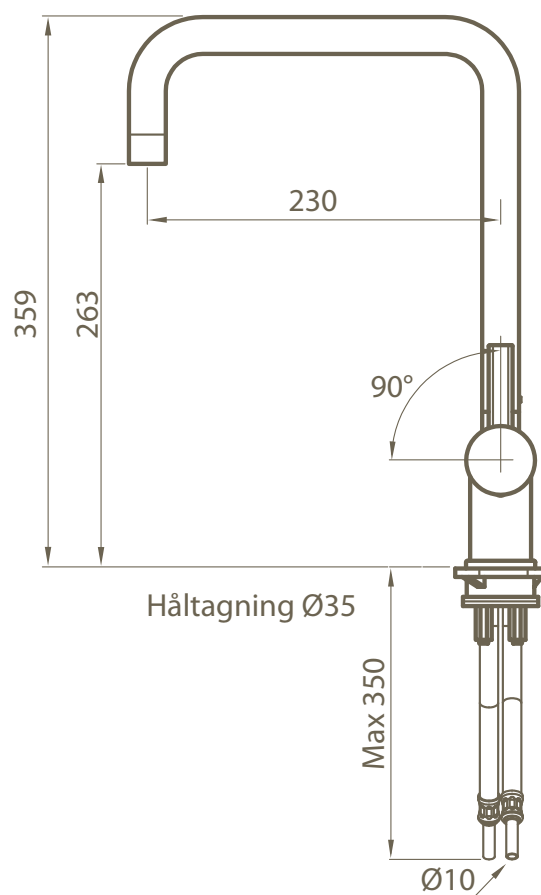
Norsk

- Lekkasje ut av tut [Bilde B](#)
Steng vanntilførselen. Utfør ihht. 4–8.
Bytt keramisk pakning 8. Smør med armaturfett rundt O-ring ved behov.
Lekkasje rundt feste til tut [Bilde B](#).
Utfør ihht. 9–10. Bytt O-ringer, smør med armaturfett.
Lekkasje ved oppvaskmaskinstenging [Bilde A](#).
Utfør ihht. 1–3. Bytt keramisk innsats 3.
Dårlig trykk [Bilde B](#).
Ta ut og rengjør perlator 11.

Suomeksi

- Vuotoa juoksuputkesta [Kuva B](#)
Sulje hanan tulovedet. Toimi ohjeen kohtien 4–8 järjestyksessä. Vaihda keraaminen säätökasetti 8. Voitele o-rengas hanarasvalla tarvittaessa.
Vuotoa juoksuputken liitoksesta [Kuva B](#)
Toimi kohtien 9–10 mukaisesti. Vaihda o-renkaat ja voitele ne hanarasvalla.
Vuotoa pesukoneliitännästä [Kuva A](#)
Toimi kohtie 1–3 mukaisesti. Vaihda keraaminen käyttöventtiili 3.
Heikko vedenpaine [Kuva B](#)
Irroita ja puhdista poresuutin 11.

Drift & Underhåll
Operation & Maintenance
Drift & Vedlikehold
Käyttö- ja hoito-ohje

RT 980

Köksblandare

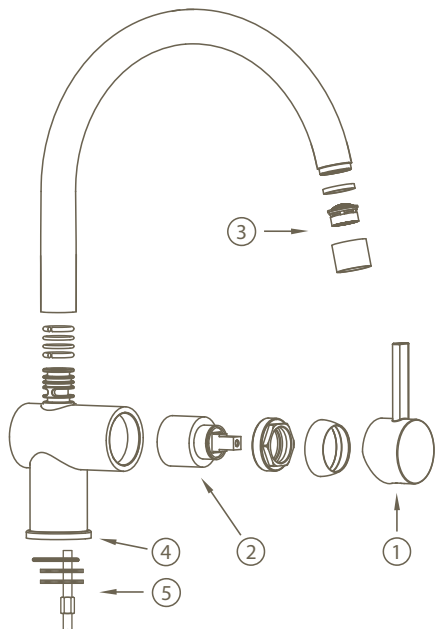
RSK nr 8309059

Perlator: ZAER24-8

Keramisk packning: ZA91245

Sprängskiss Explosion drawing Sprengskisse Mittakuva

A

Svenska

1. Komplet flödesvred
2. Keramisk insats
3. Komplet perlator
4. Bricka
5. Komplet monteringssats

English

1. Complete handle
2. Cartridge
3. Complete aerator
4. Base
5. Complete mounting kit

Norsk

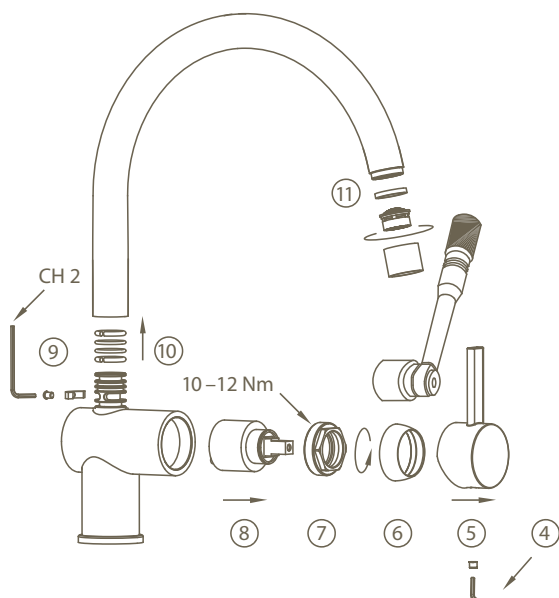
1. Komplet håndtak
2. Keramisk innmat
3. Komplet perlator
4. Sokkelbrikke
5. Komplet monteringssett

Suomeksi

1. Veden ja lampötilan säätövipu
2. Keraaminen kasetti
3. Pore
4. Asennuslevy
5. Asennussarja

Felsökning Trouble shooting Feilsøking Vianetsintä

B

Svenska

- Läckage ur pip [Bild B](#)
Stäng av vattnet fram till blandaren.
Utför enligt 4–8. Byt keramisk insats 8.
Smörj med armaturfett runt o-ring vid behov.
Läckage vid pipinfästning [Bild B](#)
Utför enligt 9–10. Byt o-ringar, smörj med armaturfett.
Läckage vid diskavstängning [Bild A](#)
Utför enligt 1–3. Byt keramisk insats 3.
Dåligt tryck [Bild B](#)
Ta loss och rengör perlator 11.

English

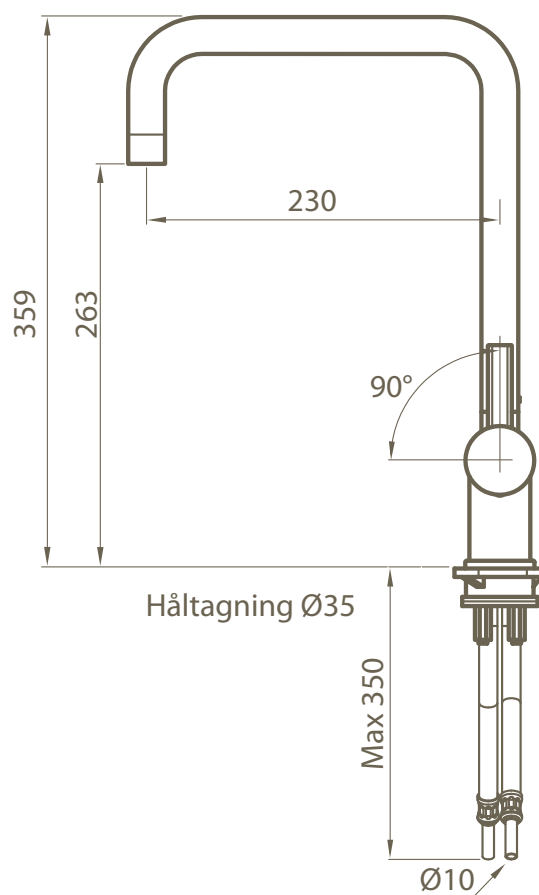
- Leakage from spout [Picture B](#)
Shut off the incoming water. Replace the entire ceramic cartridge 4–8.
Grease its O-ring if so required.
Leak at spout connection [Picture B](#)
Execute step 9–10. Replace the O-rings.
Lubricate with grease.
Leakage from dishwasher connection [Picture A](#)
Execute step 1–3. Replace cartridge 3.
Poor flow [Picture B](#)
Unscrew and clean the aerator 11.

Norsk

- Lekkasje ut av tut [Bilde B](#)
Steng vanntilførselen. Utfør ihht. 4–8.
Bytt keramisk pakning 8. Smør med armaturfett rundt O-ring ved behov.
Lekkasje rundt feste til tut [Bilde B](#).
Utfør ihht. 9–10. Bytt O-ringer, smør med armaturfett.
Lekkasje ved oppvaskmaskinstenging [Bilde A](#).
Utfør ihht. 1–3. Bytt keramisk innsats 3.
Dårlig trykk [Bilde B](#).
Ta ut og rengjør perlator 11.

Suomeksi

- Vuotoa juoksuputkesta [Kuva B](#)
Sulje hanan tulovedet. Toimi ohjeen kohtien 4–8 järjestyksessä. Vaihda keraaminen säätökasetti 8. Voitele o-rengas hanarasvalla tarvittaessa.
Vuotoa juoksuputken liitoksesta [Kuva B](#)
Toimi kohtien 9–10 mukaisesti. Vaihda o-renkaat ja voitele ne hanarasvalla.
Vuotoa pesukoneliitännästä [Kuva A](#)
Toimi kohtie 1–3 mukaisesti. Vaihda keraaminen käyttöventtiili 3.
Heikko vedenpaine [Kuva B](#)
Irroita ja puhdista poresuutin 11.

RT 984

Köksblandare med diskmaskinsavstängning

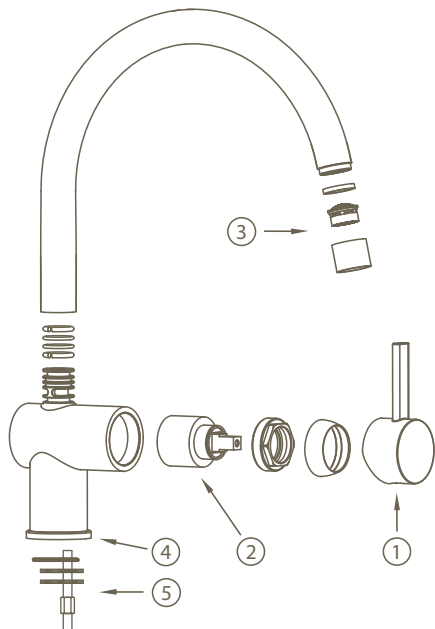
RSK nr 8309057

Perlator: ZAER24-8

Keramisk packning: ZA91245

Sprängskiss Explosion drawing Sprengskisse Mittakuva

A

Svenska

1. Komplet flödesvred
2. Keramisk insats
3. Komplet perlator
4. Bricka
5. Komplet monteringssats

English

1. Complete handle
2. Cartridge
3. Complete aerator
4. Base
5. Complete mounting kit

Norsk

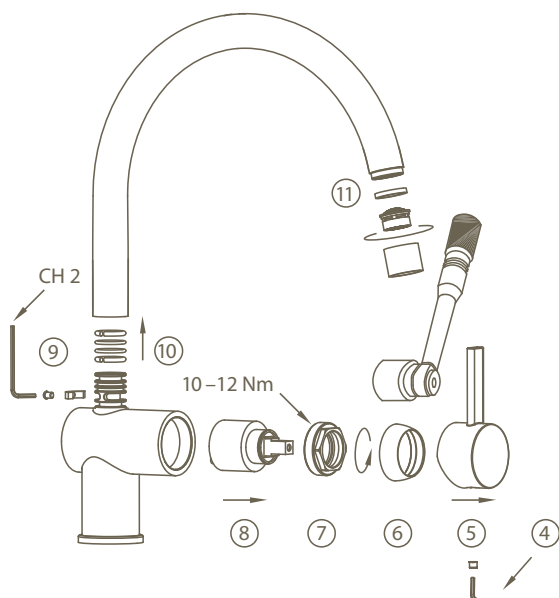
1. Komplet håndtak
2. Keramisk innmat
3. Komplet perlator
4. Sokkelbrikke
5. Komplet monteringssett

Suomeksi

1. Veden ja lampötilan säätövipu
2. Keraaminen kasetti
3. Pore
4. Asennuslevy
5. Asennussarja

Felsökning Trouble shooting Feilsøking Vianetsintä

B

Svenska

- Läckage ur pip [Bild B](#)
Stäng av vattnet fram till blandaren.
Utför enligt 4–8. Byt keramisk insats 8.
Smörj med armaturfett runt o-ring vid behov.
Läckage vid pipinfästning [Bild B](#)
Utför enligt 9–10. Byt o-ringar, smörj med armaturfett.
Läckage vid diskavstängning [Bild A](#)
Utför enligt 1–3. Byt keramisk insats 3.
Dåligt tryck [Bild B](#)
Ta loss och rengör perlator 11.

English

- Leakage from spout [Picture B](#)
Shut off the incoming water. Replace the entire ceramic cartridge 4–8.
Grease its O-ring if so required.
Leak at spout connection [Picture B](#)
Execute step 9–10. Replace the O-rings.
Lubricate with grease.
Leakage from dishwasher connection [Picture A](#)
Execute step 1–3. Replace cartridge 3.
Poor flow [Picture B](#)
Unscrew and clean the aerator 11.

Norsk

- Lekkasje ut av tut [Bilde B](#)
Steng vanntilførselen. Utfør ihht. 4–8.
Bytt keramisk pakning 8. Smør med armaturfett rundt O-ring ved behov.
Lekkasje rundt feste til tut [Bilde B](#).
Utfør ihht. 9–10. Bytt O-ringer, smør med armaturfett.
Lekkasje ved oppvaskmaskinstenging [Bilde A](#).
Utfør ihht. 1–3. Bytt keramisk innsats 3.
Dårlig trykk [Bilde B](#).
Ta ut og rengjør perlator 11.

Suomeksi

- Vuotoa juoksuputkesta [Kuva B](#)
Sulje hanan tulovedet. Toimi ohjeen kohtien 4–8 järjestyksessä. Vaihda keraaminen säätökasetti 8. Voitele o-rengas hanarasvalla tarvittaessa.
Vuotoa juoksuputken liitoksesta [Kuva B](#)
Toimi kohtien 9–10 mukaisesti. Vaihda o-renkaat ja voitele ne hanarasvalla.
Vuotoa pesukoneliitännästä [Kuva A](#)
Toimi kohtie 1–3 mukaisesti. Vaihda keraaminen käyttöventtiili 3.
Heikko vedenpaine [Kuva B](#)
Irroita ja puhdista poresuutin 11.

2. El

2.1 Elektricitet och jordfelsbrytare

Varje lägenhet har ett elcentralskåp, där all el kommer in i bostaden. Från skåpet leds sedan elen ut i din lägenhet. Huvudsäkring för din lägenhet sitter i ditt elcentralskåp. Varje lägenhets elcentralskåp har ytterligare en huvudsäkring i husets centrala elrum. Detta innebär att huvudsäkringen i husets elrum i vissa fall kan lösa ut före den enskilda lägenhetens huvudsäkring. För att åter få ström måste båda huvudsäkringarna vara tillslagna.

I bostadens elcentralskåp finns även automatsäkringar, grupperade efter funktion och placering. Observera att automatsäkringarna ersätter den äldre typen av säkringar som skruvades fast. När automatsäkringen är tillslagen pekar brytaren uppåt, om säkringen löser ut pekar brytaren neråt. Säkringen behöver inte bytas utan återställs genom att trycka upp brytaren igen. Exakt var varje säkring är kopplad framgår av ett schema som finns på insidan av luckan till elcentralskåpet. Om en automatsäkring löser ut ska du ta reda på orsaken innan säkringen slås på igen.

Elmätare är placerade i husets el-rum alternativt i el-nischer. Kontakta ansvarig i föreningen om du vill läsa av din mätarställning eller få tillträde till husets huvudsäkringar. Din elleverantör fjärravläser din elförbrukning.

Eluttag och belysning

El och belysning i din bostad installeras av en behörig elektriker. Alla rum tänds och släcks med en strömbrytare som sitter på väggen vid eller i rummet. Eluttagen är placerade enligt ritningen som gäller för din bostad. De armaturer som installerats finns angivna i armaturförteckningen i detta avsnitt. Belysningsarmaturer till badrum och klädkammare ingår i din bostad. I övriga rum finns uttag där du själv får sätta upp belysning. Om du har spotlights under skåp, tänk på att inte sätta in en lampa med högre effekt än 10 W eftersom lampan då blir för varm. Det finns flera typer av spotlights, vilka har olika lampor som byts på olika sätt.

Strömbrytare och eluttag bör regelbundet kontrolleras så att dessa är hela. En spräckt strömställare eller ett spräckt eluttag kan betyda direkt livsfara. Alla eluttag är jordade, använd därför alltid godkända jordade elkontakter. Dubbelisolerade apparater, exempelvis elvisp och hårtork, kan även anslutas till jordade uttag. Apparaterna är då märkta med en dubbelkvadrat, ett så kallat FI-märke.

De flesta eluttag har enfasanslutning. Till vissa apparater med hög effekt, exempelvis spisen, utnyttjas tre faser.

Elarbeten och säkerhet i hemmet

Elarbeten ska alltid utföras av en auktoriserad elektriker, både ur säkerhets- och försäkringssynpunkt. Tips om elsäkerhet i hemmet finns att hämta hos Elsäkerhetsverket (www.elsakerhetsverket.se). Belysning och övrig elektrisk utrustning som du installerat ansvarar du själv för.

Jordfelsbrytare

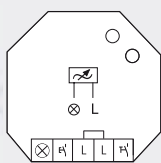
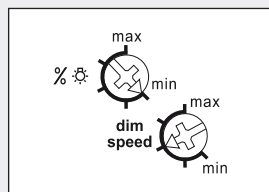
I elcentralskåpet finns en jordfelsbrytare som har till uppgift att bryta strömmen om det uppstår ett jordfel i någon elektrisk apparat. Samtliga eluttag, inklusive kyl och frys, är petsäkra och anslutna till jordfelsbrytaren för att öka säkerheten. Använd därför alltid godkända jordade el-kontakter i uttagen. Jordfelsbrytaren har en testknapp som används för att kontrollera om jordfelsbrytaren fungerar som den ska. När knappen trycks in ska jordfelsbrytaren lösa ut. Återställ jordfelsbrytaren igen efter kontrollen. Kontrollen bör göras med högst sex månaders intervall.

Följande åtgärder rekommenderas när jordfelsbrytaren löser ut:

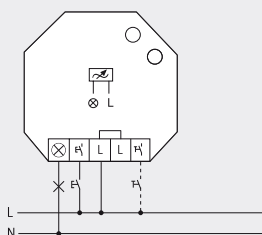
1. Sätt jordfelsbrytaren i "till-läge". Om den inte löser ut igen tyder det på en tillfällig störning som var övergående.
2. Om jordfelsbrytaren löser ut direkt efter tillslaget finns det en felkälla någonstans i bostaden. Slå då av alla automatsäkringar i elcentralskåpet.
3. Sätt jordfelsbrytaren i "till-läge" igen. Om jordfelsbrytaren löser ut innan några automatsäkringar återställts finns felet i elcentralskåpet, kontakta JM Kundtjänst Bostad (under garantitiden) eller en behörig elektriker direkt (efter garantitidens utgång). Annars gå vidare till nästa punkt.
4. Återställ nu en automatsäkring i taget tills jordfelsbrytaren löser ut på nytt. Felet är nu lokaliserat till den säkringsgrupp som återställdes till nätet sist i ordningen.
5. Dra ut alla stickproppsanslutna apparater inklusive alla lampputtagsansluta apparater som hör till denna grupp. Sätt därefter jordfelsbrytaren i "till-läge" igen. Löser jordfelsbrytaren ut omedelbart så finns felet i den fasta elinstallationen. Kontakta JM Kundtjänst Bostad (under garantitiden) eller en behörig elektriker direkt (efter garantitidens utgång). Annars gå vidare till nästa punkt.
6. Anslut en apparat i sänder till uttagen tills jordfelsbrytaren på nytt löser ut. Det är sannolikt att den sist anslutna apparaten är felaktig. Låt nu en fackkunnig person undersöka och reparera apparaten.

På bilden till vänster ser du ett exempel på en jordfelsbrytare. Jordfelsbrytaren på bilden är ställd i läge "på" då brytaren pekar uppåt. I frånslaget läge pekar strömbrytaren nedåt.

EUD61NPS-400 W**Funktionsinställning**

Fabriksinställning

InkopplingsexempelStyrning genom strömbrytare
eller återfjädrande tryckknapp.

E^1 = Anslutning för impuls-
strömbrytare eller
återfjädrande tryckknapp

T^1 = Anslutning för
strömbrytare

Utan nolla. Power MOSFET 400 W. 'Standby' förbrukning endast 0,5 watt. Styringångar både för återfjädrande samt vanlig strömställare. Lägsta ljusnivå och dimningshastighet kan ställas in.

Enhet för inbyggnad. Längd 45 mm, bredd 55 mm, djup 18 mm.

Universell dimmer för R-, L- och C-laster upp till 400 W, med förbehåll för ventilationsförhållanden.

Automatisk avkänning av last typ och automatisk framkants eller bakkants reglering.

Överensstämmande av EN 6100-6-3:2007 (EMC standard för bostad område, kommersiella och belysnings industriella miljöer) upp till 400 W.

Lågenergilampor och 230V LED-lampor kan ej regleras med dosdimmer EUD61NPS-400 W. (Utan nolla).

Nollgenomgångsbrytning med mjuk PÅ och mjuk AV, för att spara lasten.

Manöverspänning 230V. Min. last endast 20 W.

Min. ljusstyrkan kan ställas in med den övre inställningsratten: %:⚙️.**Dimningshastigheten kan ställas in med den nedre inställningsratten dim. speed, detta ställer samtidigt in hastigheten för mjuk PÅ och mjuk AV.**

Korta kontrollkommandon styr av och på, konstant kommando höjer/sänker ljusstyrkan alternativt till min- eller från maxnivå. Avbrott av kommandosignal ändrar riktning på dimningen.

Aktuell ljusstyrka sparas vid frånslag.

Vid strömbavbrott sparas kopplingsläget och ljusstyrkenivån och ställs in igen när matningsspänningen kommer tillbaka.

Automatiskt elektroniskt överlast- och temperaturskydd. Om överlast- och temperaturskydd löser ut återställs detta genom att bryta strömmen till dimmern i 1 min. **Dimmern är inkopplad men startar inte eller ger fullt ljus vid start och kan inte regleras,** återställ då dimmern genom att bryta strömmen i 5 sek.**Om strömbrytaren ej kan ersättas med en återfjädrande strömställare finns en separat ingång för styrning via vanlig strömbrytare.** Om aktuell ljusnivå skall regleras, utför man en kort växling på strömställaren när ljuskällan är aktiverad dimmern börjar då att automatiskt dimra ljuset upp och ner. När önskad ljusnivå är uppnådd slår man av strömbrytaren. Dimmern är nu inställd på den nya ljusstyrkan när den slås på igen.**Barnkamarfunktion (endast för återfjädrande tryckknapp):** Om ljuset slås på genom att hålla tryckknappen nedtryckt så startar dimmern på den lägsta ljusstyrkan efter ca. 1 sek. utan att ändra den senast sparade ljusstyrkenivån.**Insomningsfunktion (endast för återfjädrande tryckknapp):** Med en dubbel knapptryckning dimmas ljuset ner från det aktuella dimmerläget till min-ljusstyrkan och slås slutligen av. Det aktuella dimmerläget såväl som min-ljusstyrkan (%:⚙️) bestämmer neddimningstiden (max. 60 minuter), som därmed kan ställas in efter önskemål. Insomningsfunktionen kan avbrytas när som helst genom att en ny impuls ges. Genom att hålla in tryckknappen stoppas insomningsfunktionen och ljuset dimmas upp.**Utan behov av Nolla. Detta medför enkel installation vid montering bakom befintlig strömbrytare.**L-laster (induktiva laster, t.ex. lindade transformatorer) och C-laster (kapacitiva laster, t.ex. elektroniska transformatorer) får inte blandas. R-laster (resistiva laster t.ex. 230V glöd- och halogenlampor) kan blandas valfritt. **Mix av laster L+C = INTE ok, R+L och R+C = OK.****Blandning av L- och C-laster är möjligt med tryckdimmer EUD12Z och EUD12D tillsammans med effekthöjare LUD12.**

Teknisk data sida B16. Kapsling för bruksanvisningar och manualer GBA12 sida Z2.

Universell Tryckdimmer
EUD61NPS-400W

Montage och inkoppling av denna elektriska apparat får endast göras av behörig elektriker! Annars finns risk för brand eller elektrisk stöt!

Max omgivningstemperatur i drift:
-20 °C upp till +50 °C.
Förvaringstemperatur: -25 °C till +70 °C.
Relativ fuktighet: <75%.

Utan Nolla. Utgång MOSFET 400W.
"Standby" förbrukning endast 0,5 watt.
Styringångar både för återfjädrande samt vanlig strömbrytare.
Enhet för inbyggnad.
Längd 45 mm, bredd 45 mm, djup 18 mm.

Universell dimmer för R-, L- och C-laster upp till 400W, med förbehåll för ventilationsförhållanden. Automatisk avkänning av last typ och automatisk framkants eller bakkants reglering.

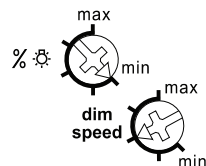
Överensstämmande av EN 61000-6-3:2007 (EMC standard för bostad, kommersiella och industriella belysnings miljöer) upp till 400W.

Lågenergilampor (ESL) och LED lampor kan ej regleras med dosdimmer EUD61NPS-400W. (Utan Nolla).

Styrspänning 230V. Min. last endast 20 W.

Nollgenomgångsbrytning med mjuk PÅ och mjuk AV, för att spara lasten.

Funktionsinställning

Min. ljusstyrkan kan ställas in med % ☀.
Dimningshastigheten kan ställas in med dim. speed, detta ställer samtidigt in hastigheten för mjuk PÅ och mjuk AV. Korta kontrollkommandon styr av och på, konstant kommando höjer/sänker ljusstyrkan alternativt till min- eller från maxnivå.

Avbrott av kommandosignal ändrar riktning på dimmningen.

Aktuell ljusstyrka sparas vid frånslag.

Vid strömvabrott sparas kopplingsläget och ljusstyrkenivån och ställs in igen när matningsspänningen kommer tillbaka.

Automatiskt elektroniskt överlast- och temperaturskydd. Om överlast- och temperaturskydd löser ut återställs detta genom att bryta strömmen till dimmern i 1 min. **Dimmern är inkopplad men startar inte eller ger fullt ljus vid start och kan inte regleras,** återställ då dimmern genom att bryta strömmen i 5 sec.

Om strömbrytaren ej kan ersättas med en återfjädrande tryckknapp finns en separat ingång för styrning via normal strömbrytare. Om aktuell ljusnivå skall regleras, utför man en kort växling på strömbrytaren när ljuskällan är aktiverad dimmern börjar då att automatiskt dimma ljuset upp och ner. När önskad ljusnivå är uppnådd slår man av strömbrytaren. Dimmern är nu inställd på den nya ljusstyrkan när den slås på igen.

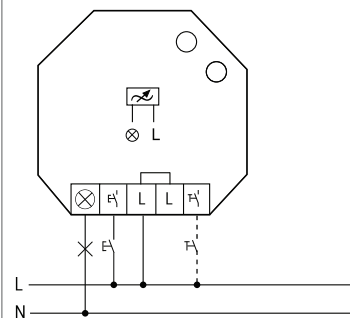
Med speciell brytningsfunktion för barnrum (endast vid styrning via återfjädrande tryckknapp): Om ljuset slås på genom att hålla tryckknappen nedtryckt så startar dimmern på den lägsta ljusstyrkan efter ca. 1 sek. utan att ändra den senast sparade ljusstyrkenivån.

Insomningsfunktion (endast vid styrning via återfjädrande tryckknapp): Med en dubbel knapptryckning dimmas ljuset ner från det aktuella dimmerläget till minljusstyrkan och slås slutligen av. Det aktuella dimmerläget såväl som minljusstyrkan (% ☀) bestämmer neddimningstiden (max. 60 minuter), som därmed kan ställas in efter önskemål. Insomningsfunktionen kan avbrytas när som helst genom att en ny impuls ges. Genom att hålla in tryckknappen stoppas insomningsfunktionen och ljuset dimmas upp.

Utan behov av Nolla. Detta medför enkel installation vid montering bakom befintlig strömbrytare.

L-laster (induktiva laster, t.ex. lindade transformatorer) och C-laster (kapacitiva laster, t.ex. elektroniska transformatorer) får inte blandas. R-laster (resistiva laster t.ex. 230V glöd- och halogenlampor) kan blandas valfritt. Mix av laster L+C = INTE ok, R+L och R+C = OK.

Inkopplingsexempel

Styrning genom strömbrytare eller återfjädrande tryckknapp.

E' = Anslutning för impulsströmbrytare eller återfjädrande tryckknapp
F' = Anslutning för strömbrytare

Teknisk data

Glöd- och Halogenlampor 230V (R)	upp till 400W ¹⁾
Induktiva transformatorer (L)	upp till 400W ¹⁾²⁾
Elektroniska transformatorer (C)	upp till 400W ¹⁾²⁾
Omgivningstemperatur max./min.	+50°C/-20°C ³⁾
Effektförbrukning (aktiv effekt)	0,5W

¹⁾ Bryteffekten är beroende av ventilationsförhållandena.

²⁾ Max två induktiva (konventionella) transformatorer får lov att användas på varje dimmer. Transformatorerna ska dessutom vara av samma fabrikat och tomgång på sekundärsidan är ej tillåten. Det finns då risk för att dimmern förstörs! Därför är lastfrånkoppling på sekundärsidan inte tillåten.

³⁾ Påverkar den maximala brytförmågan.

Spara alltid manualen!

Eltako GmbH

D-70736 Fellbach

+49 711 94350000

eltako.com

13/2015 Rätt till ändringar förbehålls.

Universal tryckdimmer
EUD61NPN-UC

Montage och inkoppling av denna elektriska apparat får endast göras av behörig elektriker! Annars finns risk för brand eller elektrisk stöt!

Max omgivningstemperatur i drift:
-20 °C upp till +50 °C.
Förvaringstemperatur: -25 °C till +70 °C.
Relativ fuktighet: <75%.

Universell dimmer. Power MOSFET up till 400 W. Automatisk avkänning av last. "Standby" förbrukning endast 0,1 watt. Lägsta eller högsta ljusnivå och dimningshastighet kan ställas in. Med barnkamar- och insomningsfunktion.

Enhet för inbyggnad. Längd 45 mm, bredd 55 mm, djup 18 mm.

Universell dimmer för laster upp till 400 W, beroende på ventilationsförhållanden. Dimringsbara lågenergilampor ESL och dimringsbara 230V-LED-lampor, beroende på uppbyggnaden av lastens elektronik.

Nollgenomgångsbrytning med mjuk PÅ och mjuk AV, för att spara lasten.

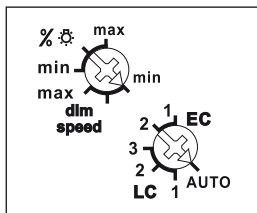
Universell manöverspänning 8 till 230V AC/DC, galvaniskt skild från 230V drift- och lastspänning. Ingen minimilast krävs.

Korta kontrollkommandon styr av och på, konstant kommando höjer/sänker ljusstyrkan alternativt till min- eller från maxnivå.

Avbrott av kommandosignal ändrar riktning på dimningen. Aktuell ljusstyrka sparas vid fränslag.

Vid strömbavbrott sparas kopplingsläget och ljusstyrkenivån och ställs in igen när matningsspänningen kommer tillbaka. Automatiskt elektroniskt överlast- och temperaturskydd.

Funktionsinställning

Med den övre **%-inställningsratten resp dim-speed-inställningsratten** kan lägsta ljusstyrka (max ned dimrat) eller dimringshastigheten ställas in. Ramptiden på mjukt PÅ och mjukt AV ställs med dimringhastigheten.

Med det nedre **inställningsvredet** väljs vilken typ av last som ska styras i drift, om automatisk avkänning- eller ett speciellt komfort-läge ska användas:

AUTO tillåter dimring av belysningslaster enligt specifikation.

EC1 är ett komfort-läge med minnesfunktion, för dimringsbara lågenergilampor som är konstruerade så att de kan startas i ett nerdimrat läge.

EC2 är ett komfort-läge utan minnesfunktion, för dimringsbara lågenergilampor som är konstruerade så att de ej kan startas i ett nerdimrat läge.

LC1 är ett komfort-läge för dimringsbara 230V LED-lampor som inte kan dimras på ett önskvärt sätt när den är inställd på AUTO-läge (avkänd som bakkantsstyrd) beroende på elektronikens konstruktion och måste därför tvingas till framkantsstyrning.

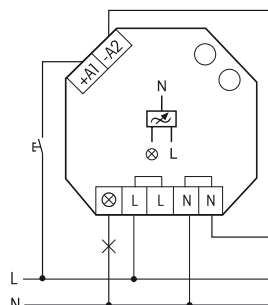
LC2 och LC3 är komfort-lägen för dimringsbara 230V LED-lampor som LC1, men med olika ljusregleringskurvor. I lägena EC1, EC2, LC1, LC2 och LC3 får ingen induktiv (lindad) transformator användas. Dessutom kan det maximala antalet dimringsbara 230V LED-lampor vara lägre än i läge AUTO beroende på elektronikens konstruktion.

Med speciell brytningsfunktion för barnrum: Om ljuset slås på genom att tryckknappen hålls nedtryckt en längre stund så startar dimmern på den lägsta ljusstyrkan efter ca 1 sek utan att ändra den senast sparade ljusstyrkenivån. Ljusstyrkan ökas långsamt så länge som man fortsätter trycka på knappen.

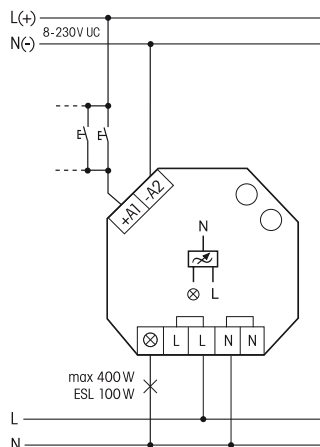
Insomningsfunktion: Med en dubbel knapptryckning dimmas ljuset ner från det aktuella dimmerläget till min-ljusstyrkan och slås slutligen av. Det aktuella dimmerläget såväl som min-ljusstyrkan (% $\odot$) bestämmer neddimningstiden (max. 60 minuter), som därmed kan ställas in efter önskemål. Insomningsfunktionen kan avbrytas när som helst genom att en ny impuls ges. Genom att hålla in tryckknappen stoppas insomningsfunktionen och ljuset dimmas upp.

L-laster (induktiva laster, t.ex. lindade transformatorer) och C-laster (kapacitiva laster, t.ex. elektroniska transformatorer) får inte blandas. R-laster (resistiva laster t.ex. 230V Glöd-, halogen- och LED-lampor kan blandas valfritt.

Inkopplingsexempel

Manöverspänning, driftspänning och brytspänning 230V

Manöverspänning 8-230V AC/DC, driftspänning och brytspänning 230V

Tekniska data

Glödlamplast och halogenlamplast 230V ¹⁾ (R)	upp till 400 W
Induktiva transformatorer (L)	upp till 400 W ^{2,3)}
Elektroniska (C) transformatorer	upp till 400 W ^{2,3)}
Dimningsbara lågenergilampor ESL	upp till 400 W ⁵⁾
Dimningsbara 230V lysdioder	upp till 400 W ⁵⁾
Omgivningstemperatur max./min.	+50°C/-20°C ⁴⁾
Effektförbrukning (aktiv effekt)	0,1 W

¹⁾ För lampor på vardera max 150 W.

²⁾ Max två induktiva (lindade) transformatorer får lov att användas på varje dimmer. Transformatorerna ska dessutom vara av samma typ och tomgång på sekundärsidan är ej tillåten. Det finns då risk för att dimmern förstörs! Därför är lastfrånkoppling på sekundärsidan inte tillåten. Får ej kopplas in parallellt med induktiv (lindad) eller kapacitiv (elektronisk) transformator.

³⁾ När storlek på lastströmmen skall beräknas måste en förlust på 20 % för induktiva transformatorer resp en förlust på 5 % för kapacitiva transformatorer läggas till på den totala lampströmmen.

⁴⁾ Påverkar den maximala brytförmågan.

⁵⁾ Vanligtvis för dimringsbara lågenergilampor och dimringsbara 230V LED lampor. På grund av skillnader i olika tillverkares elektronik, kan det bli begränsad ljusregleringsmöjlighet, problem med att slå på och av, och/eller en begränsning av det maximala antalet ljuskällor, speciellt om den anslutna lasten är mycket låg (t.ex. för 5 W-LED). I komfort-lägena EC1 och EC2, LC1, LC2 och LC3 för optimerad ljusreglering, är maximal effekten begränsad upp till 100 W. Ingen induktiv (lindad) transformatorer får dimras i dessa komfort-lägen.

Vid festning av funktionerna på enheten, måste de anslutningsklämmorna som används vara åtdragna. Anslutningarna är öppna vid leverans från fabrik.

Spara alltid manualen!

Eltako GmbH

D-70736 Fellbach
☎ +49 711 94350000
www.eltako.com

03/2013 Rätt till ändringar förbehålls.

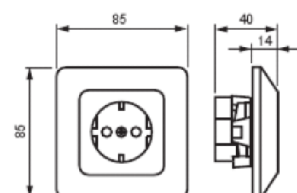
Power and productivity
for a better world™

PRODUKTBLAD

15.6.2011

20EUKS-212

Namn: **Vägguttag**
1-vägs, jordat, snabbanslutning, utan klor
Jussi
Typ: 20EUKS-212
EAN: 6410025064316
E-nr: 1815207
Förpackning: 10/100
Enhet: st

Power and productivity
for a better world™

PRODUKTBLAD

15.6.2011

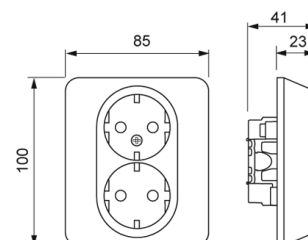
302EUJ

Namn: **Vägguttag**
2-vägs, jordat, snabbanslutning, ej X-plint, utan klor
Jussi
Typ: 302EUJ
EAN: 6418677310409
E-nr: 1815229
Beskrivning: 16 A, 250 V.
Förpackning: 10/100
Enhet: st

Tekniska uppgifter

Märkström (A): 16A
Nominell spänning (V): 250V
Skyddsklass: IP21

Power and productivity
for a better world™

PRODUKTBLAD

1.3.2012

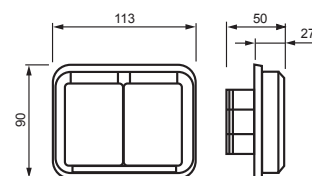
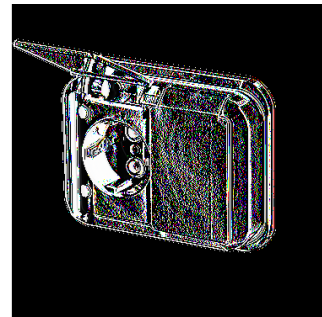
302EUG

Namn: **Vägguttag**
Kapslat vägguttag, 2-vägs, jordat, snabbanslutning, infällt
Kosti
Typ: 302EUG
EAN: 6418677331398
E-nr: 1818130
Förpackning: 10/100
Enhet: st

Tekniska uppgifter

Märkström (A): 16A
Nominell spänning (V): 250V
Skyddsklass: IP44

Power and productivity
for a better world™

PRODUKTBLAD

10.4.2015

2064SRW-500

Namn: **Vägguttag**
Perilexuttag, infällt
Perilex
Typ: 2064SRW-500
EAN: 6418677305627
E-nr: 2408010
Förpackning: 10/50
Enhet: st

Power and productivity
for a better world™

PRODUKTBLAD

27.3.2015

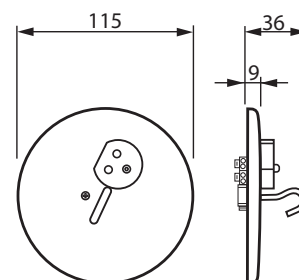
AKK13J.2

Namn: **Lampputtag**
Lampputtag för takmontage

Typ: AKK13J.2
EAN: 6418677307935
E-nr: 1895843

Beskrivning: Lampputtaget AKK13J är i utförande 2-poligt med jord. Märkspänning 250 V ~ . Märkström 6 A. Uttagsdelen har snabbanslutning där det är möjligt att ansluta upp till 2,5 mm² ledare. Upphängningskroken är godkänd för upp till 15 kg belastning och är också enkelt demonterbar om så önskas. Fästskruvarna till lampputtaget sitter dolda under täcklocket, detta ger ett snabbt, snyggt och stilrent montage.

Förpackning: 5/50
Enhet: st

Plus ladduttag USB fv

[Se större bild](#)**Artikelnr.: 5106401****Tillv.art.nr** EKO05251

Plus ladduttag USB för montage i
apparatdosa, 2-vägs fjällvit

[Logga in för att kontrollera priser och
lagersaldo.](#)

Kvt **st** Mi
Mt

[Lägg i kun](#)

[Lägg till i jc](#)

[Specifikation](#)

[Saldo i butik](#)

Benämning	Plus ladduttag USB fv
Färg	Vit
Förlängd ansvarstid enligt ALEM-09	J
Omfattas av REACH -direktivet	N
Vikt kg	0
Rabattgrupp	51AI
Lista	51

Typ	EKO05251
Serie	PLUS
Höjd	86mm
Beskrivning	PLUS ladduttag USB
Bredd	86mm
Djup	43mm

Produktbeskrivning

2xUSB ladduttag, PLUS

USB-ladduttag för infällt montage i vanlig apparatdosa eller för utanpåliggande mont
förhöjningsram. Kan ladda en eller två apparater samtidigt. Laddström 2x700mA elle
Nätspänning: 230VAC, 50/60Hz. Sek spänning: 5V=(+/-5%).

Power and productivity
for a better world™

PRODUKTBLAD

15.6.2011

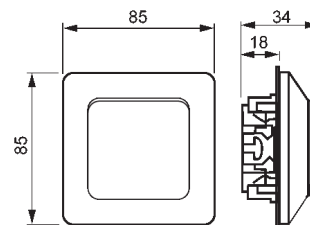
1066U4

Namn: **Strömställare**
Strömställare, trapp, utan klor
Jussi
Typ: 1066U4
EAN: 6418677307522
E-nr: 1815022
Förpackning: 10/100
Enhet: st

Tekniska uppgifter

Märkström (A): 16AX
Nominell spänning (V): 250V
Skyddsklass: IP21

Power and productivity
for a better world™

PRODUKTBLAD

15.6.2011

1065U2

Namn: **Strömställare**
Strömställare kron
Jussi
Typ: 1065U2
EAN: 6418677301896
E-nr: 1815016
Förpackning: 10/100
Enhet: st

Tekniska uppgifter

Märkström (A): 16AX
Nominell spänning (V): 250V
Skyddsklass: IP21

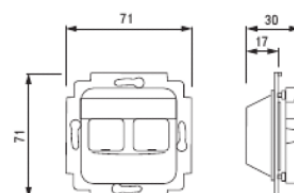
Power and productivity
for a better world™

PRODUKTBLAD

15.6.2011

FOT5000

Namn: **Fästram**
Fästram, Jussi, för 2xKeystone modularuttag
Jussi
Typ: FOT5000
EAN: 6410072040509
E-nr: 5100863
Förpackning: 20/200
Enhet: st

2.2 TV, telefon och dator

Det finns ett avtal mellan din bostadsrättsförening och Telia om installation av bredband i din bostad. Bredbandsnätet består av en så kallad Triple Play-funktion som levererar Digital-tv, telefon och Internetanslutning.

Följande ingår:

- Bredbandstelefon och telefonfördelare.
- Internetanslutning med en hastighet på 50/8-100/10 Mbit per sekund.
- TV-abonnemang "Lagom" ingår.
- 1 st Telia Digital-tv box, tillhör förening/fastighetsägare.
- 1 st Bredbandswitch som även stödjer trådlöst internet, tillhör förening/fastighetsägare.

Du som boende kan beställa högre hastigheter på internet, du kan beställa fler TV-kanaler/TV-paket samt tjänster på din bredbandstelefon.

Se www.telia.se/fiber för aktuellt erbjudande och priser för privathushåll.

IT-skåp

I de flesta bostäderna är IT-skåpet placerat i klädkammaren eller i hallen bredvid el-centralen. I IT-skåpet finns en panel med numrerade uttag, en så kallad patchpanel. I din patchpanel bestämmer du själv vilken funktion nätverksuttagen i respektive rum ska ha.

När du flyttar in är vissa uttag i sovrum, vardagsrum och kök redan aktiverade enligt information på insidan av IT-skåpet, men du kan alltså flytta och ändra fritt till andra uttag.

Bredbandsswitchen (Gateway) kan även fungera som trådlös router. Eftersom anslutningen är trådlös påverkas signalstyrkan av omgivningen. Du kan uppleva att du ibland tappar din trådlösa anslutning, eller att du inte har någon av olika anledningar. När många i samma lägenhet/hushåll är anslutna samtidigt kan hastigheten försämrast när ni surfar eller laddar filer.

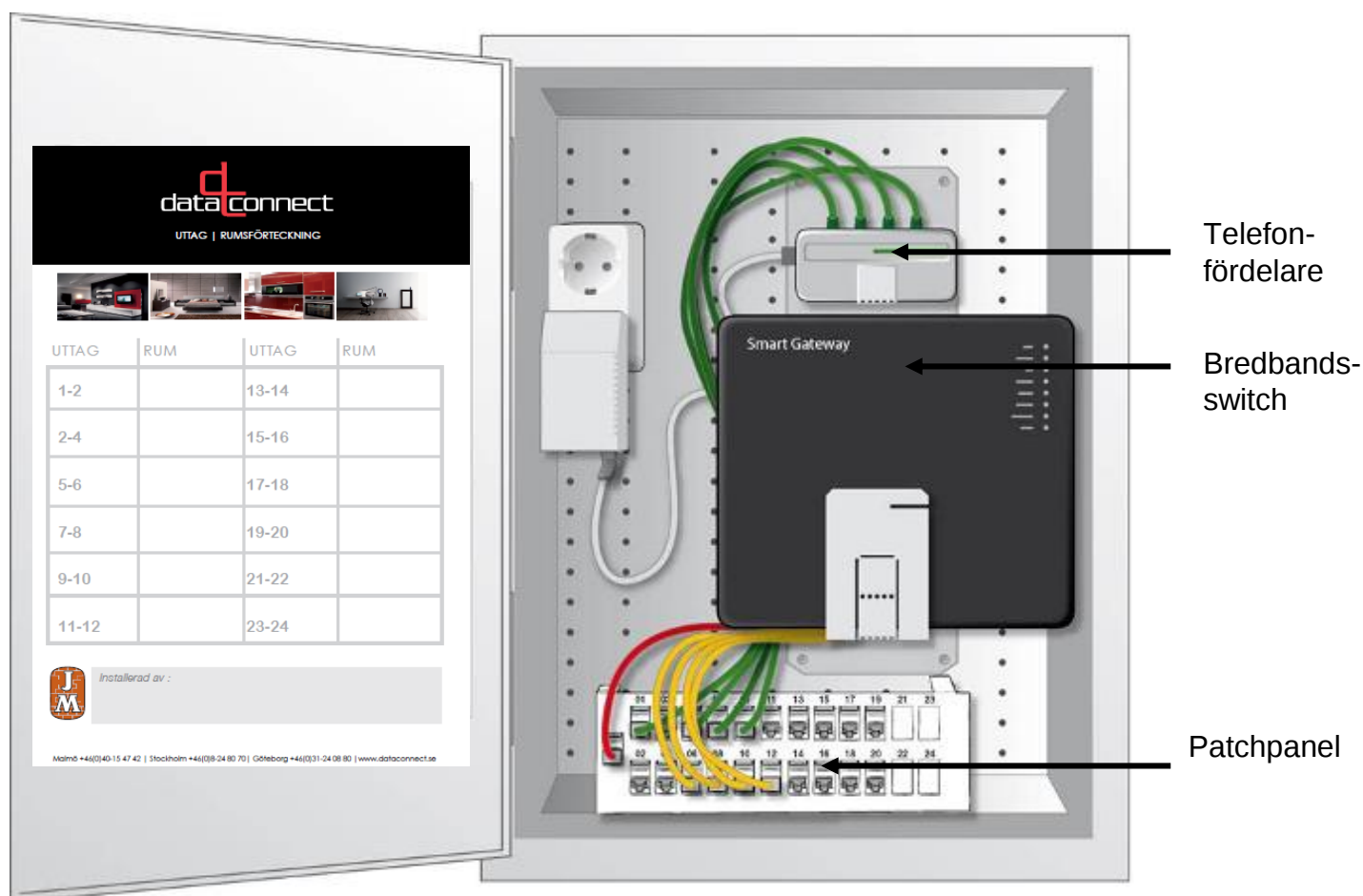
Den trådlösa uppkopplingen påverkas av yttre faktorer. Nedan finns några tips på hur du kan förbättra ditt trådlösa nätverk:

- Avståndet mellan router och dator. Ju längre avstånd desto svagare blir signalstyrkan, och därmed hastigheten.
- Betongväggar, sten eller metall kan försämra den trådlösa signalstyrkan. Testa att flytta utrustningen närmare routern och se om det sker förändring.
- Ha inte andra elektriska produkter såsom tv, radio och trådlösa telefoner i närheten av bredbandsswitchen/"routern", eftersom signalstyrkan för ditt trådlösa nätverk kan då påverkas
- Installera ytterligare en bredbandsswitch/"router" i ett rum närmare den plats där du vill ha trådlös anslutning, den fungerar som en förstärkare.

Du är välkommen att kontakta Telia Support 020-240 250 för hjälp med felsökning och support.

Se instruktion från Telia.

Exempel, IT-skåp

Följande färger gäller för kablarna i IT-skåpet:

Telefon:

Grönt uttag Bredbandsswitch

TV och dator:

Gult uttag Bredbandsswitch

Innkommande fiber:

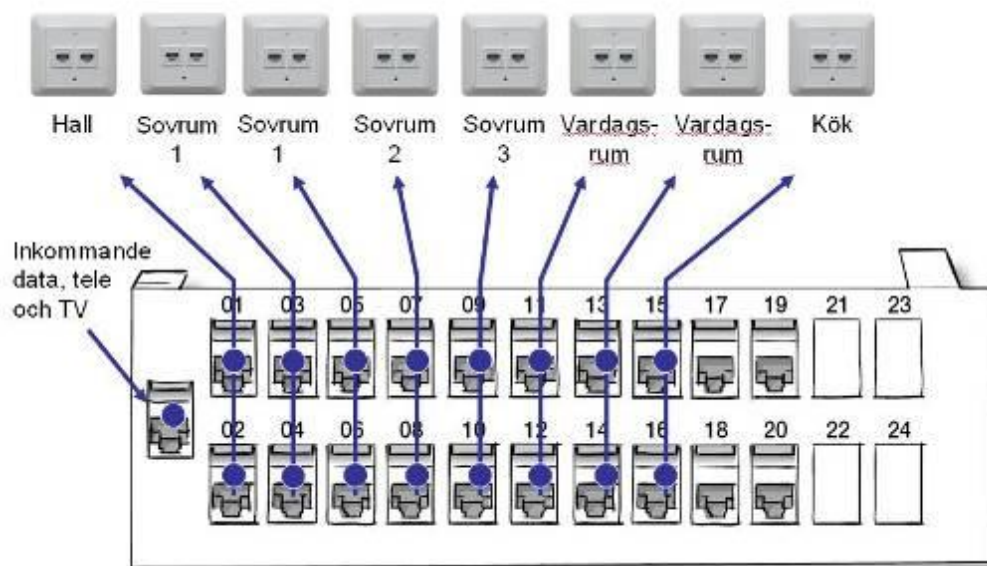
Rött uttag Bredbandsswitch (ska inte flyttas)

Begreppsförklaring IT-skåp

Cat5e-kabel	"Kategori 5e kabel" är en standardiserad kopparkabel för nätverksöverföring. Kabeln förmedlar exempelvis digital-TV-, bredbandstelefon- och datasignaler i ett nätverk.
Digitalbox	Omvandlar den digitala TV-signalen till en analog signal. Digitalboxen behövs för att analoga TV-apparater ska kunna visa digitala signaler. Digitalboxen är tillverkad för Telias TV-tjänster. En digitalbox från andra leverantörer (exempelvis ComHem, Boxer, Viasat eller digitalbox inbyggd i TV) går ej att använda. Varje TV-apparat måste ha en egen digitalbox.
Media och Triple-play	Begreppet "media" innebär i detta sammanhang: TV, telefon och dator, vilket även kallas Triple-play.
Patchpanel (korskopplingspanel)	En kopplingspanel med RJ45-uttag för flexibel uppkoppling av olika media i olika uttag i respektive rum.
Nätverkskabel	En Cat5e-kabel med RJ45-kontakter i var sin ände. Kabeln används i patchpanelen för att förbinda inkommande media med önskat uttag. Samma typ av kabel används för att ansluta utrustningen för de tre tjänsterna i respektive rum.
RJ45-uttag	Ett mediauttag som används för anslutning av TV, telefon och Internet. Bilden nedan till vänster visar en uttagslock med 2 st RJ45-uttag. Bilden nedan till höger visar hur kontakten RJ45 på en Cat5e-kabel ser ut.
Telefonfördelare	En fördelare som möjliggör att du kan koppla in upp till fyra telefoner till samma telefonnummer samtidigt.
Bredbandsswitch	Fördelar inkommande signal till TV, telefon och dator. Bredbandsswitchen kan även fungera som en trådlös router. 4 utgångar, gula kablar, för TV eller data.

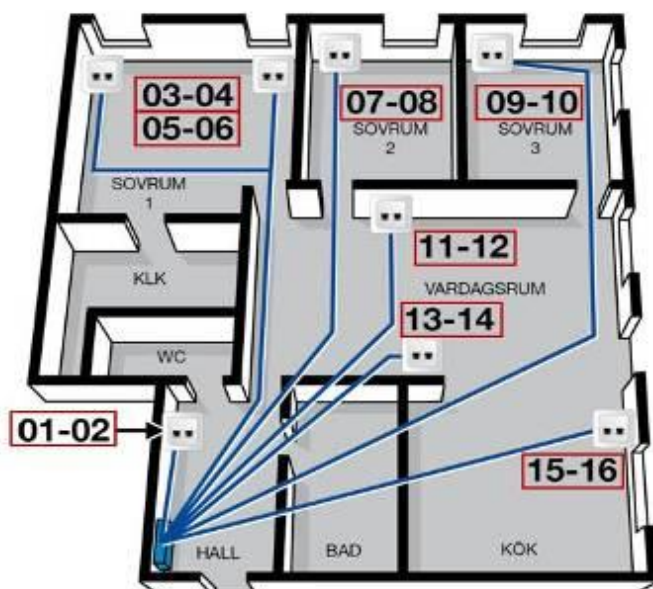
Patchpanelen

De numrerade uttagen på din patchpanel kan till exempel vara placerade enligt nedan.

Genom att exempelvis koppla in nätverkskabeln från det gula uttaget i Bredbandsswitchen till uttag 09 i patchpanelen får du TV eller internet i ditt multimediauttag med nummer 09 i sovrum 3.

Exempel på numrering av uttag i lägenhet:

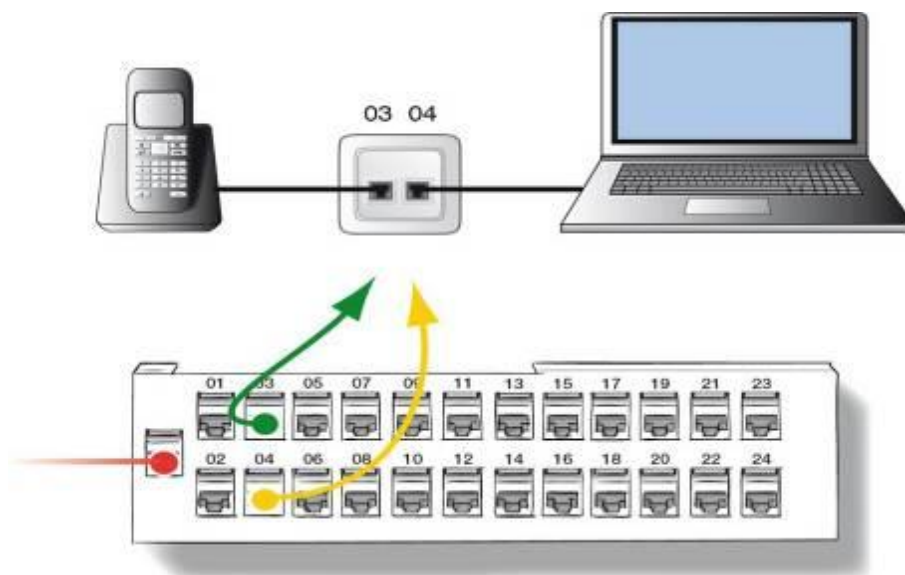

Uttagen är numrerade medurs.

Funktionerna kan alltså flyttas ”hur som helst”

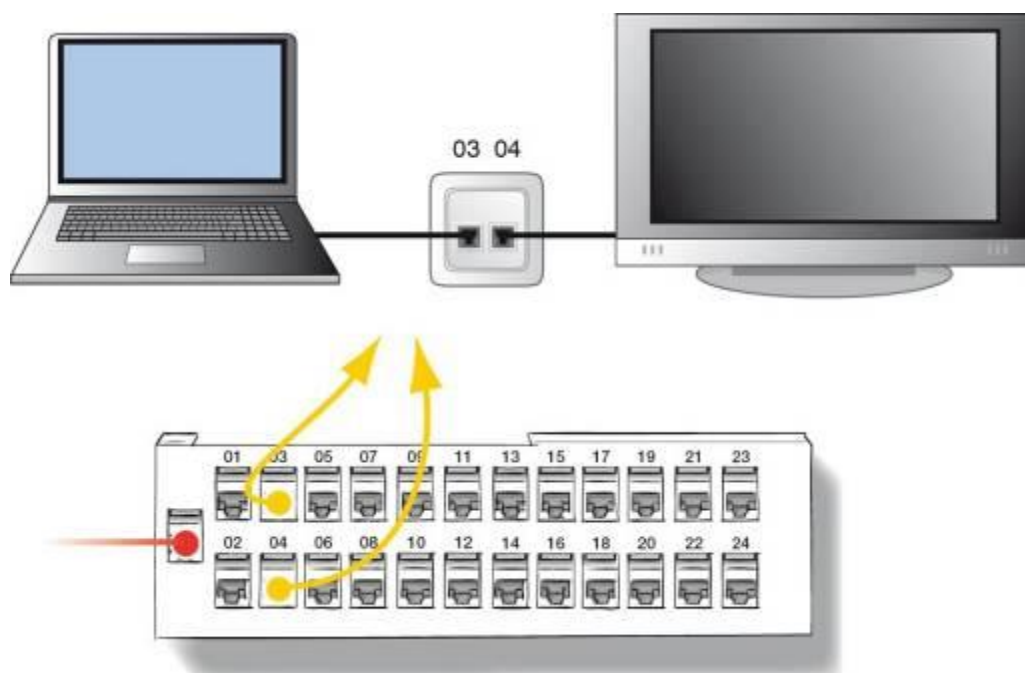

Telefon och en dator kopplat i sovrummets uttag:

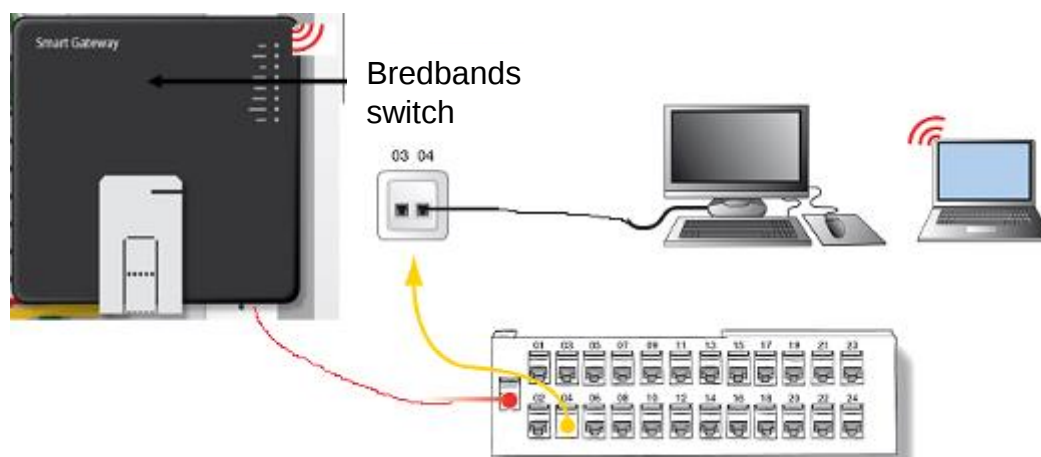
Kablarna kopplas i IT-skåpet från Bredbandsswitchen. Gult uttag för dator, TV eller grönt uttag för telefoni till patchpanelen för att välja funktion på uttagen i respektive rum.

Dator och TV kopplat till sovrummets uttag:

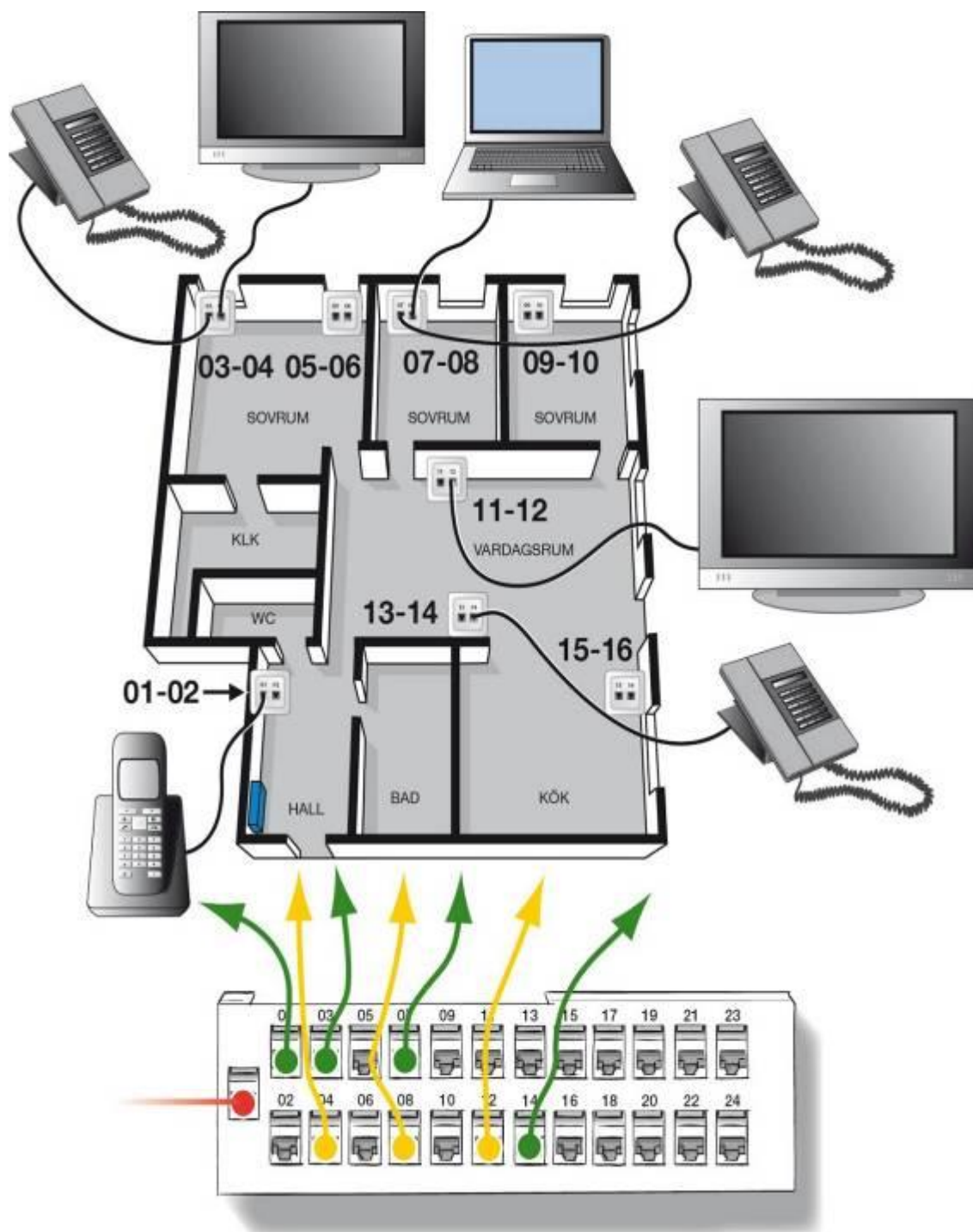

Kablarna kopplas i IT-skåpet från Bredbandsswitchen. Gult uttag för dator, Tv eller grönt uttag för telefoni till patchpanelen för att välja funktion på uttagen i respektive rum.

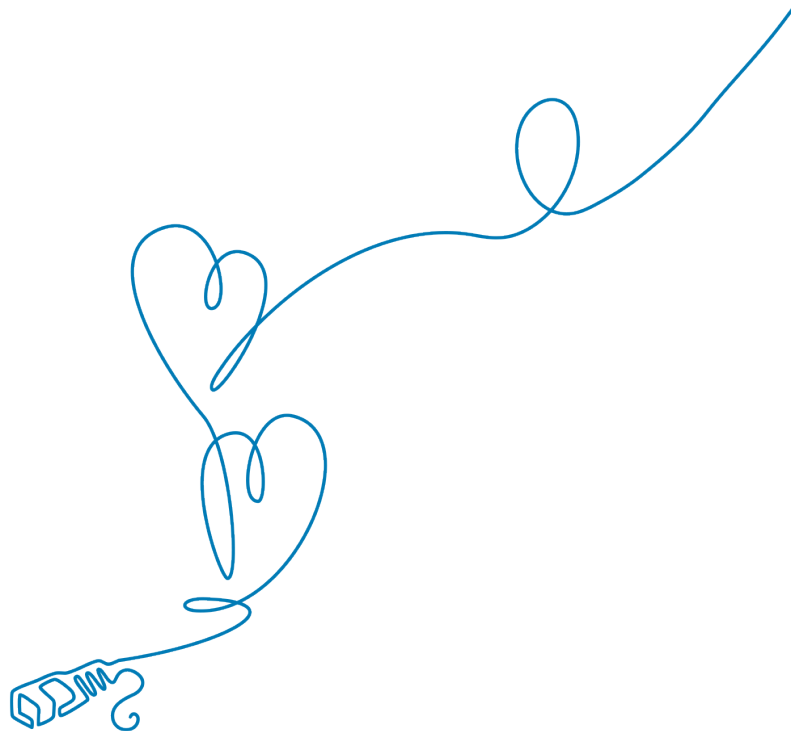
Inkoppling av en dator samt trådlöst internet:

Bostad med två TV-apparater, en dator och fyra telefoner:

Kablarna kopplas i IT-skåpet från bredbandsswitchen. Gult uttag för dator och TV. Grönt uttag för telefoni.

Grattis!

I ditt nätverksuttag i väggen har du tillgång till bredband, tv och telefoni från Telia. Allt i ett – smidigt, eller hur?

Vill du veta mer om respektive produkt kan du besöka vår hemsida på nedan adresser.

För bredband: telia.se/fiber

För tv: telia.se/tv

För telefoni: telia.se/bredbandstelefoni

För beställning, prisuppgift eller support, ring **90 200**.

Du är även välkommen att besöka din närmaste Teliabutik.

Välkommen till ditt nya fiberhus

- information om digital-tv, bredband och telefoni

Du flyttar snart in i ett hus där du får fibertjänster från Telia. Det tycker vi är roligt och vill välkomna dig varmt som kund hos oss. För att dina tjänster ska vara igång den dag du flyttar in vill vi redan nu tipsa om hur du går tillväga.

Gå in på telia.se/bestall för att beställa dina tjänster 3-4 veckor innan du flyttar in i din nya bostad. Tipsen här nedan beskriver i korthet vad du behöver göra för att komma igång med dina tjänster.

- Om du har ett befintligt telefonnummer som du vill flytta med till din nya adress anger du det när du gör din beställning. Du fyller i vilket nummer som ska flyttas, vi hjälper till med resten. Telefonen fungerar från och med det datum du anger vid beställningen.
- När du är på plats i nya bostaden kopplar du in datorn och öppnar webbläsaren, till exempel Internet Explorer. Då kommer du automatiskt och direkt till en sida på internet som steg för steg beskriver hur du registrerar dig. När du är klar är det bara att börja surfa.
- Dina personliga tv-koder får du hemskickade efter att du gjort din beställning. Koppla in digitalboxen till tv:n, mata in koderna och du kan titta på tv direkt. Du hittar även dina tv-koder på telia.se/minasidor

Behöver du hjälp med installationen?

Då kan du få hjälp av våra duktiga tekniker med att koppla in din tv, dator och telefon. Boka en tid via närmaste Teliabutik eller kontakta vår kundtjänst på telefon 020-755 766 för att få ett kostnadsfritt besök av tekniker. Tänk på att ha tv-koderna till hands vid besöket.

För övriga frågor är du välkommen att besöka en av våra butiker eller ringa vår kundtjänst på samma telefonnummer som ovan.

Mycket nöje!
önskar vi på Telia

Installationsanvisning

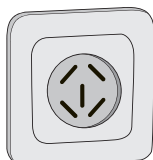
välkommen

Bredband

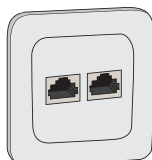
Börja alltid med att koppla in din bredbandsutrustning först. Använd kablarna du fått med i paketet, koppla in dem utan eventuella förlängningskablar. Om du redan har bredband inkopplat kan du gå direkt till den tjänst du beställt.

1

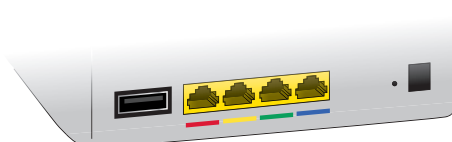
Koppla in din bredbandsutrustning i ditt första jack/nätverksuttag, det kan till exempel se ut som något av de här.

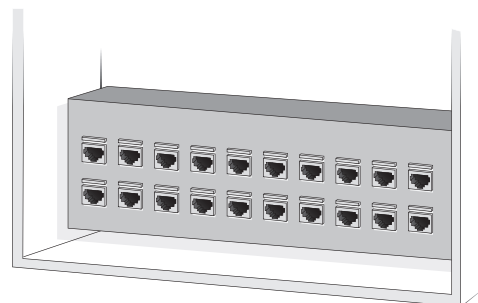
Första telejack

Nätverksuttag

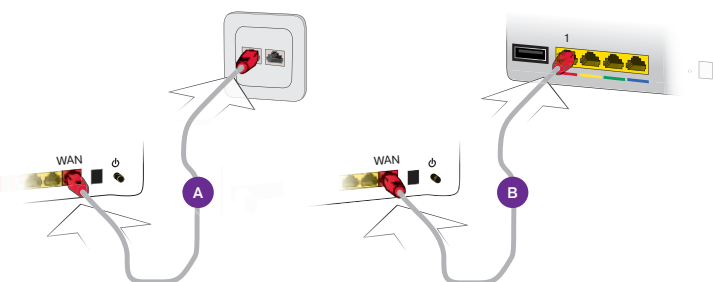
Bredbandsswitch

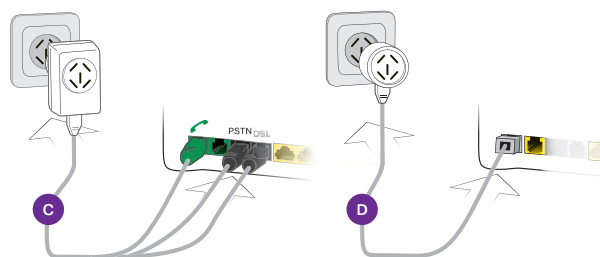
Bredbandsskåp

2

För bredband via fiber: Koppla in nätverkskabeln mellan ditt första uttag och WAN-uttaget på din bredbandsutrustning **A**. Om du har en bredbandsswitch som första uttag, kopplar du nätverkskabeln från bredbandsswitchens uttag 1 till bredbandsutrustningens uttag WAN **B**.

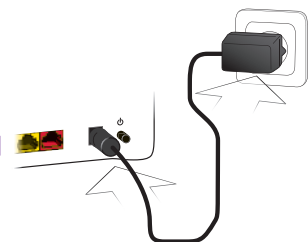

För bredband via telejacket: Sätt in mellanpropp i telejacket och koppla kablarna till uttagen med samma färg på din bredbandsutrustning som **C** eller **D**.

3

Koppla in din bredbandsutrustning i ett eluttag. Slå på bredbandsutrustningen, det dröjer cirka 30 minuter innan **samtliga** tjänster startats.

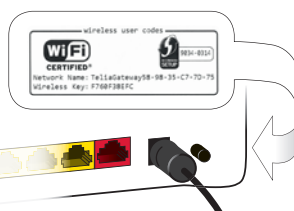

4

För att surfa trådbundet kopplar du nätverkskabeln mellan uttag 1 på din bredbandsutrustning och din dator.

Har du en trådlös router kan du **surfa trådlöst**. Nätverksnamnet (**Network name**) och lösenordet (**Wireless key**) som du behöver för att surfa trådlöst hittar du på routern.

Har du **Windows 7** som operativsystem klickar du på ikonen i det nedre högra hörnet på datorskärmen. Klicka på det nätverksnamn i listan som överensstämmer med det som står på din router. Ange lösenordet och klicka på Anslut. Har du annat operativsystem, eller behöver mer hjälp, gå till telia.se/tradlosanslutning

5

Installera **Supportassistenten**, du hittar programvarorna på telia.se/minasidor.

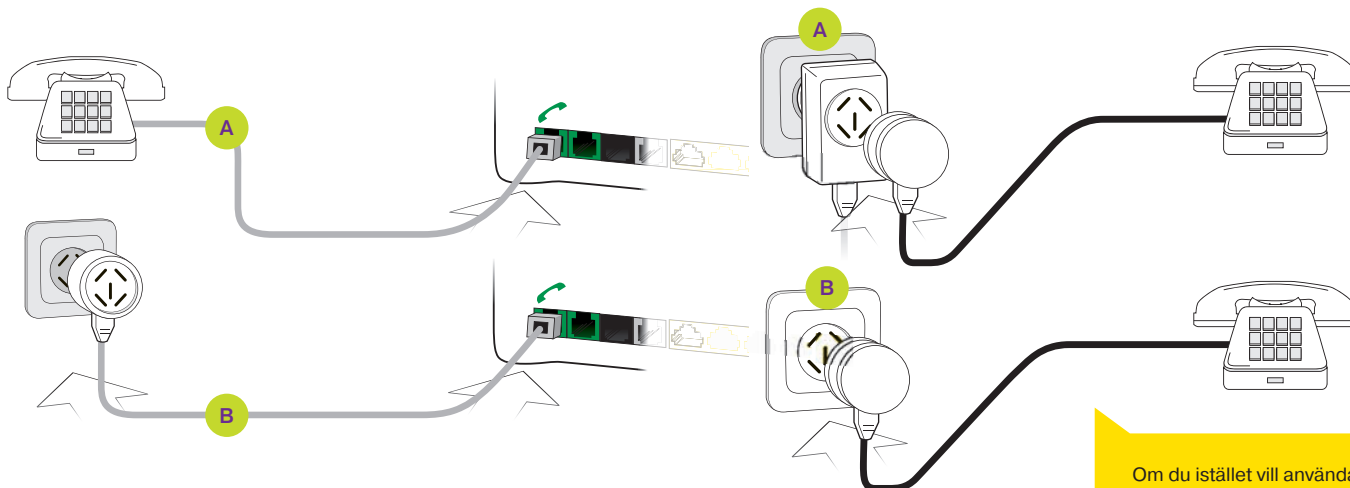

Telefoni

1

För bredband via fiber:

- För inkoppling av en telefon: Koppla in telefonen i det gröna uttaget på din bredbandsutrustning.
- För inkoppling av flera telefoner: Sätt in mellanproppen i ditt första telejack och koppla kabeln från mellanproppen till det gröna uttaget på din bredbandsutrustning. Nu fungerar även övriga telejack.

Om du istället vill använda dina vanliga telejack kan du beställa en mellanpropp, kostnadsfritt, på telia.se/kopplatetelefon

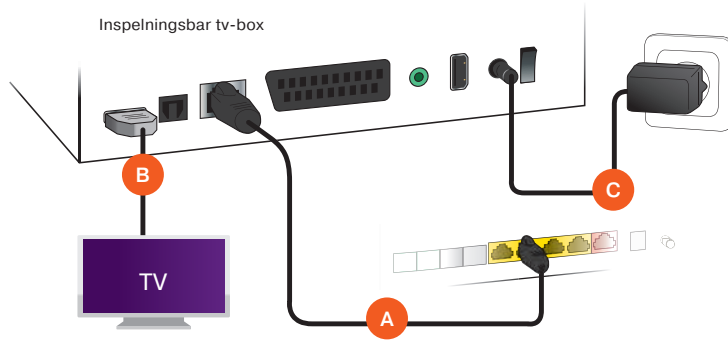
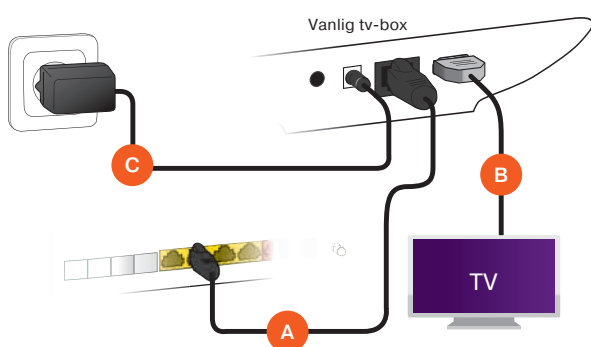
Tv

1

- Koppla nätverkskabeln från uttag 2 på din bredbandsutrustning till din tv-box.
- Koppla in din tv-box till ett HDMI-uttag på din tv, har du den inspelningsbara boxen kan du också koppla via Scart-kabel.

- Koppla in din tv-box i ett eluttag, den startar nu upp.
- Skriv in din identifikationskod och kontrollkod, tryck på OK. Du hittar dina koder på telia.se/minasidor

! Tänk på att ställa in din tv på rätt HDMI-källa. Om du till exempel sätter kabeln i HDMI-uttag 2 ska din tv stå på HDMI 2. I handboken för din tv finns mer information om hur du hittar och ställer in HDMI.

Trött på sladdar?
Beställ Trådlös tv på telia.se

Om det inte fungerar?

- › Starta om din utrustning genom att dra ur strömkabeln och sätt tillbaka den igen.
- › Har du en trådlös router, håll inne resetknappen i 10 sekunder och vänta ytterligare 30 minuter.
- › Koppla bort eventuella förlängningskablar eller adapttrar som du ej fått i ditt startpaket.
- › Gå igenom stegen igen, är bredbandet inkopplat? Sitter bredbandsutrustningen i första uttaget?
- › Du kan få installationshjälp av en tekniker. Läs mer på telia.se/installationshjalp

⚡ Strömavbrott?

Efter ett strömavbrott ska du först starta om din bredbandsutrustning och därefter övrig utrustning.

Får du det fortfarande inte att fungera, har du frågor eller vill beställa något? Kontakta oss via telia.se/chatt eller ring 90200.

Användarhandbok Fjärrkontrollens funktioner

Rikta fjärrkontrollen mot digitalboxen. Den gröna lampan på digitalboxen blinkar grönt när den tar emot signaler från fjärrkontrollen.

Välj kanal

Använd **sifferknapparna** 0–9 för att välja kanal (eller bläddra mellan kanalerna med hjälp av knapparna CH+ och CH- längst ner till höger på fjärrkontrollen). Du kan också välja kanal genom att trycka på INFO-knappen (nere t.v.) och få upp mini-guiden. Med navigeringsknapparna ser du vilka program som pågår på de andra kanalerna. När du hittat det program du vill se på trycker du OK och växlar då till den kanalen.

Skriv text Använd **sifferknapparna** A–Z för att skriva in text (t.ex. när du söker i tv-guiden). Skriv på samma sätt som när du sms:ar. Vill du skriva två bokstäver från samma knapp i en följd, vänta ett par sekunder mellan varje bokstav så flyttar markören sig själv (eller flytta markören till höger med hjälp av navigeringsknapparnas högerpil innan du ska skriva den andra bokstaven).

Titta på text-tv

Tryck på **TEXT**-knappen för att komma direkt till text-tv. Du kan välja en text-tv-kanal oberoende av vilken kanal du just tittar på – markera bara önskad kanal och tryck sedan OK.

Bläddra i menyer

Använd **navigeringsknapparna** för att bläddra. Använd upp-/ner-pil för att flytta dig uppåt och neråt. Med höger-/vänster-pil kan du växla mellan kolumner.

Till huvudmenyn

Tryck på **MENU**-knappen för att komma till huvudmenyn med tjänster. Välj sedan mellan t.ex. Tv-guide, Video, Programbibliotek, PPV, Telia Nöje, Text-tv, Inställningar eller Om tjänsten.

Få information om det du tittar på

Tryck på **INFO**-knappen för att öppna mini-guiden. Två tryck på INFO ger information om markerat program. Se vad som pågår senare eller på andra kanaler genom att använda navigeringsknapparna.

Höj och sänk volym

Observera att det är ljudet från digitalboxen som påverkas. Om ljudet på din tv är avstängt kan du inte använda digitalboxens fjärrkontroll för att reglera volymen.

Stäng av eller sätt på ljudet.

Färgknappar

Färgknapparnas funktioner beskrivs i användargränssnittet.

Sätt på eller stäng av digitalboxen.

Bekräfta Tryck på **OK** för att bekräfta ett val – t.ex. i menyn eller när du väljer ett program i tv-guiden.

Backa till föregående sida

Tillbaka till tv-bilden / Ta bort grafik

Tryck på **TV/EXIT**-knappen för att snabbt komma tillbaka till tv-läget från en meny, eller för att rensa bort eventuell grafik från bilden när du tittar på hyrfilm eller SVT Play.

Titta på Video eller program från Programbiblioteket

►|| Spela upp / Pausa

◀◀ / ▶▶

Spola framåt / bakåt. Tryck flera gånger för att öka hastigheten på spolningen.

■ Stoppa den film eller det program du tittar på.

Bläddra mellan kanaler

Använd **programknapparna** CH+ och CH- för att bläddra mellan kanalerna.

Växla mellan två kanaler

Tryck på **blå knapp** för att växla mellan de två senaste kanalerna du har tittat på.

Tv-guiden

Tryck på **gul knapp** för att få en presentation av alla tv-program som visas på dina kanaler.

Användarhandbok Fjärrkontrollens funktioner

Rikta fjärrkontrollen mot digitalboxen. Den gröna lampan på digitalboxen blinkar grönt när den tar emot signaler från fjärrkontrollen.

Välj kanal

Använd **sifferknapparna** 0–9 för att välja kanal (eller bläddra mellan kanalerna med hjälp av knapparna P+ och P- längst ner till höger på fjärrkontrollen). Du kan också välja kanal genom att trycka på INFO-knappen (nere t.v.) och få upp mini-guiden. Med navigeringsknapparna ser du vilka program som pågår på de andra kanalerna. När du hittat det program du vill se på trycker du OK och växlar då till den kanalen.

Skriv text Använd **sifferknapparna** A–Z för att skriva in text (t.ex. när du söker i tv-guiden). Skriv på samma sätt som när du sms:ar. Vill du skriva två bokstäver från samma knapp i en följd, vänta ett par sekunder mellan varje bokstav så flyttar markören sig själv (eller flytta markören till höger med hjälp av navigeringsknapparnas högerpil innan du ska skriva den andra bokstaven).

Bläddra i menyer

Använd navigeringsknapparna för att bläddra. Använd upp-/ner-pil för att flytta dig uppåt och neråt. Med höger-/vänster-pil kan du växla mellan kolumner.

Bekräfta Tryck på **OK** för att bekräfta ett val – t.ex. i menyn eller när du väljer ett program i tv-guiden.

Backa till föregående sida

Få information om det du tittar på

Tryck på **INFO-knappen** för att öppna mini-guiden. Två tryck på INFO ger information om markerat program. Se vad som pågår senare eller på andra kanaler genom att använda navigeringsknapparna.

Titta på text-tv

Tryck på **TEXT-knappen** för att komma direkt till text-tv. Du kan välja en text-tv-kanal oberoende av vilken kanal du just tittar på – markera bara önskad kanal och tryck sedan OK.

Tillbaka till tv-bilden

Tryck på **TV/EXIT-knappen** rensar bort eventuella menyer från tv-bilden.

Färgknappar

Färgknapparnas funktioner beskrivs i användargränssnittet.

Tv-guiden

Tryck på **gul knapp** för att få en presentation av alla tv-program som visas på dina kanaler.

Sätt på eller stäng av digitalboxen.

Stäng av eller sätt på ljudet.

Höj och sänk volym

Observera att det är ljudet från digitalboxen som påverkas. Om ljudet på din tv är avstängt kan du inte använda digitalboxens fjärrkontroll för att reglera volymen.

Till huvudmenyn

Tryck på **MENU-knappen** för att komma till huvudmenyn med tjänster. Välj sedan mellan t.ex. Tv-guide, Video, Programbibliotek, PPV, Inställningar, Telia Nöje, Text-tv, Inspelningar, eller Om tjänsten.

Hyra video

Tryck på **VIDEO-knappen** för att komma direkt till videobutiken. Här kan du även se trailers och få information om filmen du vill hyra.

Spela in

Använd **REC-knapp** när du vill spela in ett tv-program.

Få hjälp

Tryck på **?-knappen** för att läsa "användarhandboken".

Bläddra mellan kanaler

Använd **programknapparna** P+ och P- för att bläddra mellan kanalerna.

Dubbelpilar

Använd knapparna **◀** och **▶** för att hoppa fram eller tillbaka ca 10 minuter.

Titta på Video eller program från Programbiblioteket

▶ || Spela upp / Pausa

◀◀ / ▶▶

Spola framåt / bakåt. Tryck flera gånger för att öka hastigheten på spolningen.

■ Stoppa den film eller det program du tittar på.

Knapparna kan även användas för uppspelning av egna inspelningar och Time shift.

Växla mellan två kanaler

Tryck på **blå knapp** för att växla mellan de två senaste kanalerna du har tittat på.

2.3 Komfortgolvvärme i våtrum

Komfortgolvvärme, med el som energikälla, är ett inredningsval och ingår inte som original i lägenheterna.

Syftet med komfortgolvvärmen är att klinkergolvet inte ska upplevas kallt men det är inte avsett som värmekälla eftersom elvärme är en ineffektiv uppvärmningsmetod. Bostadens uppvärmningsbehov tillgodoses via radiatorer.

Termostaten är förprogrammerad med följande drifttider:

Måndag – fredag kl. 05.00 – 08.30; 15:00 – 23:00

Lördag – söndag kl. 05:00 - 23:00

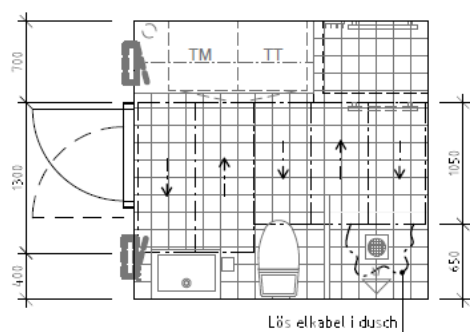
Observera att temperaturen på golvet av medicinska skäl inte får överstiga 26°C. Mer utförliga skötselanvisningar till komfortelgolvvärmen finner du i leverantörernas anvisningar.

Om tillval har gjorts av komfortelgolvvärme så är värmematta installerad i golv i badrum. Då gäller följande:

- Golvgivaren som ligger ca 20 cm ut i golvet rakt nedanför termostaten får inte övertäckas med mattor och dylikt.
- Det är inte tillåtet att spika, skruva eller borra i golvet på grund av risken för kortslutning av värmemattans ledare.
- Fasta inredningar t.ex. bokhyllor, garderober och liknande, får ej monteras där värmematta är installerad, då det kan förorsaka överhettning av golvet.
- Mattor ska undvikas då kabeln kan bli överhettad och brinna av

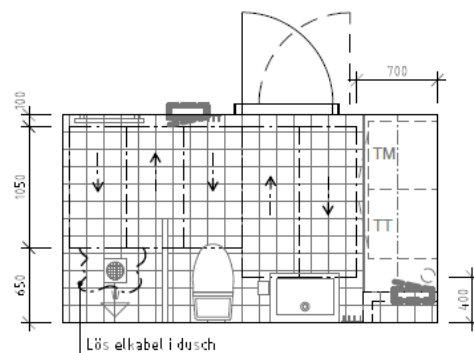
Princip komfortgolvvärme

1A

Princip komfortgolvvärme (tillval)

2A

Princip komfortgolvvärme (tillval)

Lägenheter

Spegelvända

51501
71001

59E1601
51502
71502

Lägenheter

Spegelvända

59E1001
59E1101
59E1201
59E1301
59E1401
59E1501
59G1101
59G1201
59G1301
59G1401
59G1501
91002
91102
91202
91302
91402
91502

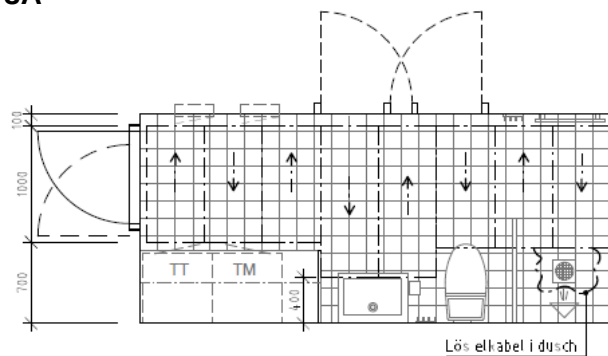
59E1103
59E1203
59E1303
59E1402
59E1502
59E1602
59G1103
59G1203
59G1303
59G1402
59G1502
71101
71201
71301
71401
71501

Utan schakt:

59G1601

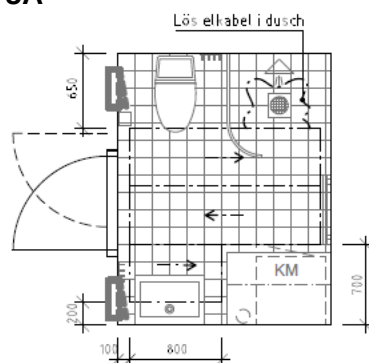
59G1002
59G1602

3A

Princip komfortelgolvvärme (tillval)

5A

Princip komfortelgolvvärme (tillval)

Lägenheter

Spegelvända:

31001
31101
31102
31201
31202
31301
31302
31401
31402
31501
31502
31601
31602
51001
51101
51201
51301
51401

51003
51103
51203
51303
51402
71002
71103
71203
71303
71402

Lägenheter

Spegelvända:

59E1102
59E1202
59E1302
59G1102
59G1202
59G1302

51002
51102
51202
51302
71102
71202
71302

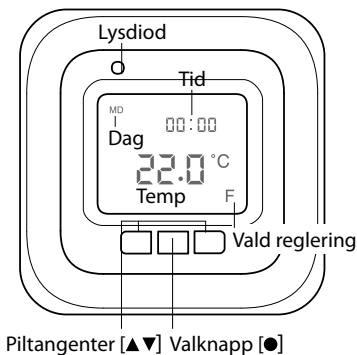
Snabbguide EB-Therm 355

Kom igång fort och lätt! Här får du en guide till de viktigaste funktionerna och inställningarna, en introduktion till energisparprogrammen och en översikt av menysystemet.

Läs alltid hela manualen för fullständig produktinformation.

Kom igång med EB-Therm

Så här ser displayen ut vid första uppstarten.

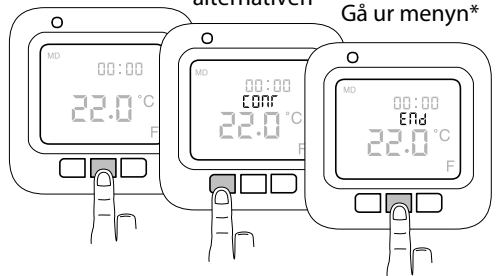

Använda menyn

Starta menyn

Bläddra bland alternativen

Gå ur menyn*

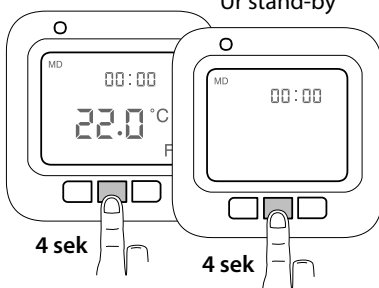

*Alt. vänta 30 sek för att gå ur automatiskt.

Stänga av och sätta på

Till stand-by*

Ur stand-by

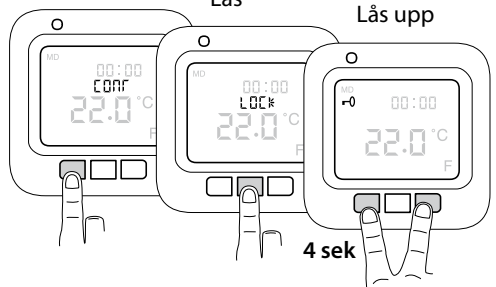
*Värmen regleras inte. Klockan går och programmeringen sparas i minnet.

Låsa knappsatsen

Bläddra

Lås

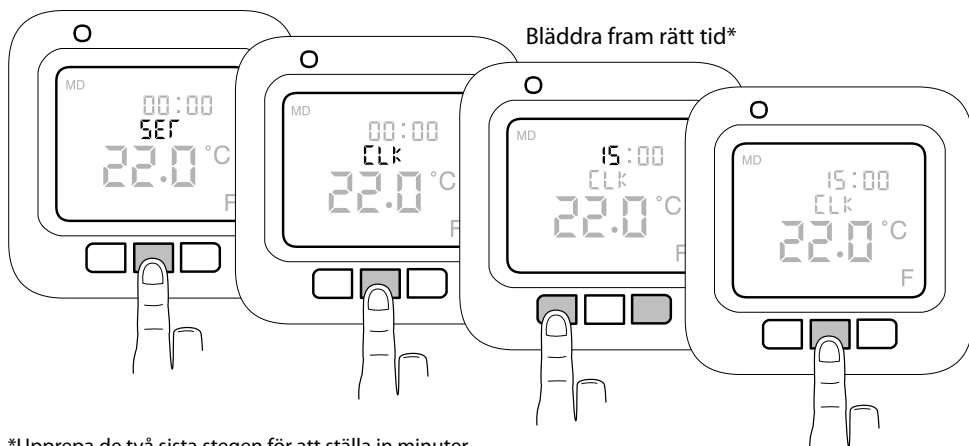
Lås upp

Grundinställningar

Tid och datum

För att kunna använda alla funktioner behöver du först ställa in tid och datum.

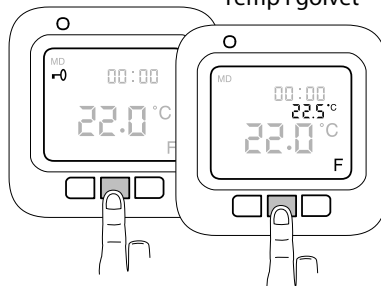
*Upprepa de två sista stegen för att ställa in minuter, dag, månad och år. Rätt veckodag ställs in automatiskt.

Önskad temperatur

Visa faktisk temperatur

Lås först knappar Temp i golvet*

*Om termostaten är inställd på *Golvtermostat*. Annars visas aktuell temperatur i rummet (R).

Mer om temperatur EB-Therm 355 kan reglera temperaturen på tre olika sätt, golvtermostat, rumstermostat eller rums- och golvtermostat. På så sätt kan både komforttemperatur och eventuella temperaturkrav på golvmaterial kombineras. Om golvgivaren är inkopplad när termostaten slås på för första gången, väljs *golvtermostat* automatiskt. *Rumstermostat* kan ej väljas när golvgivaren är inkopplad. *Rums- och golvtermostat* ska användas i rum med trägolv och i rum med stora fönster som utsätts för solinstrålning. Läs mer om regleringsfunktionerna och hur du ställer in dem i manualen. Du kan alltid se aktuell temperatur genom att följa beskrivningen ovan.

Energisparprogram

Spara energi smart och enkelt! Med programmen anpassas uppvärmningen till ditt faktiska behov och värmen sänks när den inte behövs. Det finns fyra programalternativ:

Förinställt för kontorsmiljö

Förinställt för hemmiljö

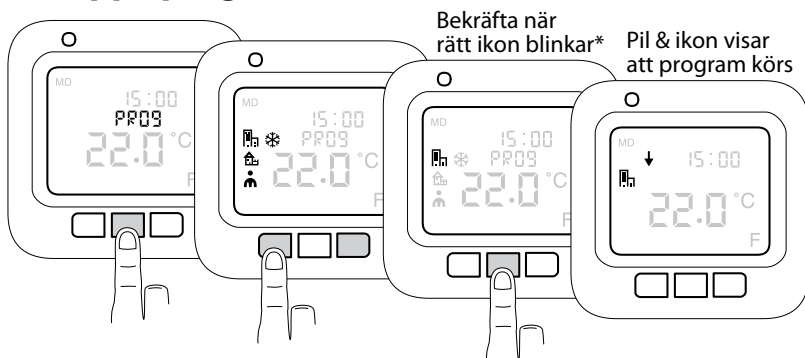

Programmera dina egna personliga inställningar

Frostskydd för lokaler som står tomma lång tid

Starta/stoppa program

*Stoppa program: Bekräfta när ingen ikon blinkar.

Programmera personliga inställningar

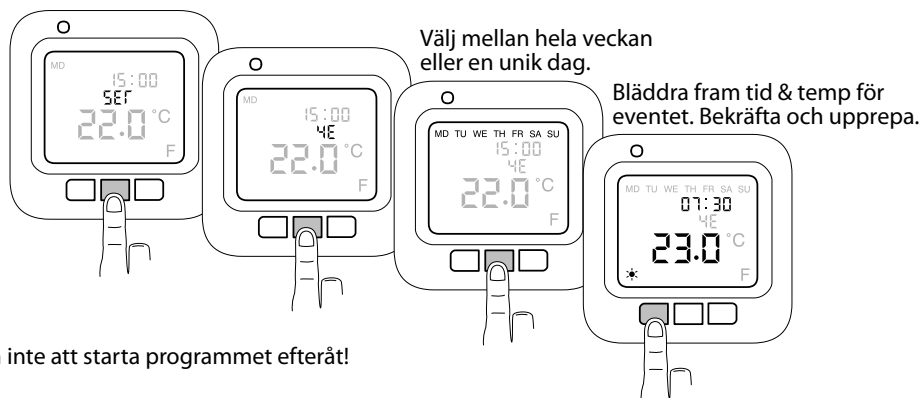
Skräddarsy uppvärmningen efter dina egna behov! Du har möjlighet att programmera tid och temp för fyra event varje dag; *vakna* *borta* *hemma* och *natt* . Ett exempel:

Familjen vaknar varmt och behagligt 07:30. *Eventet vakna* programmeras: 23 °C kl 07:30.

De går hemifrån och värmen kan sänkas. *Borta* programmeras: 17 °C kl 09:30.

Familjen kommer tillbaka 17:00 till ett varmt hem. *Hemma* programmeras: 21,5 °C kl 17:00.

På natten är ett svalt klimat bra både för miljön och sömnen. *Natt* programmeras: 18 °C kl 22.30.

Glöm inte att starta programmet efteråt!

Sitemap över menyn

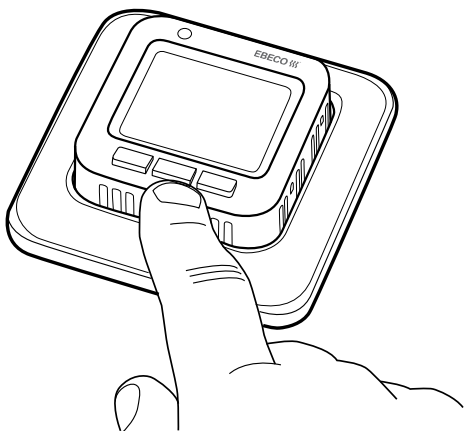
Så här är menyn i EB-Therm 355 uppbyggd. Här kan du snabbt se var alla funktioner och inställningar finns.

CONT Ställ in displayens kontrast 1-8	PROG Starta/stoppa program Hemprogram Kontorsprogram Personligt program Frostskyddsprogram	UTIL Visa inkopplad tid i % 24 HR 7 D 30 D 365 D
SET Diverse inställningar CLK Ställ in tid och datum. S Stäng av och sätt på automatiskt byte till sommartid RNF Ställ in hur temperaturen ska regleras. F (golvtermostat) - R (rumstermostat) - R&F OH Ställ in temperatur för begränsning av golvgivaren för R&F. FP Stäng av och sätt på frostskyddsprogram. 4E Ställ in det personliga programmet, tid och temperatur för upp till fyra händelser per dag. DISP Ställ in hur tiden visas, 24- eller 12-timmarsformat. LED Ställ in styrkan på displayens bakgrundsbelysning. AF Stäng av och sätt på den adaptiva funktionen. RST Återställer till fabrikinsällningar och raderar alla personliga inställningar. END Avslutar menyn och återgår till grundläge.		
LOCK Låser knappsatsen	END Avslutar menyn	

EBECO

heating solutions

EB-Therm 355

- SE MANUAL EB-Therm 355
- EN MANUAL FOR EB-Therm 355
- NO BRUKSANVISNING EB-Therm 355
- FI KÄYTTÖOHJE EB-Therm 355

Svenska 2

English 30

Norsk 58

Suomi 86

SE

EN

NO

FI

Tack för att du valde Ebeco. Lycka till med användandet av din EB-Therm 355 och golvvärmeanläggning. Vi hoppas att du kommer ha glädje av den i lång tid framöver.

För att garantin ska gälla måste produkten installeras och handhas enligt denna manual. Det är därför väldigt viktigt att du läser manualen. Det gäller både dig som ska installera EB-Therm 355 och dig som ska använda den. Du hittar även information om felsökning samt teknisk data.

Om du har frågor är du naturligtvis alltid välkommen att kontakta Ebeco. Ring 031-707 75 50 eller skicka e-post till support@ebeco.se. Besök gärna ebeco.com för mer information.

Viktigt Golvvärmesystemet är en starkströmsanläggning och skall därför installeras enligt gällande föreskrifter och under överinseende av behörig elinstallatör.

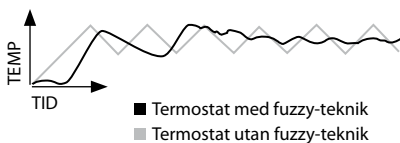
Detta är EB-Therm	4
I förpackningen	5
Installera EB-Therm	6
Komma igång	9
Så fungerar EB-Therm	10
Displayens symboler	17
Så ställer du in EB-Therm	18
Energisparprogram	22
Felsökning	27
Teknisk data	28

Detta är EB-Therm 355

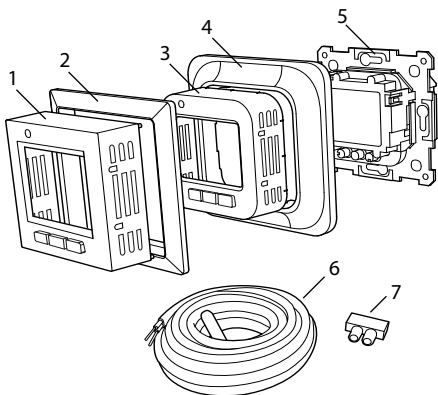
EB-Therm 355 är en mikroprocessorstyrd termostat med LCD-display. Displayen är bakgrundsbelyst och lyser 30 sekunder efter senaste knapptryckningen. Fronten är försedd med en lysdiod och tre manöverknappar.

Det finns ett antal temperatursänkingsprogram att välja mellan för energismart uppvärmning. Dessutom finns möjlighet att anpassa programmeringen helt efter ditt eget värmebehov.

Temperaturreglering sker med hjälp av en algoritm som använder fuzzy-teknik. Tekniken innebär att EB-Therm från start testar och samlar in data och utifrån dessa beräknar när den skall slå till och ifrån. Denna teknik minskar temperatursvängningarna och ger därmed en jämnare temperatur och en lägre energiförbrukning. Temperaturen i golvet svänger mindre än $\pm 0,3$ grader.

I förpackningen

-
1. Front till Elko, Gira *
 2. Adapter till Strömfors ramsystem
 3. Front till Eljo Trend, Merten
 4. Ram
 5. Termostat
 6. Golvgivare
 7. Kopplingklämma
- Manual
Snabbguide

*Front till *Exxact* ingår i våra golvvärmekit.
Kontakta Ebeco om du köpt termostaten
separat, så skickar vi fronten kostnadsfritt.

Installera EB-Therm

Viktigt EB-Therm får *inte* placeras så den utsätts för följande:

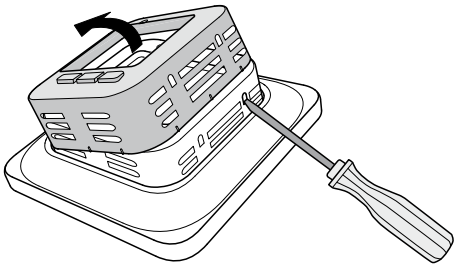
- direkt solljus och luftdrag.
- stora temperaturväxlingar eller hög luftfuktighet.

Golvgivaren monteras i en spiralslang förlagd i golvet. Slangänden ska tätas för att förenkla byte av golvgivare. Alla inkommande rör till apparatdosan måste tätas så att lufttemperaturgivaren inte kan påverkas av drag.

Installation

Montera EB-Therm i standardapparatdosa 65 mm.

1. Se till att dosan ligger i nivå med väggen.
2. Lyft av front och ram genom att trycka in spärrhaken på höger sida med meisel eller liknande, som på bilden.
3. Anslut el, anslutningsspänning 230 V AC, last samt golvgivarkabel. Förlängning av golvgivarkabeln ska ske starkströmsmässigt. Skyddsledare för

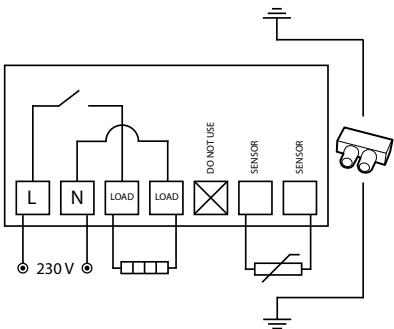

inkommande matning samt för värmekabel ansluts med en kopplingsklämma i dosan. Se kopplingsschema nedan.

4. För in termostaten i apparatdosan och skruva fast med befintliga skruvar.

5. Montera ram och front.

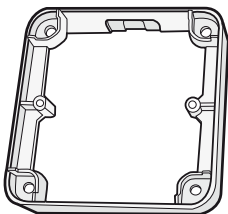
6. Om termostaten monteras i flerfacksram måste de invändiga hörnen i flerfacksramen avlägsnas.

Utanpåliggande montage

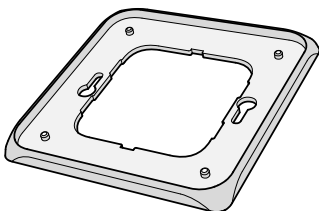
Om infällt montage inte är möjligt, används förhöjningram (E 85 816 69) för utanpåliggande montage. Den medföljer inte EB-Therm 355 utan måste beställas separat.

Skruva fast förhöjningsramen mot väggen. Montera därefter termostaten efter ordinarie anvisning.

Montage med backplate

Om befintlig ram inte skulle täcka hålet används Ebeco Backplate (E 85 816 97). Den medföljer inte EB-Therm 355 utan måste beställas separat.

Komma igång

Efter installation, vänta 2-4 veckor med att starta golvvärmen. Exakt hur länge du behöver vänta beror på vilken typ av golv du har och föreskrifterna för golvspacklet. Öka sedan värmen gradvis.

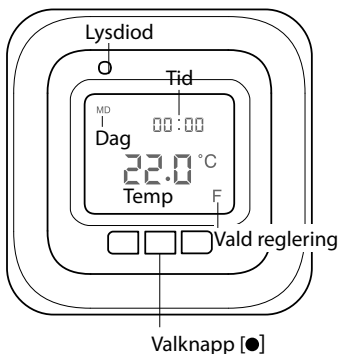
Det finns en snabbguide för att du lätt ska komma igång med EB-Therm 355. Den medföljer i förpackningen. Där beskrivs de viktigaste funktionerna och inställningarna.

För att kunna anpassa golvvärme-systemet maximalt efter ditt eget värmebehov är det viktigt att du läser hela manualen.

Om du har frågor angående användningen av EB-Therm 355 är du naturligtvis alltid välkommen att kontakta Ebeco. Ring 031-707 75 50 eller skicka e-post till support@ebeco.se. Besök gärna ebeco.com för mer information.

Så fungerar EB-Therm

Här beskrivs allt du behöver veta om hur EB-Therm 355 fungerar. För att lära dig hur du gör inställningar efter dina egna behov, läs avsnittet *Så ställer du in EB-Therm*.

Display

Du tändar LCD-displayens belysning genom att trycka på valfri knapp. Displayen lyser i 30 sek efter senaste knapptryckning.

När EB-Therm startas första gången visar displayen fabriksinställningarna

som på bilden. Hur du gör personliga inställningar beskrivs i avsnittet *Så ställer du in EB-Therm*.

En förklaring till displayens symboler finns i avsnittet *Symboler*.

Använda knapparna

Knapparna används till att höja och sänka temperaturen, och navigera i menyerna.

Du når menyerna genom ett tryck på valknappen [●]. Använd pilarna för att bläddra fram till ett menyalternativ och bekräfta sedan med ● för att välja det. Menysystemet är rullande, alltså kommer du runt i alla undermenyer oavsett vilket håll du bläddrar åt.

Om du vill gå ur en meny, bläddra tills displayen visar END. Tryck sedan på valknappen ●. Du kan också vänta i 30 sek så avslutas menyn automatiskt. Hur du hittar i menyerna beskrivs i avsnittet *Så ställer du in EB-Therm*.

Sätta på och stänga av EB-Therm

För att nå stand by-läge, håll in valknappen [●] i 4 sekunder. Återgå till normalläge genom att återigen hålla in ● i 4 sekunder.

I stand by-läge regleras inte värmen. Klockan går som vanligt och inprogrammerade tider och temperaturer finns kvar i minnet.

Lås knappsetsen

För att undvika att någon kommer åt knapparna av misstag, kan knappsetsen avaktiveras. Detta visas med låssymbolen i displayen.

Tryck och bläddra fram till LOCK. Bekräfta med för att låsa.

Lås upp genom att hålla båda pilarna intryckta tills nyckelsymbolen försvunnit.

Temperatur

Visning av faktisk temperatur (ärvärde)

Lås först knappsetsen. Tryck . Belysningen tänds och aktuell temperatur i *golvet* (F) visas med små siffror ovanför den önskade temperaturen. Detta gäller om termostaten är inställd på *Golvtermostat*. Annars visas istället aktuell temperatur i *rummet* (R).

Temperaturen visas i 30 sek efter senaste knapptryckningen.

Tid och datum

Tid kan visas i 12- eller 24-timmars-format. Rätt veckodag räknas fram automatiskt. Kalendern ställer om vid skottår och anpassar sig till sommar-/vintertid. Läs hur du ställer in rätt tid och datum i avsnittet *Så ställer du in EB-Therm/Tid och datum*.

Adaptiv funktion

EB-Therm har en funktion som räknar ut när uppvärmningen ska starta för att ge rätt temperatur vid rätt tid. Den är aktiverad vid leverans, men kan stängas av:

Tryck ● och bläddra fram till SET. Välj med ●. Bläddra fram till AF, välj med ●. Bläddra mellan ON/OFF, bekräfta sedan med ●.

Ventilationsläge

Om rumstemperaturen sjunker mer än 3°C under en minut, t.ex. vid vädring, aktiveras ventilationsläget. Då slutar EB-Therm att värma under 15 minuter för att sedan återgå till normalläge. Funktionen är alltid aktiv.

Fördröjning mellan från- och tillslag

För att undvika onödigt slitage på inre komponenter och förlänga termostatens livslängd, finns en inbyggd fördröjning. Om du höjer önskad temperatur så att termostaten slår till, och sedan sänker kort därefter, tar det 30 sek innan den slår från igen.

Inkopplingstid

Termostaten kan visa inkopplingstid i procent för de senaste 24 timmarna och 7/30/365 dygnet.

Tryck ● och bläddra fram till UTIL. Tryck ● för att välja. Displayen visar nu inkopplingstiden i procent för de senaste 24 timmarna. Du kan sedan bläddra mellan inkopplingstiden i procent för de senaste 7/30/365 dygnet.

Lysdiod

Med hjälp av dioden kan du se den aktuella statusen för EB-Therm 355.

Grönt ljus - termostaten är på och golvvärmesystemet är avslaget.

Rött ljus - termostaten är på och golvvärmesystemet är aktiverat.

Blinkande grönt och rött ljus - felindikering. Golvvärmen stängs av. Termostaten visar felmeddelande tills den stängs av. Läs vidare under *Felkoder*.

Inget ljus - termostaten är avstängd eller får ingen ström.

Regleringsfunktioner

EB-Therm 355 kan reglera temperaturen på tre olika sätt. På så sätt kan både komforttemperatur och eventuella temperaturkrav på golvmaterial kombineras. Hur du väljer funktion beskrivs i avsnittet *Så ställer du in EB-Therm/Regleringsfunktioner*.

Golvtermostat - En givare i golvet mäter temperaturen och reglerar värmen därefter. Om golvgivaren är inkopplad när termostaten slås på för första gången, väljs denna funktionen automatiskt. Förinställt värde är 22°C.

Rumstermostat - EB-Therm 355 har två inbyggda givare för att mäta rummets temperatur och reglera värmen. Regleringsfunktionen kan ej väljas när golvgivaren är inkopplad.

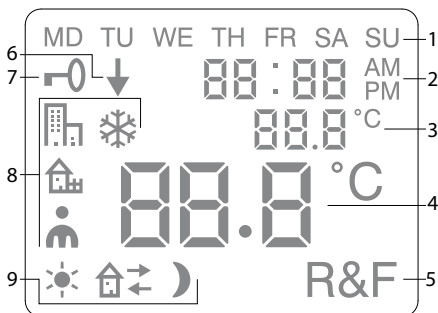
Rums- och golvtermostat - De inbyggda givarna reglerar rumstemperaturen och givaren i golvet fungerar som golvtemperaturbegränsare. Begränsningen kan göras mellan 5°C och 45°C. Fabriksinställningen 35°C ger en yttemperatur på ca 27°C. Bryttemperaturen kan ändras, avsnittet *Så ställer du in EB-Therm/Temperatur*.

Viktigt

I rum med stora fönster som utsätts för solinstrålning, rekommenderar vi funktionen *Rums- och golvtermostat*.

I rum med trägolv ska alltid funktionen *Rums- och golvtermostat* användas.

Displayens symboler

1. Veckodag
2. Tid och datum
3. Vald meny/Aktuell temp (ärvärde) ° C
4. Inställd temp (börvärde) ° C
5. Vald reglering
6. Visar att program körs
7. Låssymbol
8. Program
9. Eventfunktioner för personliga inställningar

Så ställer du in EB-Therm

I detta avsnitt beskrivs hur du ställer in EB-Therm 355 efter dina behov. Genom att göra dessa inställningar kan du anpassa golvvärmesystemet maximalt efter ditt eget värmebehov.

Vill du veta mer om hur du navigerar i menyerna eller använder knappsetsen, läs avsnittet *Så fungerar EB-Therm*.

Reset

Med funktionen Reset återställer du EB-Therm till förvalda fabriksinställningar. Alla dina personliga inställningar raderas.

Tryck ● och bläddra fram till SET.
Välj med ●. Bläddra fram till RST och välj med ●. Bläddra mellan YES/NO, bekräfta sedan med ●. YES raderar inställningarna, NO återgår till menyn.

Ljus och kontrast

Ställ in lysdiodens ljusintensitet

Tryck ● och bläddra fram till SET. Välj med ●. Bläddra fram till LEd och välj med ●.

Bläddra mellan LEd L (svagt ljus) och LEd H (starkt ljus). Bekräfta med ●.

Ställ in displaykontrast

Tryck ● och bläddra till CONT. Tryck ● för att välja. Displayen visar en siffra 1-8 beroende på nuvarande inställning. Bläddra och kontrasten regleras. Bekräfta med ● när du har hittat rätt nivå.

Tid och datum

Ställ in tid och datum

Tryck ● och bläddra fram till SET. Välj med ●. Bläddra fram till CLK och välj med ●.

Ställ först in timmar genom att bläddra fram till rätt tid och bekräfta ●. Ställ in minuter på samma sätt och bekräfta med ●.

Ställ in dag, månad och år på samma sätt. Bekräfta med ●. Rätt veckodag ställs in automatiskt.

Ställ in tidsformat

Tryck ● och bläddra fram till SET. Välj med ●. Bläddra fram till DISP och välj med ●.

Bläddra mellan 12- och 24-timmarsformat. Bekräfta med ●.

Stäng av sommar-/vintertid

Kalendern anpassar sig automatiskt till sommar-/vintertid. Funktionen kan stängas av.

Tryck ● och bläddra fram till SET. Välj med ●. Bläddra fram till S och välj med ●.

Bläddra mellan ON/OFF, bekräfta sedan med ●.

Temperatur

Ändra önskad temperatur (börvärde)

För varje tryck på uppåt- eller nedåtpil ökar eller minskar temperaturen med 0,5°C.

Regleringsfunktioner

Dessa beskrivs utförligare i avsnittet *Så fungerar EB-Therm/Regleringsfunktioner*.

Välj regleringsfunktion

Tryck ● och bläddra fram till SET. Välj med ●. Bläddra fram till RNF och välj med ●.

Ikonen för den aktuella funktionen (R, F eller R&F) blinkar. Bläddra mellan de olika alternativen, bekräfta med ●.

Viktigt R går ej att välja om golvgivare är ansluten.

Ändra bryttemperatur för rums- och golvtermostat (R&F)

Tryck ● och bläddra fram till SET. Välj med ●. Bläddra fram till OH och välj med ●.

Inställd temperatur blinkar nu på displayen. Bläddra fram önskad temperatur, bekräfta med ●.

Energisparprogram

Ett smart sätt att spara energi är att anpassa uppvärmningen till ditt faktiska behov under dygnet och t. ex. sänka temperaturen när ingen är hemma. Det finns fyra programalternativ för temperatursänkning i EB-Therm 355: två förinställda program för hem- resp. kontorsmiljö, ett program som anpassas helt efter personliga inställningar samt ett frostskyddsprogram.

Du behöver inte ta hänsyn till uppvärmningstiden när du programmerar eftersom EB-Therm har en adaptiv funktion som tar hänsyn till det automatiskt. Läs mer i avsnittet *Så fungerar EB-Therm/Adaptiv funktion*.

Starta ett program

Tryck ● och bläddra fram till PROG. Välj med ●.

Ikonerna , , , visas. Den aktuella programikonen blinkar. Om ingen av ikonerna blinkar är inget program valt. Bläddra mellan ikonerna. Välj med ● och programmet startar.

När ett program körs visas program-
ikonen tillsammans med ↓.

Stoppa ett program

Tryck ● och bläddra fram till PROG. Välj
med ●.

Den aktuella programikonen blinkar.
Bläddra tills ingen av ikonerna blinkar,
bekräfta med ●.

Viktigt Detta raderar inte inställningarna,
utan startar/stoppar bara programmet.

Olika programalternativ

De två förinställda programmen är
anpassade för de flesta hem- resp
kontorsmiljöer.

Program för hemmiljö

Temperaturen sänks automatiskt med
5°C under följande tider:

Mån – Fre kl 08:30 – 15:00

Mån – Sön kl 23:00 – 05:00

Program för kontorsmiljö

Temperaturen sänks automatiskt med
5°C hela tiden utom:

Mån – Fre kl 06:00 – 18:00

Personliga inställningar

Skräddarsydd uppvärmningen genom
att själv programmera termostaten.

Du kan då ställa in fyra event varje dag; *vakna* ☀ *borta* 🏠➔ *hemma* 🏠← och *natt* 🌙. Vid programmeringen anger du önskat klockslag och temperatur vid varje event.

Förinställt är att programmet gäller alla dagar, men du kan även programmera varje dag unikt.

Tryck ● och bläddra fram till SET. Välj med ●. Bläddra fram till 4E, välj med ●. Nu visas ^{MD TU WE TH FR SA SU}. Tryck ●.

Vakna ☀ visas tillsammans med aktuell tid och temperatur.

Tiden blinkar. Bläddra fram till den tid då du vill att eventet *vakna* ska inträffa. Ställ först in timmar, bekräfta med ●, sedan minuter, bekräfta med ●.

Bläddra fram till den önskade temperaturen för *vakna*. Bekräfta med ●.

Borta 🏠➔ visas. Repetera stegen ovan för att ställa tid och temperatur.

Hemma 🏠← visas. Repetera stegen ovan för att ställa tid och temperatur.

Natt 🌙 visas. Repetera stegen ovan för att ställa tid och temperatur.

Är någon av veckans dagar avvikande, gör så här:

Tryck ● och bläddra fram till SET. Välj med ●. Bläddra fram till 4E, välj med ●. Nu visas ^{MD TU WE TH FR SA SU}. Bläddra fram till avvikande dag. Bekräfta med ●.

Programmera dygnets fyra event enligt instruktionen för *personliga inställningar*. Finns det ytterligare avvikande dagar upprepa ovanstående.

Viktigt Under tiden som programmet är aktivt är det fortfarande möjligt att ändra den önskade temperaturen (börvärdet). Vid nästa programmerade event återgår termostaten till den programmerade temperaturen.

Frostskyddsprogram ❄

Programmet är lämpligt när man vill skydda mot köldskador i lokaler som står tomma eller oanvända längre perioder, som sommarhus och lager, eller vid längre frånvaro från den vanliga bostaden. Du ställer in ett önskat värde (börvärde) och termostaten reglerar temperaturen efter detta. De vanliga inställningarna ligger kvar i minnet och termostaten återgår till detta när frostskyddsprogrammet avaktiveras.

Temperatur kan ställas in mellan 5°C och 15°C, fabriksinställningen är 10°C.

Tryck ● och bläddra fram till SET. Välj med ●. Bläddra fram till FP, välj med ●.

Den inställda temperaturen blinkar, bläddra fram till önskad temperatur och bekräfta med ●.

Felsökning

Viktigt Golvvärmesystemet är en starkströmsanläggning och därför ska eventuella fel åtgärdas av behörig elinstallatör.

Felkoder

När ett fel uppstår, stänger EB-Therm av värmen. Lysdioden blinkar växelvis rött och grönt. LCD-displayen visar en blinkande felkod, displayen visar enligt nedan;

Error 1: Kortslutning rumssensor.

Error 2: Avbrott rumssensor.

Error 3: Kortslutning golvsensor.

Error 4: Avbrott golvsensor.

Testvärden för golvgivare

Vid kontrollmätning av golvgivaren gäller följande värden.

Temperatur	Motstånd
10° C	19,9 kΩ
15° C	15,7 kΩ
20° C	12,5 kΩ
25° C	10,0 kΩ
30° C	8,0 kΩ

Teknisk data

Spänning	230 VAC-50 Hz
Lufttemp.område	5-37 °C
Golvtemp.område	5-37 °C
Temp.begränsare	5-45 °C
Brytförmåga	3600W/16A/230 VAC
Huvudströmställare	1-polig
Anslutningskabel	max 2,5 mm ²
Belastning	cos φ = 1
Kopplingsdifferens	+/- 0,3 °C
Kapslingsklass	IP21
Gångreserv	36 h
Maxlängd givarkabel	50 m, 2x1,5mm ²

Anpassad för Eljo Trend, Elko, Exxact, Ström-fors, Gira och Merten ramsystem.

EMC-certifierad och klarar en överspänning på 2500 VAC.

Godkännande:

Uppfyller RoHS och WEEE-direktivet.

Tillbehör

Art. nr.	Artikel	Mått (mm)
E 85 816 64	EB-Therm 355	81x81x40
E 85 816 69	Förhöjningsram	81x81x29
E 85 816 71	Givarkabel 3 m (ingår)	
E 85 816 97	Back plate, polarvit	86x86x6

EBECO AB

Lärjeågatan 11

SE-415 25 Göteborg, SWEDEN

Phone +46 31 707 75 50

Fax +46 31 707 75 60

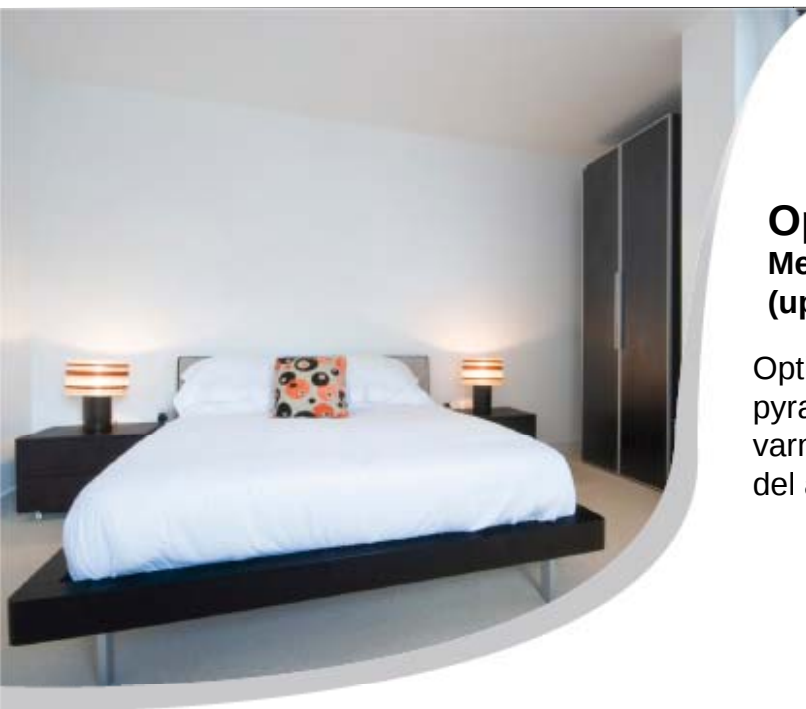
ebeco.com

info@ebeco.se

2.4 Brandvarnare

Din bostad är utrustad med brandvarnare. Brandvarnaren ger ifrån sig högfrekventa "pip" när det är dags att byta batteri. Testa några gånger per år att brandvarnaren fungerar genom att trycka på testknappen och rengör den med dammsugaren en gång per år.

Optisk Brandvarnare

Med Lithiumbatteri för extra lång livslängd
(upp till 10 år)

Optiska brandvarnare reagerar väldigt snabbt vid pyrande bränder. Brandvarnaren är oftast första varningen du får vid brand och är en otroligt viktig del av din brandsäkerhet.

HS-102

Optisk brandvarnare

Larmsignal: 85dB

9V Lithium batteri medföljer

5 års garanti

- Optisk brandvarnare, reagerar snabbare vid pyrande bränder.
- Innehåller inget radioaktivt material.
- Reagerar snabbt med stark signal 85dB
- 9V Lithium batteri medföljer.
- Automatisk indikering för batteribyte.
- Testad och godkänd (EN 14604)
- Unik säkerhetsfunktion - kräver batteri för montering.
- 5 års garanti

Art.nr: **601085**

EAN: **7320896010857**

2.5 Porttelefon och kodlås

Ditt hus är försett med portlås med kod mot gårdssida och porttelefon med kod mot gata. Hur porttelefonen och kodlåset fungerar finns det information om i leverantörens anvisningar på följande sidor.

Styrelsen ansvarar för koder samt eventuella tidsbergränsningar av dessa.

Porttelefon BM6000

Hyresgästinformation om den nya porttelefonen

Inledning

I den fastighet där du bor har det nya porttelefonsystemet BM6000 installerats. Det träder i funktion fr.o.m. den_____.

BM6000 är kopplad till telenätet, vilket betyder att du kan prata med besökare via din hemtelefon.

Tänk på att telefonen måste kunna sända så kallade DTMF-toner för att låsa upp porten.

Så här fungerar porttelefonen

När ett samtal kommer från porten, ringer din telefon som vanligt. När du har talat med besökaren, bestämmer du om du vill låsa upp porten – eller inte.

Så här gör besökaren

Ditt anropsnummer finns anslaget på namntavlan bredvid portapparaten i porten. Besökaren trycker först på **knappen B** på portapparaten följt av ditt **anropsnummer**.

Låsa upp porten – eller inte

- Tryck på knapp 5 för att låsa upp porten.
- Tryck på knapp 0 eller lägg på luren för att inte låsa upp porten.

Samtalet avslutas efter detta.

Portkod fungerar också

För att du som bor i fastigheten ska kunna komma in i porten på ett enkelt sätt går det också att använda portkod.

Följande kod gäller tills vidare i din port: _____

Om du har telefonsvarare

Normalt hörs svarsmeddelandet i porten när någon anropar (och telefonsvararen svarar).

Om svarsmeddelandet **inte** ska höras i porten, spela in **tonsignalen 0** före själva svarsmeddelandet. Det går bra att använda en mobiltelefon (som kan generera toner).

1. Starta inspelningen.
2. Håll tonvalsdosan (eller mobiltelefonen) mot telefonsvararens mikrofon och **tryck 0**.
3. Tala in meddelandet.

Tala en i taget

Under ett samtal mellan portapparaten och lägenhetstelefonen kan endast en person tala i taget. För att kommunikationen ska fungera bra bör du och besökaren försöka att tala en i taget.

Om problem uppstår

Om porttelefonen inte fungerar - kontakta fastighetsskötaren eller fastighetsägaren.

3. Ventilation

3.1 Ventilation

Ventilationssystemet är ett mekaniskt frånluftssystem med värmeåtervinning, ett så kallat FX-system.

En frånluftsfläkt suger ut luften från bostaden via frånluftsdon i exempelvis badrum, wc, och kök. Frisk ersättningsluft tas in via tilluftsdon i yttervägg bakom radiatorerna i sovrum och vardagsrum. Från tilluftsdonet går en ljuddämpad kanal genom ytterväggen till ett fasadgaller på husets utsida. Fasadgallret kan vara synligt eller dolt under fönsterbläcket. Radiatorerna förvärmer den kalla uteluften när lägenheten har värmebehov.

Den varma frånluften tas till vara i en värmeväxlare som, tillsammans med en centralt placerad värmepump, återvinner frånluftens värme och använder den till uppvärmning av tappvarmvatten och vatten till radiatorkretsen.

Samtliga frånluftsdon är injusterade för att erhålla rätt luftmängder. Det är viktigt att inte ändra inställningen på frånluftsdonen, då det kan ge ökade uppvärmningskostnader, ljud- och dragproblem samt i värsta fall fuktskador i våtutrymmen.

Renande filter

Tilluftsdonen är försedda med ett löstagbart filter i klass F7 (EU 7) som hindrar pollen och föroreningar att ta sig in med friskluften. Den filtrerade luften kommer in i bostaden via tilluftdonet och träffar radiatorns baksida. Kontakten med radiatorns varma yta gör att uteluften förvärms innan den släpps ut vid radiatorns överkant. Rummet tillförs därmed tempererad och filtrerad friskluft.

För att uppnå fullgod ventilation bör filtren bytas minst vartannat år. Vid hårt trafikerade gator kan detta behöva göras oftare. Vid filterbyte kan bostadsrättsföreningen göra en beställning för alla medlemmarna i syfte att få ett bättre pris. Filtret kan dammsugas vid behov (men inte tvättas). Mer information om filter och filterbyte finns i leverantörens anvisningar på följande sidor i detta avsnitt.

Inspektionslucka/reoslucka för uteluftskanaler

Uteluftskanal har inspektions-/reoslucka placerad ovanför radiatorn. Denna lucka medger inspektion/rengöring i samband med OVK-besiktning (Obligatorisk Ventilations Kontroll). Efter demontering medges rengöring av kanalen som löper vågrätt genom väggen samt kanalens lodräta del.

Bilden ovan visar ett lämpligt hjälpmedel vid rengöring (dammsugning).
Ansluts till vanlig dammsugare.

Rengöring av frånluftventil

Rengör frånluftventilen två gånger om året. Samtliga don är injusterade för att erhålla rätt luftmängder. *Det är viktigt att inte ändra inställningen på frånluftsdonet, då det kan ge ökade uppvärmningskostnader, ljud och dragproblem samt i värsta fall fuktskador i våtutrymmen.*

Bild 1

Torka av ventilen med en lättfuktad trasa. Det går även bra att använda en dammvippa eller dammsuga ventilen.

Bild 2

Det bästa är dock att ta ner hela ventilen från taket.

Det gör man genom att ta tag runt ringen/ramen och dra ner.

Bild 3

När ventilen är nedtagen, syns två spännringar/metallringar på ventilens baksida.

Det är dessa som ser till att ventilen spänns på plats mot rörkanalen.

Bild 4

Rengör efter behov.

Tops eller diskborste samt diskmedel som är fettlösande är bra hjälpmedel, speciellt för att komma åt emellan kon och ring.

Bild 5

När rengöringen är klar, fälls spänntrådarna upp som på bilden.

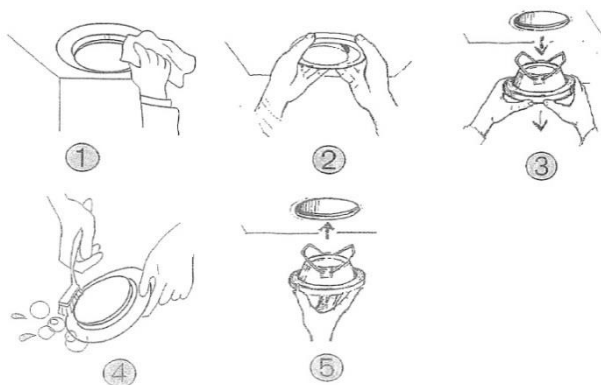
För upp ventilen mot rörkanalen och se till att spännena läger sig i första spåret inne i röret.

Tryck till så att ventilen sitter fast.

Om spänntrådarna fästs ett spår längre in, kommer inte ventilen sitta kvar.

Rengör ventilerna minst en gång per halvår eller tätare vid behov.

Smutsiga frånluftsdon ger en försämrad ventilation och risk för visselljud.

SKÖTSELINSTRUKTION LUFTFILTER FÖR BOSTADSRÄTTSFÖRENINGAR

1. Lucka ovan tilluftssdon toges av.
2. Det använda luftfiltret drages ut och skall läggas i brännbart avfall.
3. Rengör inuti tilluftssdon med dammsugar-munstycke med slang.
4. Det nya luftfiltret toges ur sin påse.
5. Med varsamhet och med svart sida mot rummet skjutes det nya filtret ner i sitt gejdspår och trycks försiktigt ner på plats.
6. Luckan ovan tilluftssdon stängs.

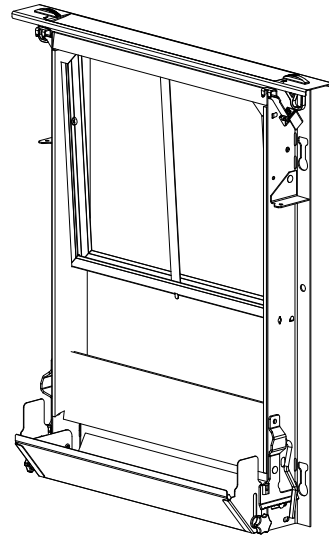
Nya luftfilter går att beställa hos:

Dinair AB, Box 120, 59222 Vadstena

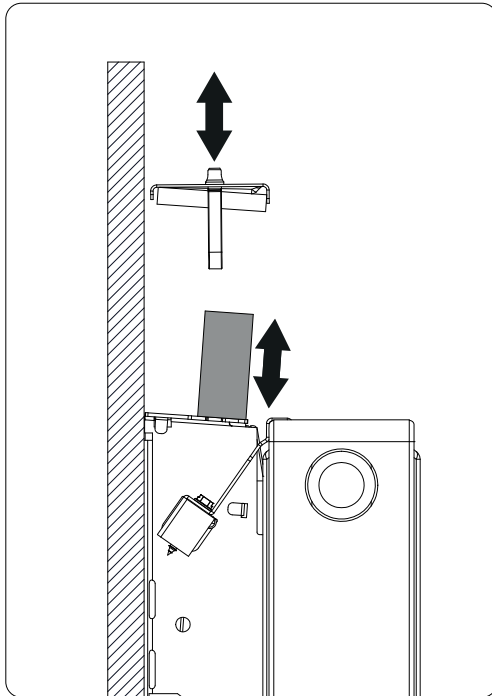
Tel: 0143-12580

Mailadress: info@dinair.se

SIGARTH

Filterbyte

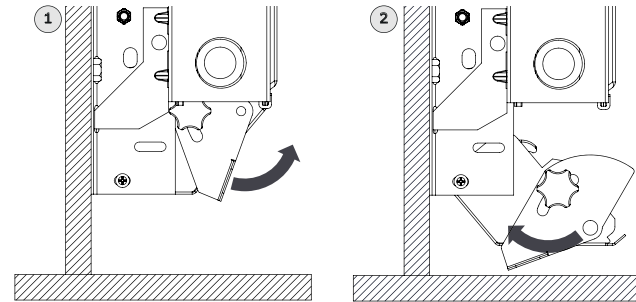

Övriga skötselåtgärder

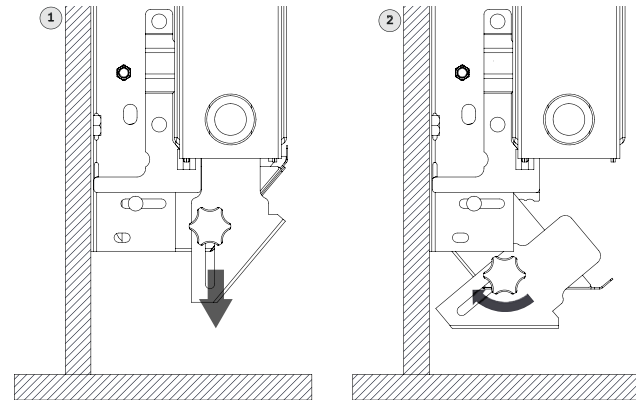
1. Byte av filter minst 1 gång / år, i enlighet med skötselinstruktion från filterleverantör.
2. Rensning av utekanal, enligt instruktion från leverantör av ventilationskanaler

Rengörning av renslucka

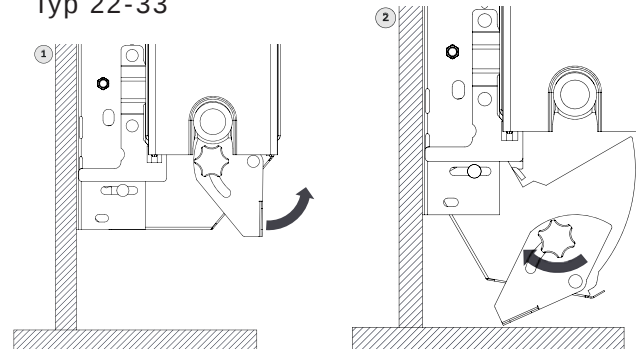
Typ 11

Typ 21

Typ 22-33

Utför följande åtgärder minst 2 gånger / år

1. Fäll ner rensluckan enligt anvisningar.
2. Ta bort eventuell smuts.
3. Fäll tillbaka rensluckan i ursprungligt läge.

4. Vitvaror

4.1 Spisfläkt

Diska spisfläktens filter för hand eller i diskmaskin en gång i månaden. Utförliga instruktioner och skötselanvisningar för din spisfläkt finns i leverantörens anvisningar som ligger i en kökslåda när du flyttar in.

Matlagning och vädring

Spisfläkten kan inte suga upp matoset om fönstret är öppet i köket eftersom luftcirkulationen runt kåpan störs. Öppna fönstret i ett sovrum och stäng sovrumsdörren. Det skapar ett undertryck i köket och ventilationsspringan som finns under dörren räcker för att den friska luften ska komma in.

Öppna inte köksfönstret vid matlagning. Sker detta sprids matoset i hela lägenheten. Luften som kommer in genom fönstret gör att det bildas ett övertryck i köket vilket medför att luft och matos drivs ut i resten av lägenheten.

4.2 Spishäll och ugn

Bostaden är utrustad med en plan glaskeramikhäll av induktionstyp och en energieffektiv ugn. Utförliga skötselanvisningar finns i leverantörens bruksanvisning som ligger i en låda i köket vid inflyttning.

Rengöring av häll

Hällen rengörs med ett speciellt rengöringsmedel anpassat för glaskeramik. Det anpassade medlet lägger en skinande, smutsavvisande hinna över hällen som förenklar fortsatt rengöring. Vattenfläckar tas bort med hjälp av citron eller ättika. Var noga med att rengöra hällen efter varje gång den är använd, på så sätt bränns inte maten fast. Mat som kokar över och fastnar samt kraftig smuts på hällen tas enkelt bort med en speciell skrapa anpassad för glaskeramikhällar. Använd endast skrapbladet till detta, de andra delarna av skrapan kan göra repor i glaskeramiken. Bladet är mycket vasst, tryck därför in bladet i skrapan igen efter att glasskrapan använts. Skadat skrapblad ska bytas ut för att inte orsaka skador på keramiken.

Skador på hällen

Salt, socker och sand kan orsaka repor i glaskeramiken. Använd därför inte spishällen som avlastnings- eller arbetsyta.

Varma plattor

Överhettad olja och fett antänder lätt. Undvik detta genom att alltid hålla uppvärmningen under uppsikt. Skulle oljan eller fettet ändå antändas, släcks det genom att omedelbart sätta på locket eller lägga på en tallrik. Häll aldrig vatten över brinnande olja eftersom det får elden att flamma upp. Spishällen kan vara varm en stund efter användandet, placera därför inte något på hällen. Restvärmeindikatorn på ovansidan varnar om att hällen fortfarande är varm. Håll uppsikt över barn som vistas vid hällen.

Rengöring av ugn

Ugnens utsida torkas av med vatten och lite diskmedel, eftertorka med en mjuk trasa. Använd inga starka rengöringsmedel. Insidan rengörs med ett speciellt rengöringsmedel anpassat för ugn på dess emaljerade ytor. För att underlätta rengöring kan man tända lampan. Om ugnen är försedd med katalytisk emalj (självrengörande emalj) ska inte ugnrensning användas, se leverantörens anvisningar för mer utförlig information.

Ugn med front i rostfritt stål

Avlägsna alltid kalk-, fett-, stärkelse- och äggvitefläckar omedelbart. Korrosion kan bildas under denna typ av fläckar. Använd vatten och lite diskmedel för rengöring. Torka av ytan med en mjuk duk.

4.3 Kylskåp och frys

Utförliga skötselanvisningar för dina vitvaror finns i leverantörens bruksanvisning som ligger i en låda i köket vid inflyttning.

Rengöring kylskåp

Kylskåpet rengörs invändigt vid behov med ett mildt diskmedel och mjuk trasa. Rengöring under och på baksidan av kylskåpet samt runt kompressorn förlänger livslängden. En dammig baksida medför även risk för brand.

Rengöring och avfrostning av frys

Frys bör frostas av och rengöras regelbundet för att få jämn temperatur och låg elförbrukning. Observera att vissa frysmodeller har automatisk avfrostning. Liksom för kylskåpet måste under- och baksidan av frysen rengöras regelbundet.

Manuell avfrostning:

1. Ställ termostaten på noll och tag ut varorna. Du kan påskynda avfrostningen genom att ställa in kärl med hett vatten (ej kokande) i frysen.
2. Rengör skåpen med ljummet vatten och mildt diskmedel.
3. Torka skåpet ordentligt torrt. Det är fukten som ger frostbildning.

Kylskåp och frys är placerade på plastlådor för att eventuell kondens ska samlas upp och inte skada golvet. Kontrollera fuktskyddet regelbundet och torka upp fukt vid behov. När du flyttar ut kylskåp och frys för att städa bakom och under, tänk på att sätta tillbaka fuktskyddet.

Har du kyl och frys i rostfritt stål så avlägsna alltid kalk-, fett-, stärkelse- och äggvitefläckar omedelbart. Korrosion kan bildas under denna typ av fläckar. Använd vatten och lite diskmedel för rengöring. Torka av ytan med en mjuk duk.

4.4 Diskmaskin

Skötselanvisningar för din diskmaskin finns i leverantörens bruksanvisning som ligger i en låda i köket vid inflyttning. Diskmaskinen är liksom kylskåp och frys placerad på en plastlåda för att eventuell kondens och vattenläckage ska samlas upp och inte skada golvet. Kontrollera fuktskyddet regelbundet och torka upp fukt vid behov. Rengör även spolarm och sil vid behov.

Avstängningsventilen för diskmaskinen är placerad framtill på diskbänksblandaren och den ska vara avstängd när du inte använder diskmaskinen.

4.5 Mikrovågsugn

Skötselanvisningar för din mikrovågsugn finns i leverantörens bruksanvisning som ligger i en låda i köket vid inflyttning. Har mikrovågsugn i rostfritt stål så avlägsna alltid kalk-, fett-, stärkelse- och äggvitefläckar omedelbart. Korrosion kan bildas under denna typ av fläckar. Använd vatten och lite diskmedel för rengöring. Torka av ytan med en mjuk duk.

4.6 Tvättmaskin och torktumlare

Rengör tvättmedelsfack och rensningssilen efter användning av tvättmaskinen och även tvättmaskinens vattenlås vid behov. Rengör luddfiltret på torktumlaren efter användning. Har du en kondenstumlare rengörs även kondensatorn vid behov. Skötselanvisningar för din tvättmaskin och torktumlare finns i leverantörens bruksanvisning som ligger i en låda i köket vid inflyttning.

5. Golv, väggar och tak

5.1 Kakel och klinker

Våtrumsväggar och golv

Badrummet har ett tätskikt som säkerställer att fukt inte kan tränga in i väggen eller ner i golvet. Undvik därför att göra hål i en kakelklädd vägg, särskilt vid duschplats och kring badkar. Om du ändå måste göra hål är det viktigt att du tätar hålet kring skruven med våtrumssilikon. Material hittar du hos välsorterade fackhandlare. Anlita en hantverkare/plattsättare om du känner dig minsta tveksam. Punkteras tätskiktet utan erforderlig tätning kan fuktskador uppstå.

Rengöring

Väggar och golv beklädda med kakelplattor eller glaserade klinkerplattor rengörs i första hand med vatten och eventuellt rengöringsmedel (exempelvis diskmedel eller allrengöringsmedel). Vid kraftig nedsmutsning används skursvamp eller skurborste med alkaliskt allrengöringsmedel. Tänk på att fogarna är porösa och lätt smutsas ned. Eventuella mjuka fogar bör torkas rena så att smuts inte fastnar i fogmaterialet.

Kalkavlagringar som bildats av kalkhaltigt vatten avlägsnas enklast med ett svagt, surt rengöringsmedel. Utspädd hushållsättika fungerar utmärkt. Kom ihåg att vattenmätta fogarna före tvättning. Vissa kakelplattor har glasyrer eller speciella dekorer som kan vara känsliga för starkt sura rengöringsmedel, kontrollera därför leverantörens anvisningar. Avsluta rengöringen med rent vatten och mjuk svamp, avsluta alltid med att torka ytor med torr trasa.

Oglaserade plattor

För att få bort smuts som fastnat i beläggningens yta används vatten och återfettande rengöringsmedel eller såplösning. Behandling med såplösning ger på sikt en effekt som liknar den man uppnår genom efterbehandling med klinkerolja. Om plattorna är kraftigt nedsmutsade rengörs de med vatten och alkaliskt allrengöringsmedel eller grovrengöringsmedel. Torka med rent vatten efteråt.

Glaserade plattor, mosaik och ”granitkeramik”

För att få bort smuts som fastnat i beläggningens yta används vatten och svagt alkaliskt allrengöringsmedel. Såplösning skall inte användas. Den ger en tunn beläggning på plattornas täta yta där smutsen lätt får fäste. Om plattorna är kraftigt nedsmutsade används vatten och alkaliskt allrengöringsmedel eller grovrengöringsmedel. Torka med rent vatten efteråt.

Kakelbranschen
informerar

Skötsel av kakel och klinker

bygg
keramik
rådet

Städråd för väggar och golv med ytskikt av keramiska plattor!

I denna folder redovisas råd och rekommendationer om hur ytskikt med keramiska plattor på bästa sätt kan underhållas.

Råd och rekommendationer

Väggar och golv med keramiska plattor är i princip underhållsfria.

Ytskikt av keramiska plattor har mycket lång livslängd, i de flesta fall längre än byggnadens egen. Normalt krävs endast regelbunden städning anpassad till nedsmutsningen och avtorkning vid spill.

Här redovisas råd och rekommendationer om hur ytskikt med keramiska plattor på bästa sätt kan underhållas. Informationen är utarbetad av Byggkeramikrådet och är en generell vägledning. För mer detaljerad vägledning för specifika keramiska plattor och/eller förutsättningar hänvisas till respektive leverantörs information.

Materialfakta

Keramiska beläggningar består av keramiska plattor monterade på underlaget med fäst-massa eller bruk, samt fogar mellan plattorna fyllda med fogmassa. Vanligt förekommande benämningar på olika typer av keramiska plattor är kakel, klinker, granitkeramik, mosaik och cottoplattor ("terracottaplattor").

Kakelplattor

Tillverkas av lera som ger relativt poröst gods. Vattenabsorption (ett mått på porositet) är 10–20%. Kakelplattor är alltid glaserade. De är avsedda för väggbeklädnader och används endast inomhus i vårt klimat.

Klinkerplattor

Tillverkas av leror som ger lägre vattenabsorption än ca 10%, vanligtvis mellan 0 och ca 6%. Klinkerplattor förekommer både glaserade och oglaserade. De används som golvbeläggningar och väggbeklädnader.

Mosaik

Glaserade eller oglaserade klinkerplattor i små format, som levereras och monteras i form av ark, normalt 30x30 cm. Arken sammanhålls vanligen av nät på baksidan. Mosaik förekommer även i andra material, t.ex. glas, metall och natursten.

"Granitkeramik"

Klinkerplattor i porslinskvalitet som med hjälp av avancerad tillverkningsteknik får mycket låg

porositet. Vattenabsorptionen är under 0,5%. Plattorna kan vara oglaserade, glaserade eller polerade. De kan tillverkas i stora format.

Cottoplattor, "terracotta"

En speciell typ av plattor som ofta har mycket hög porositet, ibland upp till 20%. Cottoplat-tor är oglaserade. De har rustik karaktär och kräver normalt ytbehandling vid montering och användning.

Regelbunden rengöring – dag/veckostädning

Alla typer av keramiska plattor kan rengöras med vatten och ett neutralt eller svagt alkaliskt rengöringsmedel (pH 7,5 – 9,5), så kallat allren-göringsmedel.

Väggar

Rengörs med våttorkning med fiberduk eller motsvarande och eventuell eftertorkning.

Golv

Daglig rengöring görs normalt med torrmoppning för att samla upp partiklar och damm.

Veckorengöring görs med våtmoppning med vatten och neutralt eller svagt alkaliskt rengörings-medel. Alternativt används i offentlig miljö städmaskin, avsedd för daglig städning och rent vatten utan rengöringsmedel. Oglaserade kera-miska plattor med viss öppen porositet i ytan,

skönjbart vattenabsorberande, kan alternativt rengöras med våtrengöring med vatten och såplösning. Såplösningen kan till en del tränga in i denna typ av plattor och fungera som skydd mot framtida nedsmutsning.

Denna metodik får absolut inte i något sammanhang användas på andra, tätare typer av keramiska plattor, såsom glaserade plattor eller alla typer av tätsintrade keramiska plattor (granitkeramik). Såplösningen lägger sig på dessa typer av plattor som en fet hinna och skapar ökad nedsmutsning och försvårad rengöring. Har detta felaktigt gjorts måste fetthinnan av såpa rengöras med vatten och medelstarkt alkaliskt rengöringsmedel (pH 9,5 – 12), så kallat grovrengöringsmedel, i en eller flera behandlingar.

Rengöring av specifik nedsmutsning och/eller fläckar

Väggar

I våtutrymmen kan kalkavsättningar på plattor och fogar bildas över tiden i områden med kalkrikt vatten. Kalken kan avlägsnas med våttorkning med vatten och medelstarkt surt rengöringsmedel (pH 2 – 5). Inför sådan rengöring måste alltid fogarna mättas med vatten före behandlingen så att inte surt vatten tränger in i fogarna och löser upp cementen i fogmassan.

Efter behandlingen är det viktigt att ytorna sköljs mycket noggrant med rent vatten.

Golv

Golv med kalkbildningar

I våtutrymmen kan, på samma sätt som väggar, kalkavsättningar bildas och detta behandlas på samma sätt som för väggar. Möjligen med extra uppmärksamhet på vattenmättnaden av fogarna före behandlingen och på rengöringen med rent vatten efter behandlingen, så att inget surt rengöringsmedel påverkar fogarna.

Golv med fogrester från installationstillfället

På golv generellt finns det en risk att dålig rengöring i byggskedet lämnar kvar en slöja av fogmassa/cement, som inte alltid är skönjbar för ögat. Detta visar sig först efter några månaders normal städning och då i form av allt sämre möjlighet att få golvet rent. Smutsen löses, men omfördelas och blir kvar och byggs på i den raa ytan som fogmasseslöjan medför.

Detta problem måste lösas i två steg. Först måste golvet noggrant rengöras med vatten och grovrengöringsmedel i en eller flera behandlingar, med efterföljande sköljning med rent vatten. Därefter måste golvet rengöras med vatten och medelstarkt surt rengöringsmedel i en eller flera behandlingar och med efterföljande noggrann sköljning med rent vatten. Om istället endast vatten och surt rengöringsmedel används

förmår inte rengöringsmedlet tränga igenom smutsskiktet som bildats och lösa upp cementen i slöjbildningen.

Surt rengöringsmedel kan inte användas på keramiska plattor med metallinnehållande glasyr eller ytbeläggning, eftersom det sura rengöringsmedlet då kan ge frätskador på metallen.

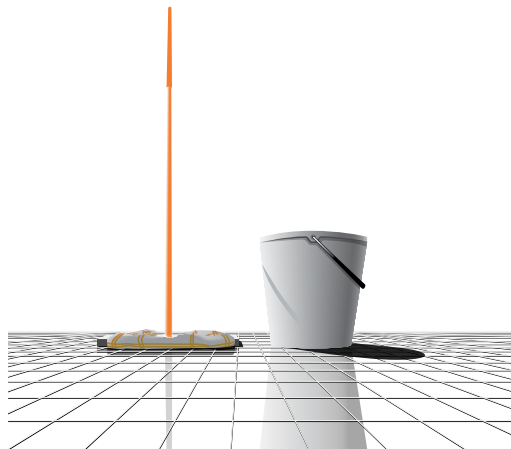
Golv i badanläggningar, storkök, livsmedelsindustri och liknande

Golv i dessa typer av anläggningar utsätts för mycket nedsmutsning och/eller spill och är under långa perioder våta. Keramiska plattor väljs oftast med halkdämpande egenskaper, vilket medför att ytan har en viss struktur. Ett effektivt och rationellt sätt att rengöra sådana golvytor är renspolning med högtrycksspruta. Normalt används endast rent ca 60 gradigt vatten i högtryckssprutningen.

Rengöring vid särskilda behov

Vid behov kan medelstarkt alkaliskt rengöringsmedel i vatten spridas/dimmas ut över torrt golv 3 – 4 minuter innan högtryckssprutningen genomförs. Vid särskilda behov kan surt rengöringsmedel spridas/dimmas ut över golvet innan högtryckssprutningen genomförs, men golvet måste då vara fuktigt/vått så att inte fogarna skadas vid behandlingen.

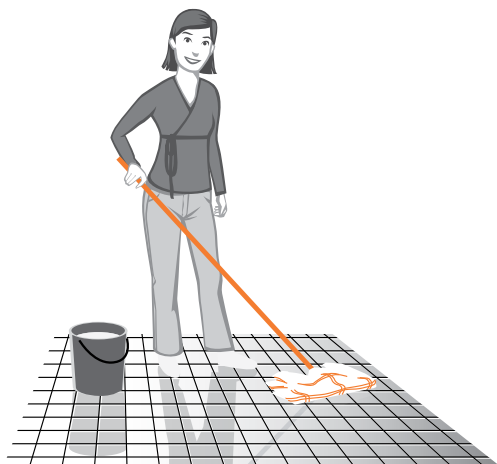
Trycket i sprutan bör inte vara högre än 50 bar, för att undvika att fogarna skadas av trycket i vattenstrålen. Munstycket skall vinklas ca 45 grader och hållas 15 – 20 cm från golvytan.

Fogar

Fogar i våtutrymmen kan över tiden få en beläggning av tvål- och hudrester i dusch/bad område. Beläggningen är grogrund för mögelpåväxt. Mjukfogar av silikonmaterial kan i sig själva utgöra grogrund för mögelpåväxt. Fogar i dessa områden måste därför regelbundet rengöras med svagt eller medelstarkt alkaliskt rengöringsmedel i vatten och med efterföljande sköljning med rent vatten.

Moderna cementbundna fogmassor har oftast en vattenavvisande karaktär, som påtagligt minskar risken för mögelpåväxt och minskar rengöringsbehovet över tiden.

Rengöring efter installation – byggstädning och i vissa fall efterbehandling

Byggstädning

Korrekt utförd byggstädning är avgörande för att skapa rätt förutsättningar för den regelbundet återkommande städningen. Speciellt på golv kan rester av fogmassa bli kvar på ytan när avtvättning gjorts efter fogningen av plattbeläggningen. Leverantörer av oglaserade, glaserade eller polerade tätsintrade keramiska plattor anser att golv, efter fogning och härdning, alltid ska rengöras med surt rengöringsmedel i vatten och med efterföljande sköljning med rent vatten.

Fogen måste ha härdat 2-4 dygn beroende på fabrikat, innan efterrengöring kan genomföras. För att det sura rengöringsmedlet inte ska sugas in i fogen är det viktigt att fogen mättas ordentligt med rent vatten före behandlingen. Efter rengöringen ska ytan sköljas noga med rent vatten.

Fogning av Cottoplattor

Läggning av cottoplattor på golv fodrar alltid speciella åtgärder inför fogningen för att rester av fogmassan inte skall sugas in i de oftast mycket porösa plattorna. Därför rekommenderas att man följer anvisningarna från tillverkaren av de specifika cottoplattor som används.

Efterbehandlingar

Generellt behöver inte och ska inte keramiska plattor efterbehandlas.

Tätsintrade plattor av alla slag och glaserade plattor får på inga villkor efterbehandlas. Oglaserade klinkerplattor med viss porositet kan behandlas med speciella så kallade sealers. Äldre golv med denna typ av plattor kan även ha behandlats med så kallad klinkerolja.

Cottoplattor behöver oftast ha en ytbehandling, för att inte smutsas för hårt, vilket nog vanligtvis görs i form av en behandling hos tillverkaren. Om inte detta förfarande används ska efterbehandling göras enligt tillverkarens rekommendation för den specifika platttypen.

Golvårdsvaxer av olika slag avsedda för andra golvmaterial får aldrig användas till keramiska plattor.

Fläckar

Spill och läckage ska alltid torkas upp med en trasa eller mjuk svamp så snart som möjligt. Vid rengöring med starka kemikalier bör man alltid börja med väl utspädd lösning och vid behov öka koncentrationen. Prova rengörings-effekten på en liten och helst undanskymd yta. Kontrollera att rengöringsmetoden inte skadar den keramiska beläggningen/beklädningen.

Nedan några vanligen förekommande föroreningar och förslag på lämplig typ av rengöringsmedel.

Livsmedelsfläckar, öl/vin, fett eller metallskrap av aluminium (lättnmetall) tas bort med alkaliskt rengöringsmedel i vatten, såsom allrengöringsmedel, grovrengöringsmedel eller målarsoda.

Maskinoljefläckar, asfaltfläckar, skrapmärken av gummi eller stearin/paraffin tas bort med organiskt lösningsmedel såsom lacknafta, aceton, teknisk alkohol (T-röd) eller rengöringsbensin.

Rostfläckar, kalkfläckar eller skrapmärken av stål/järn tas bort med surt rengöringsmedel i vatten, såsom ”Klinkerrent”, ättiksyra/ättiksprit eller citronsyra.

Färgfläckar som torkat tas bort mekaniskt med rakblad eventuellt kombinerat med värmepistol.

Kraftigt färgade fläckar kan blekas med hjälp av kloridhaltiga rengöringsmedel såsom Klorin i vatten.

Gå in på
www.bkr.se
och läs mer
om kakel
och klinker!

Byggkeramikrådet
Högbergsgatan 27
116 20 Stockholm
Tel: 08-641 21 25
info@bkr.se ■ www.bkr.se

5.2 Parkettgolv

Parkettgolv är ett levande material som förändras med tiden och ett välskött parkettgolv håller i många år. Vid mycket torrt inomhusklimat vintertid kan sprickor uppstå i golvet, som sedan försvinner när luftfuktigheten höjs igen. Där solen ligger på kan golven påverkas av UV-ljus .

Vid daglig rengöring behövs normalt endast torra städmetoder såsom torrmoppning eller dammsugning. Vid grundligare rengöring, fuktorka golvet med väl urvriden trasa. Tillsätt eventuellt mildt rengöringsmedel utan ammoniak i vattnet. Använd inte svabbgarn eftersom det lämnar mycket vatten efter sig. Underhåll gärna golvet med specialmedel för parkettgolv för att få ett extra skydd. Det rekommenderas i hemmiljö två gånger per år.

Genom att sätta möbeltassar av filt under benen på stolar, bord och övriga möbler undviker du att repa ditt parkettgolv. När du ska flytta pianot, den tunga hyllan eller soffan kan du ställa möbelen på en filt eller matta och försiktigt skjuta till önskad plats. Ställ inte blomkrukor direkt på golvet.

SKÖTSELRÅD LACKERADE TRÄGOLV FÖR BOSTÄDER

Utgivna av Golvbranschen, GBR

ALLMÄNNA RÅD

Stoppa smutsen redan i entrén! Ha därför alltid en ordentlig avtorkningsmatta innanför ytterdörren och om möjligt även utanför. Skydda trägolvet mot alla former av vatten, torka upp eventuellt spill omedelbart. Möbler skall vara försedda med möbeltassar av plast eller filt (ej metall) för att undvika repor och märken från möbelben. Tassarna ska hållas rena.

RÄTT TEMPERATUR OCH LUFTFUKTIGHET

Trä är ett naturmaterial som rör sig i takt med naturliga skiftningar av den relativa fuktigheten. På sommaren sväller det och på vintern krymper det. Brädorna kan kupa eller skåla sig, där upp till 0,4 mm inte är ovanligt. Det finns toleranser som tillåter upp till 0,2% av brädans bredd. När träet krymper, syns detta som springor mellan bräderna. För att motverka alltför stora rörelser och därmed skador på golvet skall rumstemperaturen hållas inom **15-25°C** och den relativ fuktigheten mellan **30-60%**. Vissa träslag som bok och lönn kan vara känsligare för klimatvariationer än andra. Tänk på att golvvärme torkar ut trägolvet mer än t ex element. Vid golvvärme får golvet yttemperatur aldrig överstiga **27°C**. Relativ luftfuktighet i inomhusluften ökar då människor vistas i rummet och utför vardaglig aktivitet såsom matlagning, duschning etc. Gröna växter och t ex akvarium ger dessutom ett fukttillskott till luften. Den relativa luftfuktigheten kan också höjas med hjälp av luftfuktare.

STÄDNING

Gör till daglig rutin att avlägsna synlig smuts såsom smulor, sandkorn och dylikt. Dammugning med fast borstmunstycke avlägsnar de flesta torra partiklar. Fuktorkning med en hårt urvriden microfiberduk (mopp) utföres vid behov. I vattnet kan tillsättas några droppar mildt syntetiskt rengöringsmedel, typ handdiskmedel utan ammoniak.

Använd aldrig våta rengöringsmetoder på ett trägolv!

RENOVERING

De flesta trägolv kan renoveras upprepade gånger så länge som det finns en tillräckligt tjock slityta. I regel slipas hela golvet till rent trä för att omlackeras. På så sätt erhålls samma nyans och glans på golvet. För ett bra resultat förutsätts att golvet underlag är stabilt och att slitskiktets stavar sitter väl förankrat i underlaget.

Begränsade skador kan punktlagas, men kan ge en synlig övergång mellan det gamla golvet och lagningen. Slitskador som smårepor kan slipas med fint slippapper och överlackeras. Vid enstaka djupa repor/intryck kan en slitytestav eller lamellbräda bytas ut.

För att förlänga lackytans livslängd kan underhåll göras med en underhållslack/refreshers. Detta ger extra skydd och lyster. Riktvärde för golv i hemmiljö är 1-2 gånger per år, eller efter behov. Underhållslack har en halkhämmande effekt och innehåller inget vax vilket möjliggör för en framtida överlackning. Om trägolvet behandlats med vax eller polish måste golvet slipas till trärent före omlackeringen.

FLÄCKBORTTAGNING

Avlägsna fläckar innan de hunnit torka in i lacken och eftertorka om nödvändigt med rent vatten. Använd en väl urvriden trasa.

Ett lackerat trägolv skadas av mycket och hett vatten, starka rengöringsmedel som t ex Perkloretylen, thinner, acetone och T-sprit. Använd därför dessa fläckborttagningsmedel med stor försiktighet. OBS! Slipning med stålull och skurnylon kan repa lacken.

FLÄCKNYCKEL

Fläck av:	Tas bort med:
Choklad, fett, frukt, glass, grädde, juice, kaffe, läsk, saft, te, vin, ägg, öl, exkrementer, kräkningar, urin	Neutralt eller svagt alkaliskt rengöringsmedel utan ammoniak utspätt i ljummet vatten
Asfalt, gummi, olja, skokräm, sot, svårare fläckar av choklad och fett	Tvättolja, lackolja
Färgkriter, läppstift, tusch	T-sprit 50%
Stearin, tuggummi	Kylspraya eller lägg en plast påse med isbitar på fläcken. Skrapa sedan försiktigt.
Blod	Kallt vatten

Fäst den här skötselanvisningen på insidan av städskåpet.

5.3 Tapeter och målade ytor

Tapeter

Var varsam vid rengöring av dina tapeter, följ leverantörens anvisningar för just din tapet noga. Tänk på att tapeterna i de olika rummen kan vara gjorda i olika material även om de är från samma leverantör och därför vara olika känsliga.

Målade ytor

Var försiktig med nymålade ytor, färgens goda egenskaper uppnås först efter några veckor. Efter att färgen har härdat används handdiskmedel alternativt allrengöringsmedel som inte innehåller lösningsmedel. Missfärgningar som uppkommit då metall gnidits mot ytan försvinner lätt med ett suddgummi.

Tak

Målade ytor torkas av med en väl urvriden trasa efter rengöring. Matta ytor kan bli flammiga vid kraftig tvättning. Var extra varsam om ditt tak är grängat (dvs taket har en knottrig ytstruktur), då är det känsligt för fukt och får inte torkas med fuktig trasa.

Halvmatta och halvblanka färger

Gör ren ytan med diskmedel alternativt allrengöringsmedel nerifrån och upp. Torka med vatten och vädra för att minska luftfuktigheten.

Listverk

Golvsocklar och dörrfoder är tillverkade i furu och fabriksmålade vita i kulör NCS S 0502-Y.

Information om de tapeter och färger som är valda i din bostad finns i specifikationen över dina inredningsval.

Målningsförteckning Åriket 4

Tak invändigt i lägenheter

Fabrikat: Alcro sprutspackel till gräng

Väggar invändigt i lägenheter, tak i klädkammare

Fabrikat Alcro Milltex5

Tak i badrum

Fabrikat Alcro våtrumsfärg S-0500

Panel utvändigt

Fabrikat Alcro Bestå

Skötselråd för ytor målade med Sockel Täckfärg, Puts & Betong och Puts Täckfärg.

Var försiktig med den nymålade ytan. Normalt är den känslig för påverkan det första dygnet. Den slutliga hårdheten infinner sig efter ca 1 vecka. Tidsuppgifterna gäller för normal temperatur och fuktighet (23 grader och 50 % RH). Använd aldrig starka lösningsmedel.

NORMAL RENGÖRING: För att få bort smuts och mögel som kan uppkomma i samband med luftföroreningar och fukt rekommenderas att utvändigt målade ytor tvättas en gång per år. Livslängden förlängs då på den målade ytan. Använd bara ljummet vatten om färgen är applicerad på ett poröst och/eller sugande underlag. På ett icke sugande underlag kan ett allrengöringsmedel användas som inte innerhåller lösningsmedel eller vax av typ Delfin Allrent. Tvätta alltid nerifrån och upp. Tips: använd skumspruta av typ Nito Clean. Vid mögelsanering använd Delfin Alg- & mögeltvätt.

FLÄCKBORTTAGNING: Prova med alifatnafta eller lacknafta på fläckar som inte går bort med allrengöringsmedel. Rostfläckar kan tas bort med utspädd citronsyra.

KOMPLETTERANDE BEHANDLING: Vid normalt slitage kan ommålning ske efter rengöring med ljummet vatten på sugande underlag och på icke sugande underlag med allrengöringsmedel. Se Alcro Arbetsråd 36.

INNAN OMMÅLNING: Borsta noggrant bort smuts och salter eller tvätta med högtryckstvätt utan rengöringsmedel. Om det behövs - använd Delfin Alg- & mögeltvätt eller Grovrent och skölj sedan noga.

Skötselråd

för målade väggar och tak

Var försiktig med nymålade ytor. Färgernas slutliga goda egenskaper uppnås först efter ett par veckor, varför försiktighet bör beaktas när det gäller slitage, repkänslighet och uppglansning. Efter härdningstiden använd handdiskmedel alternativt allrengöringsmedel som inte innehåller lösningsmedel. Använd aldrig sprit eller starka lösningsmedel.

Matta vägg- och takfärger.

Milltex 2, Milltex RF, 5, 7, Pashmina och Kashmir

NORMAL RENGÖRING: Matta ytor är generellt känsliga för uppglansning om man gnider på ytan. Kan också bli flammig, framför allt vid kraftig tvättning. Vid rengöring torka därför av ytan försiktigt med en väl urvriden trasa.

Halvmatta och halvblanka färger.

Milltex 20 och Tålig Halvmatt.

NORMAL RENGÖRING: Gör ren ytan med handdiskmedel alternativt allrengöringsmedel. Tvätta alltid nedifrån och upp. Skölj med vatten och ventiler därefter för att minska fuktigheten i luften.

FLÄCKBORTTAGNING: Handdiskmedel alternativt allrengöringsmedel. Med utspädd ättiksyra (matättika) avlägsnar man rostfläckar. Svarta missfärgningar kan uppstå när man gnider metall mot färgytan. Radera bort dem med ett suddgummi.

Skötselråd

för våtrum målade med Alcro Tät Våtrumssystem

Alcros Våtrums-system ger en mycket vattenbeständig, slagtålig och smutsavvisande yta. Varje komponent i systemet innehåller mögelförhindrande medel.

Ett våtrum kräver litet extra omsorg och regelbunden rengöring för att det skall behålla sitt fina utseende länge. Första tiden efter nymålningen bör man handskas försiktigt med ytorna. Ytan skall torka minst en vecka innan den utsätts för vattenbegjutning.

Kontrollera att tätningar kring genomföringar och håltagningar är intakta. Tätta nya skruvhål och håltagningar omgående.

Se till att ventilationen är tillfredsställande och fungerar som avsetts. Ta för vana att efter duschning föra bort vatten från golvet med gummiskrapa. Dra ej för duschdraperi. Ställ dörren på glänt. På så sätt kan luftfuktigheten hållas nere och möjligheterna för mögeltillväxt begränsas.

Väggarna måste med jämna mellanrum rengöras från kalkavlagringar, tvålrester och dylikt, speciellt viktigt är detta vid utsatta ställen som duschplats, vid och under badkar och tvättställ. Använd kalkavlösande rengöringsmedel, t ex Kalkosan och mjuk borste. Skölj med rent vatten och torka ytan.

Normal rengöring görs med vanliga syntetiska tvättmedel. Rengöringsmedel och redskap med slipande effekt skadar ytan och skall inte användas. Använd inte heller sprit (t ex T-Röd) eller starka lösningsmedel, då dessa löser upp färgen. Ta som regel att tvätta nerifrån och upp, skölj med rent vatten och torka ytan.

Delfin Alg och Mögeltvätt som har en blekande effekt och kan vara ett effektivt fläckborttagningsmedel, även för mögel-fläckar.

Skötselråd

För fasader målade med Bestå Målningssystem

Var försiktig med den nymålade ytan. Normalt är den känslig för påverkan det första dygnet. Den slutliga hårdheten infinner sig efter ca en vecka. Tidsuppgifterna gäller för normal temperatur och fuktighet (23 grader och 50 % RH).

NORMAL RENGÖRING: För att få bort smuts och mögel som kan uppkomma i samband med luftföroreningar och fukt rekommenderas att utvändigt målade ytor tvättas en gång per år. Livslängden förlängs då på den målade ytan. Använd ett allrengöringsmedel som inte innehåller lösningsmedel, sprit eller vax. Lämpligt tvättmedel är typ Delfin Allrent eller diskmedel. Fukta gärna ytan före användning av allrengöringsmedel, särskilt där solen kommer åt ytan. Rengöringsmedlet fördelar sig då jämt över ytan. Tvätta alltid nerifrån och upp. Tips: använd skumspruta av typ Nito Clean. Vid kraftig mögelbeväxning använd Delfin Alg- & Mögeltvätt spädd med vatten (1:5). Var noggrann med spädning, annars finns risk för att ytan bleks.

FLÄCKBORTTAGNING: Prova försiktigt med alifatnafta eller lacknafta på fläckar som inte går bort med Delfin Allrent. Rostfläckar kan tas bort med utspädd citronsyra.

KOMPLETTERANDE BEHANDLING: Vid normalt slitage kan ommålning ske efter noggrann rengöring med Delfin Grovrent eller Delfin Alg- & Mögeltvätt.

Artiklar: 5201-5230, 15201-15203

Produkt

Decorama Papper

Typ: Tvättbar papperstapet för torra utrymmen

Vikt: 140 g/m²

Miljömärkning

Uppfyller IGI:s branschkrav på miljömärkning

(IGI = International Wallpaper Manufacturers' Association)

Produktinnehåll

Samtliga tapeter från Eco-Boråstapeter är fria från PVC, tungmetaller och miljöskadliga ämnen. Samtliga färgsystem är vattenbaserade.

Tapetens komponenter	Total vikt-procent	Vikt-procent	Specifikation av komponenters sammansättning	Innehåller ämnen i:	
				Begr.-listan*	PRIO-listan*
Bärare	75-80%	85%	Oblekt mekanisk cellulosamassa	---	---
		15%	Kemiskt blekt ECF-massa (Elementary Chlor Free) AOX-värde 0,2 kg/ton färdig tapet	---	---
Färg	15-30%	75-90%	Pigment	---	---
			Fyllmedel	---	---
		15-35%	VAc/Akrylpolymer	---	---
				---	---

* Kemikalieinspektionens Begränsningslista, PRIO-lista

Formaldehyd i bunden form förekommer naturligt i trä som används vid tillverkning av papper. Analys av tapetpapper visar således spår av formaldehyd. Nivåerna är dock väsentligt lägre än gällande gränsvärden.

Användning

Papperstapet kan användas i samtliga torra utrymmen.

Lämplig limtyp är stärkelsebaserat Tapetlim.

Emissioner

Bestämning av emissionsfaktor för VOC* och identifiering av dominerande ämnen har utförts på SP enligt FLEC-metoden**. Resultatet från proven understiger kvantitativ detektionsgräns (< 10 µg/m² x h)

* VOC=Volatile Organic Compounds = Flyktiga organiska ämnen

** FLEC=Field and Laboratory Emission Cell

Ljusåkt

Mycket god ljushårdighet, 6-8. Högsta värde är 8.

Förpackning

Tapetrullarna sveps först in i en tunn återvinningsbar polyetenfilm innan de förpackas i wellpapp-kartong (24 rullar/kartong).

I genomsnitt används 25 gram emballage per kg tapet.

Den genomsnittliga transportvolymen (inkl emballage) per kg tapet är ca 3 dm³.

Returnering av emballage till Eco-Boråstapeter är inte möjligt.

I emballaget ingår återvunnet material.

Transport

Tapeterna transporteras via lastbil som utgår från centrallagret i Borås.

Eco-Boråstapeter är anslutna till REPA-registret. Organisationsnummer: 556423-2824

Skötselråd

Tapeten har god tvättbarhet, vilket innebär att man utan svårigheter kan avlägsna de flesta smutsfläckar på följande sätt:

- Blöt fläcken med trasa eller svamp (använd tvållösning eller diskmedel).
- Använd flödigt med ljummet vatten så att alla tvålorester avlägsnas.
- Torka av överskott på vatten och låt därefter tapeten självtorka.
- Undvik att få vätska i skarvarna där tapeten är oskyddad.

Beräknad livslängd

Beräknad livslängd för tapeten är 10-15 år.

Återanvändning och spill

>95% av tapetspill i produktionen tas om hand av kontrakterat returpappersföretag och återvinns.

De restfärger som blir vid produktion återanvänds.

Inget tapetspill räknas som miljöfarligt avfall.

För att kunna uppnå erforderlig tapetstyrka samt Eco-Boråstapeters kvalitetskrav ingår inte återvunnet material i tapeterna.

Produktion

Eco-Boråstapeters utsläpp av lösningsmedel underskrider rådande gränsvärden för krav på koncessions-tillstånd enligt miljöskyddslagen.

Kvalitet

Eco-Boråstapeter är certifierat enligt kvalitetsnormen ISO 9001.

ECO-BORÅSTAPETERS MILJÖPOLICY

Vårt mål är att nå minsta möjliga miljöpåverkan såväl vid våra tillverkningsprocesser, vår interna arbetsmiljö som för produkterna och deras slutgiltiga användning.

För att uppfylla dessa åtaganden krävs kompetens och delaktighet från alla medarbetare. Vidare krävs att processer och utrustningar är dugliga för sitt ändamål.

Leksand 2015-09-21

Skötselinstruktioner SEBE-ytbehandlat listverk

SEBE-ytbehandlat listverk är utfört av furu klass A eller B enligt SS 23 28 11 i standardprofiler enligt SS 23 28 12.

Smygpanel, väggavslut, täcklister mm utförs även av MDF-board.

Ytbehandlingen utförs med Beckers industrifärg AB:s produkter:

Produktnamn	Produktkod	Användning	Miljöinformation
Sherwin-Williams Laqva Prime	ED 1225	Grund	Basta-försäkrans
Sherwin-Williams Laqva Top 30	EG1380-55053	TOPP	Basta-försäkrans

Ytbehandling med genomsynlig behandling såsom laserade och klarlackade produkter:

Produktnamn	Produktkod	Användning	Miljöinformation
Sherwin-Williams Laqroma Clear 18	EG1086-0018	Bets & klarlack	Basta-försäkrans

Listen kan efter slipning övermålas med såväl vatten- som lösningsmedelsbaserade färger.

Vid rengöring rekommenderas avtorkning med lätt fuktig trasa. Undvik starka kemikalier.

Med vänliga hälsningar

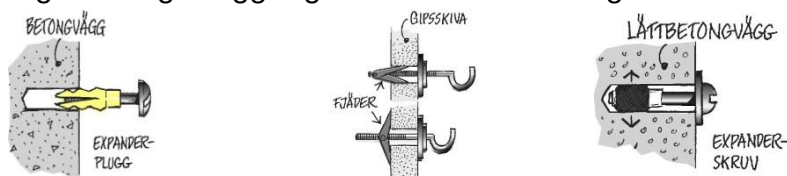
Pär Bergkvist
VD
AB UNE-Produkter

5.4 Att sätta upp saker på väggen / i taket

Väggarna sätter den personliga prägeln på ditt hem, var noggrann när du sätter upp tavlor, krokar och liknande för att undvika onödiga hål i väggarna. Olika väggmaterial kräver olika metoder för uppfästning, ta kontakt med kunnig person om du är osäker. Om du har skjutdörrar i din bostad, tänk på att spiken eller skruven som du använder för att hänga upp din tavla med kan skada eller låsa skjutdörren. Viktigt att tänka på när du skall fästa lampor, krokar m.m. i taket i din nya lägenhet är att du inte får borra djupare än 50 mm. Detta beror på de installationer som ligger över detta djup. Risken finns att du träffar vattenledningar eller el-installationer om du borrar djupare än 50 mm.

- Hårda väggar

I betong- och tegelväggar gör du hål med en slagbormaskin.

- Porösa vägar

Till gipsskivor och lättbetongväggar använder du drillborr, borrarväng eller bormaskin. Alla hål måste pluggas. Din järnaffär kan ge dig råd om vilka skruvar och krokar du bör använda för respektive väggmaterial. Undvik självhäftande krokar, de lossnar lätt och lämnar fula limmärken efter sig.

- I våtrum

Undvik att göra hål i en kakelklädd vägg, särskilt vid duschplats och kring badkar. Läs mer under avsnitt "Kakel och klinker"

- Vägg-TV

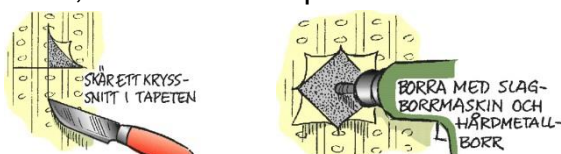
Det är förberett för vägg-TV på en vägg i vardagsrum och största sovrum, placeringen är markerad på din ritning. Observera att förstärkningen är plywood och är anpassad för att TV monteras mot vägg. Om du väljer en mycket stor TV eller om du sätter din TV på en "arm", tänk på att det medför mycket stora belastningar som kräver ytterligare förstärkningar innan montering.

- Idolaffischen

Sätt gärna upp affischen på barnens stora idol, världskartan eller almanackan. Men använd häftstift eller nålar. Tejp och fästlra ger fula märken på tapeten.

- Så här gör du "osynliga" hål

Vid upphängning av exempelvis större tavlor eller hyllor då du behöver borra i väggen kan du enkelt gömma borrhålen. Börja med att göra två snitt i ett kryss i tapeten med en skarp kniv där du vill borra. Lyft undan tapetflikarna och borra. När du inte ska använda hålet längre tar du ut skruven, viker tillbaka tapetflikarna och hålet "försvinner".

↑ Tillbaka till inredningsförteckning

6. Inredning

6.1 Köksinredning

Ditt kök håller hög standard och är byggt för att användas varje dag under lång tid. Genom att ta hand om dess inredning får du ett kök som kan användas varje dag i många år. Om du har bänkytor av trä är det extra viktigt att du följer leverantörens anvisningar för att bevara dess egenskaper. På följande sidor får du skötselanvisningar från din köksleverantör. Torka skåpluckor torra efter tvätt och använd mildt diskmedel med max 1% tvål.

SIDA	UTGÅVA	DATUM	ART NR
1 (4)	1	2015-09-02	392911
SKÖTSELRÅD			

Kökssnickerier

VÄLKOMMEN TILL DITT NYA VEDUM KÖK!

Genom att sköta ditt nya kök på rätt sätt håller du det nytt och fräscht längre. Ytorna har olika beläggning och reagerar olika i kontakt med rengöringsmedel och kemikalier. Här är några råd som ditt nya Vedumkök mår bra av.

SKÅPSTOMMAR

Skåpstommarna är i allmänhet uppbyggda av melaminbelagd spånskiva. Melaminskiktet är hårt och mycket lätt att rengöra. Det är dessutom mycket resistent mot olika kemikalier. För rengöring rekommenderas att:

Torka med en fuktig trasa och diskmedelslösning. Koncentrerat handdiskmedel kan också användas. Om ytan är mycket smutsig kan en blandning av 1 del aceton och 3 delar T-sprit användas.

Använd aldrig rengöringsmedel innehållande ammoniak, stålull eller liknande som har slipande effekt. Eftertvätta alltid med rent vatten och torka torrt så att vatten inte blir stående och tränger in i befintliga skarvar, speciellt gäller detta i luckornas kanter.

OBS! Placera inte kaffebryggare eller vattenkokare så att ångan strömmar upp mot ljusramplisten eller underkant på skåp och luckor.

MÅLADE, FOLIERADE OCH MELAMINBELAGDA YTOR

Rengörs med milda och i hushåll vanligt förekommande rengöringsmedel. Använd en fuktig trasa med rengöringsmedel. Eftertorka med enbart vattenfuktad trasa så att rengöringsmedlet avlägsnas. Torka sedan med torr trasa. Använd aldrig rengöringsmedel innehållande ammoniak, stålull eller liknande som har slipande effekt. Lacknafta eller bensin kan användas för borttagning av svåra fläckar.

Tänk på att alltid torka av under diskbänkskåp och luckornas kanter. De är inte avsedda att klara vatten som blir stående. Torka även av luckorna på var sida om diskmaskinen och även den eventuella integrerade luckan på diskmaskinen. Bättringsmåla slagmärken/skador omgående på målade luckor för att slippa fuktskador. Tänk på att fläckar och repor upplevs mer synliga på svarta och mörka kulörer.

LACKERADE OCH LASERADE FANERYTOR

Rengör fördelaktigast med endast fuktig trasa. Använd aldrig rengöringsmedel innehållande ammoniak, stålull eller liknande som har slipande effekt. Thinner får ej användas.

VANLIGA FRÅGOR

VARFÖR SER INTE MITT KÖK UT SOM I UTSTÄLLNINGEN/ KATALOGEN?

Tänk på att trä är ett levande material som inte har samma struktur/ utseende genom hela trädet. Detta kan även påverka kulörer som påföres så de inte blir identiska alla gånger. Ljusinfall och ljussättning kan påverka synintrycket, färger kan få olika nyanser beroende på lamptyp och mängden "naturligt" ljus. Men charmen med ett träkök är just att alla delar inte är identiska utan man kan se vissa variationer och detta berättigar därför normalt inte till reklamationer.

VARFÖR ÄR DET FÄRGSKILLNAD MELLAN MASSIVA OCH FANERADE DETALJER ELLER DETALJER I LAMINAT?

Detta är ett faktum då vissa material ej är lämpliga till vissa detaljer. T.ex. har en fanerad sockel överlägsna egenskaper gentemot en homogen sockel vad gäller formbeständighet. Homogent trä har en förmåga att "slå" och "vrida" sig, och det vill man inte.

VARFÖR SER KÖKET "BROKIGT" UT?

Trä är som ett levande material och mognar en tid efter montering. Vissa träslag har en mognadstid på över 6 månader. Detta skall finnas i åtanke när man köper träluckor att de måste tillåtas mogna, detta berättigar normalt inte till reklamationer.

VARFÖR "GULNAR" MINA LUCKOR?

Ljusa målade luckor har viss benägenhet att "åldersgulna" beroende på bland annat ljuspåverkan. Kraftig rökning och vitmålade kök hör inte ihop. Nikotinet gör att luckorna gulnar, ingen vit färg motstår detta.

VARFÖR "SLÅR" SIG MIN LUCKA?

Ett nybyggt hus som ej är fullt uttorkat innehåller en mängd fukt. Även i ett gammalt hus kan fuktigheten variera kraftigt mellan årstiderna. Och detta kan leda till att framför allt "större" luckor i trä kan bli skeva, då de torkar mer från en sida än den andra. Ibland kan detta avhjälpas med magneter på lucka och i stomme. Detta fenomen kan inträffa i skafferiskåp där man har en ventil med friskluft. Den luften är normalt fuktigare än inomhusluften. Massiva träluckor är alltid ett levande material och utsätts hela tiden för olika fuktighetskvoter i luften vilket gör att luckorna alltid kommer röra sig lite. Detta berättigar normalt inte till några reklamationer.

VARFÖR GÅR INTE LUCKORNA ATT JUSTERA?

Det beror sannolikt på att skåpen inte är monterade korrekt. Kontrollera med vattenpass att de sitter rätt, både lodrätt och vågrätt. Om väggarna inte är jämna, lägg något mellan skåpet och väggen så att skåpet inte dras ur vinkel när det skruvas fast i väggen.

Du hittar mer mått och fakta, monteringsanvisning och byggvarudeklaration som PDF på vår hemsida: www.vedum.se

Laminatbänkskivor

MATERIALET

Stommen i bänkskivan består av högvärdig snickeri-spånskiva. Tillverkningen kontrolleras regelbundet så att avgången av fri formaldehyd håller sig väl under fastställda gränsvärden. Laminatet på ovansidan är ett högtryckslaminat, som till mer än 65% består av kraftpapper, impregnerat med fenolharts. Över detta ligger ett tryckt mönsterpapper, täckt med melamin. Undersidan är klädd med laminatbalans med inbyggd fuktspärr av Polyeten.

Avsågningar och spån som uppkommer under monteringen kan deponeras, komposterar eller förbrännas i godkänd anläggning för industriell förbränning.

RENGÖRING

Rengör laminatyten regelbundet med vatten och handdiskmedel. En mjuk nylonborste kan användas på svårare fläckar på en laminatyta med struktur. Vid rengöring använd aldrig några slipande rengöringsmedel på laminatyten som t ex skurpulver, stålull, nylonsvamp eller liknande. Detta kan repa ytan. Vid envisa fläckar går det bra att använda medel som T-sprit, laminatcleaner eller acetone. Undvik att koncentrerade mineralsyror och starkt färgande ämnen såsom jod, vätesuperoxide och bläck kommer i beröring med plastlaminatyten. Dessa ämnen förorsakar frätskador eller missfärgningar. Viktigt att vatten inte blir stående mellan bänkskiva och spis eller bänkskiva mot diskbänk. Sådana skarvar skall vara silikonbehandlade så att fukt inte kan tränga in och bli stående i skarvarna.

Laminatbänkskivor tål värme upp till max 180°. Kastruller och stekpannor som tas direkt från spisen kan ha en temperatur ända upp till 350°, keramikhållar ger ännu högre värme. Använd därför alltid underlägg när du ställer kastruller och stekpannor på bänkskivan. Om du har en spishåll som är infälld i skivan, måste du tänka på att kokkärl alltid står helt på hållen och inte delvis över laminatyten.

Laminat är hårt, men mörka och/eller blanka ytor är känsliga för repor. Vanliga köksredskap åstadkommer normalt ingen skada, men ytan kan repas av keramiska kärl och vassa verktyg. Skär aldrig direkt mot bänkskivan, utan använd alltid skärbräda. Om bänkskivan har 1 mm eller 4 mm träkantslist från Vedum, skall denna oljas in en till två gånger per år.

Öppna inte diskmaskinen innan den är klar. Om man måste öppna innan torkningen är klar så öppna luckan helt. Torka sedan av vattnet som bildas på bänkskivans underkant när varm ånga släpps ur maskinen. Glöm ej att torka av luckorna på var sida om diskmaskinen och även den eventuella integrerade luckan på diskmaskinen.

Träbänkskivor

MATERIALET

De flesta massiva träskivor tillverkas av trä från norra halvklotet. Vissa träslag kommer från odlingar eller skogar på södra halvklotet. Överallt där så är möjligt används skogsråvara som uppfyller kraven enligt FSC, Forest Stewardship Council. För att skapa en massiv träskiva sågas träet upp i stavar som sedan limmas ihop igen. Genom att först dela upp träet i mindre bitar och sedan limma ihop det igen, stabiliseras träet. Limmet som använts för att sammanfoga stavarna är en vattendispersion av PolyVinylAcetat (Vitim). Vissa träslag kan vara behandlade med ett vax, som består av vegetabiliska oljor och naturliga vaxer. Avsågningar och spån som uppkommer under monteringen kan deponeras, komposterar eller förbrännas.

BEHANDLING EFTER MONTERING AV OLJADE TRÄSKIVOR

Efter montering skall bänkskivorna omedelbart oljas på sidor och kanter med rustik träolja. Särskilt viktiga är områden där det förekommer het ånga eller vattenstänk. (Detta gäller enbart oljebehandlade bänkskivor. Bänkskivor som levereras hårdvaxade kräver ingen behandling direkt efter montering om inte ytan skadats.)

Lägg på ordentligt med olja och låt den suga in i en halvtimme, fördela och arbeta under tiden in överskottet av oljan med en trasa. För extra len yta använder ni Scotch-Brite eller motsvarande, alternativt mjuk slipkloss (extra fin). Arbeta i träs längdriktning. Gnugga sedan ytorna torra med en luddfri trasa. Om inte ytan torkas helt torr efter en halvtimme så kan den torka till en seg och kladdig yta som är svår att få bort. Var försiktig så att oljan inte kommer i kontakt med annat än bänkskivan, särskilt luckorna. Upprepa behandlingen minst en gång första veckan, därefter en gång i veckan i tre veckor. upprepa efter en månad, tre månader och sex månader.

RENGÖRING/UNDERHÅLL OLJADE TRÄSKIVOR

Behandla därefter bänkskivan en eller två gånger om året. Observera att all behandling och underhåll skall utföras på torra skivor. Låt aldrig vatten bli stående på bänkskivan. Det finns då en risk att bänkskivan kan svälla och i värsta fall spricka. Torka därför torrt direkt och särskilt viktigt är det runt diskbänken.

WARNING! De trasor och svampar som ni använt kan självantända då oljan oxiderar! Blöt med vatten och slå in i lufttätt eller elda under kontrollerade former!

RENGÖRING/UNDERHÅLL HÅRDVAXADE TRÄSKIVOR

Bänkskivorna är vid leverans behandlade med en speciell olje- och vaxkombination som ger ett mycket slitstarkt ytskikt och ett bra skydd. De behöver inte behandlas före eller direkt efter montering om inte ytan skadats, men de är inte underhållsfria.

För att bänkskivorna skall hålla sig vackra och ha ett fullgott ytskikt skall ni kontrollera om era bänkskivor behöver underhållas så att ytan inte blir sliten eller skadad. Extra viktigt är kontrollen så att ändträet och kanterna har ett fullgott skydd, särskilt om ni har en underlimmad diskho där fukt kan tränga upp. Gäller även ytor som används frekvent och där vatten och ånga kan förekomma.

Då varje skiva, liksom varje stav, är unik krävs olika mängd av hårdvaxolja för att mäta ytan och bygga ett fullgott ytskikt. För dagligt underhåll, eller vid behov, används en lätt fuktad trasa med ljummet vatten. Den avtorkade ytan ska vara torr inom 1-2 minuter. Tejpa aldrig på ytan.

BÄTTRINGSBEHANDLING FÖR BÄNKSIVOR MED NATUR HÅRDVAXOLJA

Ytan måste vara ren och torr. Vedum använder Osmo hårdvaxolja 3032 ofärgad sidenmatt med artikelnummer 37005 som är färdig att använda, spädes ej men skakas/röres noga.

Lägg på hårdvaxoljan tunt i fiberriktningen med en luddfri trasa (ingår ej i Vedums leverans). Lägg endast på en gång i ett tunt lager. Undvik att göra arbetet i direkt solljus.

Var försiktig så att hårdvaxoljan inte kommer i kontakt med annat än bänkskivan, särskilt luckorna, då den är mycket svår att ta bort. Låt torka 8 – 12 timmar, i normala klimatförhållanden vid temperaturen ca +18-22° och relativ fuktighet på 40-60%, och söj för god ventilation.

BÄTTRINGSBEHANDLING FÖR BÄNKSIVOR MED VITPIGMENTERAD HÅRDVAXOLJA

Till normalt underhåll eller vid behov används Osmo Top-oil 3068 Natural med artikelnummer 37008 till vitpigmenterad bänkskiva.

Om bänkskivan skadas eller ytan slipas ner så mycket att träets naturliga färg kommer fram så används den vitpigmenterade hårdvaxoljan 3188 Snö med artikelnummer 37006 som grundbehandling på det skadade stället. Slipa den skadade delen trären med slippapper korn 180-240. Därefter görs ytan fri från damm innan behandling påbörjas.

Lägg på den pigmenterade hårdvaxoljan på samma sätt som den ofärgade. Låt torka 24 timmar, i normala klimatförhållanden vid temperaturen ca +18-22° och relativ fuktighet på 40-60%, och söj för god ventilation.

Ovanpå grundbehandlingen läggs sedan hårdvaxolja 3068 Natural med artikelnummer 37008 på den vitpigmenterade bänkskivan enligt tidigare instruktion. Låt torka 24 timmar, i normala klimatförhållanden vid temperaturen ca +18-22° och relativ fuktighet på 40-60%, och söj för god ventilation. Användning av den hårdvaxoljade bänkskivan bör ske med försiktighet första veckan.

Varning! Hårdvaxoljan innehåller oxiderande oljor vilka kan orsaka självantändning av organiskt material. Lägg därför alltid trasor och andra textilier som varit i kontakt med produkten i vatten – omgående efter avslutad användning alternativt blöt med vatten och slå in vattentätt eller elda under kontrollerade former! Osmo hårdvaxolja är i torrt tillstånd helt giftfri och godkänd enligt EN71.3 och DIN 53160.

OM OLYCKAN ÄR FRAMME

Om ytan på din massiva träskiva har skadats eller missfärgats kan du alltid slipa bänkskivan. Det är ju just det som är fördelen med massivträ. Men efter en sådan slipning måste en vaxad skiva behandlas med primer och vax som om den var obehandlad. Det material du behöver hittar du hos din byggmaterialhandlare eller färghandlare.

Slagmärken och repor kan många gånger repareras med varmt vatten, som får träet att svälla och återta sin form. Detta är lättast med trä som behandlats med rå linolja och svårast med en vaxad yta, men det kan alltid vara värt ett försök. Har du slipat ytan, kan du alltid byta från olja till vax eller tvärtom, men ytan måste behandlas som om den var obehandlad. Väljer du olja, behandlar du enligt det schema som beskrivits tidigare. Väljer du vax, följer du fabrikantens anvisningar. Massivt trä är ett levande material, och därför rör det sig med årstidernas växlingar. Upp till ± 2,5mm i djupled.

SKÄRBRÄDOR

Skärbrädorna är gjorda av en fukttrög spånskiva som är fanérad. Kantlisterna är av ABS-plast för att fukt inte skall tränga in i kanterna. Vid rengöring använd fuktig trasa. Använd vid behov diskmedel. Diska den aldrig i diskmaskin. Torka av skärbrädan efter rengöring. Låt den EJ droptorka i torkställ. Skärbrädorna är behandlade på samma sätt på båda sidorna. Vänd på den då och då för att få ett jämnt slitage.

Stenbänkskivor

BÄNKSKIVA AV GRANIT

Granit är ett naturmaterial som skiftar i utseende från gång till gång. De flesta sorter skiftar dock inte nämnvärt i utseende. När det gäller vissa granitsorter så förekommer det stick (sprickor). Detta är naturligt för vissa sorter och försämrar ej kvaliteten. I alla granitsorter finns det porer (hål) i ytan. I en del graniter finns det mer och i en del knappt alls. Detta försämrar dock ej kvaliteten. Porer är mer vanligt än ovanligt hos graniter. Granit är till skillnad från marmor och kalksten ett mycket tätt material, men man bör ej låta fettfläckar ligga någon längre tid på stenen, då dessa kan tränga ner i skivan.

Till skillnad från vatten som förångas kan fettfläckar bli permanenta. En fettfläck måste alltid blötas bort för att gå ur granitskivan. Granitskivorna är impregnerade vid leverans och behöver ingen speciell skötsel utan rengör vid behov med vanligt såpvatten. Blanda natursåpa eller stensåpa med 70-80% vatten i en duschflaska. Duscha bänkskivan med såpvattnet och låt dra i cirka tre minuter och torka bort. På så sätt underhåller man också bänkskivorna från fläckar och smuts. Granitskivorna skall vara så pass insåpade att vatten pärlar sig på ytan. Om granitskivan suger in vatten behövs mer underhåll. Får man en grå hinna på ytan som inte går bort med såpvattnet, betyder det att ytan är för fet eller övermåttad. Normalt sett går detta bort med fönsterputs.

BÄNKSKIVA AV KALKSTEN ELLER MARMOR

Marmor och kalksten har karbonatmineral (kalcit) som huvudmineral och båda stensorterna har likartade tekniska egenskaper. Marmor och kalksten är båda känsliga för syror som kan etsa och ge märken i stenen. Syror finns till exempel i sura rengöringsvätskor, vin, ättika, kolsyra, fruktjuicer etc. Sten har en viss absorptionsförmåga. Den bör därför inte utsättas för färgade vätskor som kan tränga ner i stenen. Om man spillar bör detta torkas bort direkt. Vid daglig rengöring räcker det i allmänhet med en fuktig trasa. Vid behov av rengöringsmedel, använd såpa, mildt diskmedel eller de specialmedel som finns för marmor och kalksten.

BÄNKSKIVA AV KOMPOSITSTEN

Det är ett material som till stor del liknar granit, men med en helt tät ytstruktur. Trots att kompositen är värmetålig bör den inte utsättas för värmechocker. Man bör därför vara försiktig med att ställa varma grytor och kastruller direkt på stenen. Att skära direkt på stenen avråds.

För den dagliga skötseln används en vanlig disktrasa med lite diskmedel på.

Diskbänk i rostfritt stål

Diskbänkarna är gjorda av ett material som varken tar åt sig lukt eller smak. Det är inga problem att behålla sin diskbänk fräsch i flera år, om man bara tänker på att skölja och torka av diskbänken efter användning. Låt inte klorhaltiga vätskor stå i diskhon flera timmar, klor kan skada diskbänken. Rostfria ytor bör torkas av efter varje användning.

Låt inte vatten eller andra vätskor självtorka på ytan. Använd svamp eller disktrasa och vid behov mild såpa/diskmedel och vatten. Fläckar som ej försvinner vid normal avtorkning kan avlägsnas med mjuk borste eller flytande rengöringsmedel för rostfritt stål.

Använd ej rengöringsmedel med slipmedel eller som innehåller klor, jod, fluor eller kemiska lösningar som påverkar rostfritt stål. Använd ej hårda eller vassa föremål, syror, stålull eller liknande.

Missfärgning av den rostfria ytan kan även uppstå om ämnen med järninnehåll får ligga på den fuktiga ytan. Även vatten i vissa kommuner kan ge upphov till missfärgning. Missfärgningen kommer inte från det rostfria materialet. Matta partier får tillbaka sin lyster om man strör lite krita och gnuggar med mjuk trasa. Efter all rengöring skall diskbänken sköljas med vatten och torkas av. OBS! Det är viktigt att torka och gnugga i diskbänkens längdriktning.

6.2 Dörrar och garderober

Dörrarna i och till din bostad är utformade för att vara funktionella och hållbara. På följande sidor finns anvisningar för hur du rengör dina dörrar och smörjer gångjärnen vilket ska göras en gång om året. Garderobernas dörrar kan justeras vid behov genom att skruva vid gångjärnen. Följ din leverantörs anvisningar.

Skötsel och underhåll för innerdörrar

MÅLADE INNERDÖRRAR

Produkterna är målade med färg för inomhusbruk med halvmatt glans, som uppfyller höga krav på täckningsförmåga och utseende, samt har hög motståndskraft mot de flesta hushållskemikalier, fett och lösningsmedel.

Bättra på färgen:

Mindre skador bättras på med pensel. Fråga din färghandel efter produkter avsedda för inomhusmöbler.

Större skador kräver spackling och total ommålning. Testa att färgen är lämplig på ett mindre parti på exempelvis dörrens bakkant för att försäkra dig om att den tänkta produkten är kompatibel med ytbehandlingen. Tänk på att karm och dörrblad kan ha olika ytbehandling.

Rengöring:

Använd vanliga rengöringsmedel, dock inte alkaliska. Använd inte produkter som kan repa eller lösa upp ytan. Undvik lösningsmedel, skurpulver, stålull etc. Fukta ytan nerifrån och upp, och rengör sedan uppifrån och ner, för att undvika ränder. Torka sedan av.

Underhåll:

I regel krävs enbart rengöring, såvida ingen skada uppstått eller om slitaget har varit onormalt. Gångjärnen kan smörjas med en universalolja, tex 5-56.

FANERADE OCH LACKADE INNERDÖRRAR

Fanerade produkter är ytbehandlade med klarlack som ger en god fyllighet och finish, samt bra motståndskraft mot de flesta hushållskemikalier.

Bättra på färgen:

Mindre skador bättras på med klarlack i rätt ton och glans. Större skador kräver nedslipning och total ommålning. Testa att lacken är lämplig på ett mindre parti på exempelvis dörrens bakkant för att försäkra dig om att den tänkta produkten är kompatibel med ytbehandlingen. Tänk på att karm och dörrblad kan ha olika ytbehandling.

Rengöring:

Använd vanliga rengöringsmedel. Doppa en svamp eller trasa i skurvattnet och vrid ur ordentligt. Rengör ovanifrån och ned. Använd inte produkter som kan repa eller lösa upp lacken. Undvik lösningsmedel, skurpulver, stålull etc.

Underhåll:

I regel krävs bara rengöring, såvida inte skador uppstått eller onormalt slitage har förekommit. Produkter som används för möbelunderhåll, till exempel möbelvax och vaxpolish kan användas, men behövs i normala fall inte.

Gångjärnen kan smörjas med en universalolja, tex 5-56.

Rengöringstips för spegel

Om du får smuts eller fläckar på spegelytan använd först fönsterputs. Om detta inte hjälper kan du använda ett rakblad eller stålull av typen "Svinto". (OBS! endast stålull EJ Scotch brite eller liknande). Glaset blir inte repat av varken rakblad eller stålull.

Rengöringstips för målade ytor

Rengöres med milda och i hushållet vanligt förekommande rengöringsmedel. Använd ALDRIG skurmedel, stålull eller liknande preparat, som innehåller slipmedel eller medel med ammoniak.

Rengöringstips för lackerade trätor

Fanerade och massiva trätor är mer eller mindre poriga. Var därför sparsam med vatten vid rengöring. Använd lätt fuktad trasa och torka efter med väl urvriden trasa. Lämpliga rengöringsmedel är samma som målade ytor. Använd aldrig thinner för fläckborttagning.

Rengöringstips för laminat- och melaminbelagda ytor

Rengöres med i hushållet förekommande rengöringsmedel i likhet med målade och lackerade ytor. Ämnen som kan förorsaka missfärgningar eller frätskador, (jod, vätesuperoxid, bläck, mineralsyror etc.), skall givetvis undvikas.

Rengöringstips för backar och inredningsdetaljer

Efter rengöring med lämpligt syntetiskt rengöringsmedel, eftertorkas med fuktig trasa för att undvika statisk elektricitet. Kristallolja, aceton och liknande medel får ej användas då dessa medel kan skada plastdetaljer.

Rengöringstips för oljade ytor

Oljade ytor ska inte underhållsbehandlas med olja. Rengöring görs med fuktad trasa, ev med lite mild tvållösning, varefter ytorna torkas väl.

Rengöringstips för profiler och skenor

Torka vid behov av profilerna och fronten med en fuktig trasa. golvskenan dammsugs med jämna mellanrum för bästa möjliga gång.

Skötselråd för oljade möbler

Skötselråd för oljade möbler

När möbeln tillverkades gjordes en grundlig oljning. Vissa partier kan sedan dess sugit åt sig oljan (t ex ändträ).

Har din möbel sådana torra fläckar eller känns torr kan du gärna komplettera oljningen redan nu. Fråga gärna efter SB Nords möbeloljekit i din möbelhandel.

Din möbel behöver olja med jämna mellanrum för att tåla vatten och smuts och för att förhindra uttorkning och sprickbildning. Tag väl hand om din möbel så håller den sig fin länge.

- Olja möbeln vid behov – någon gång om året, gärna oftare den första tiden.
- Känns ytan sträv kan man putsa ytan försiktigt i träets längdriktning med ett mycket fint sandpapper.
- Oljan påföres flödigt med en luddfri trasa eller svamp.
- Gnid in oljan
- Torka bort överflödigt olja efter ca 15-30 minuter och polera sedan med en torr trasa. Helt torr blir möbeln efter ett par dagar.

Obs! En nyoljad yta innehåller oftast överskott som inte härdat. Kontrollera därför ytans torrhet innan textilier/ tapet placeras mot möbeln. En nyproducerad oljad möbel, ex vis en byrå, kan ha en viss lukt en tid. Tänk på det i samband med känsliga textilier.

Obs! Trasor och dukar som används till möbeloljor kan självantända. Dränk dem i vatten och lägg dem i en plastpåse innan de kastas. Spola ej ner dem i toaletten.

Skötselråd för målade och lackade möbler

Rengör den målade/lackade ytan med milda rengöringsmedel som t ex tvål eller såpa med fuktad trasa.

Även om en målad/lackad yta är relativt tålig bör man tänka på att vätska kan ge fläckar och vassa föremål orsaka repor. Heta föremål och vätska som inte torkas upp direkt kan ge missfärgningar. Vita lacker är speciellt känsliga för färgämnen i livsmedel, läskedrycker, rödvin och kaffe. Fläckar tas bort så fort som möjligt. Förvissa dig om att vätskefyllda föremål är torra innan du placerar dem på den målade/lackade ytan.

6.3 Fönster och fönsterbänkar

Dina fönster håller hög standard och är valda för att bevara ett bra och sunt inomhusklimat. Fönstren har bättre värmeisolerande egenskaper än genomsnittet på marknaden (Up-värde= 0,9 W/m²C) och sparar på så sätt energi.

Kondens

Fönster med god isoleringsförmåga (lågt Up-värde) kan efter kalla nätter få kondens på ytterrutans utsida. Det beror på att fönstret isolerar så effektivt att nästan ingen värme tränger ut till det yttersta glaset. Under en klar och kall natt kan den yttre glasskivan kylas ner och när värmen återvänder kan glaset vara kallare än utomhusluften. Om det dessutom är hög luftfuktighet kan det sätta sig som kondens på glasrutan. Kondensen förekommer i regel under korta perioder på våren och hösten när temperaturskillnaden är stor mellan dag och natt. Kondensen bildas på natten och försvinner oftast på morgontimmarna så snart uteluften blir varmare.

Persienner

Om du låter sätta in persienner i fönsterna, så ska dessa monteras på rumssidan av glaset, sk frihängande. Tänk på att mörka persienner kan bli mycket varma av solinstrålning, vilket gör att temperaturen på glaset kan bli så hög att sprickor i glaset uppstår. Sätt därför endast ljusa persienner på insidan av fönstret.

JM lämnar inga garantier på fönster och glas där persienner eftermonteras mellan glaset eller vid persienner av mörk kulör. Var uppmärksam på att fönstrets energi- och ljudklassning kan försämrats genom felaktig håltagning i fönsterbågen.

Rengöring och underhåll

Fönsterglaset måste rengöras och fönstrets gångjärn behöver smörjas regelbundet.

För att dela på fönsterbågarna används handkraft, ingen spärr ska lossas. Insida av glas i ytterbåge har en lågmissionsbeläggning, denna glasyta skall rengöras enligt Pilkingtons rengöringsanvisning. Övriga glasytor rengörs enligt SP-fönsters skötselråd. Smörjning av spanjoletter och gångjärn kan göras med WD40 eller ASSA låsspray.

Följ anvisningarna från din fönsterleverantör.

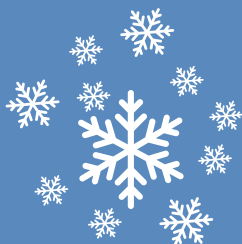
Fönsterbänkar av natursten

För regelbundet underhåll räcker det att du torkar av ytan med en fuktig trasa. Observera att ytan som ofta är polerad är känslig mot sura vätskor. Det är därför viktigt att torka upp vattenspill.

Utförliga skötsel- och underhållsanvisningar från din leverantör finns på följande sidor i detta avsnitt.

↑ [Tillbaka till innehållsförteckning](#)

Underhållsföreskrifter

Inledning

Våra underhållsföreskrifter ska noggrant följas för att produktgarantin ska gälla (se garantivillkor).

Allmänt om fönsterunderhåll

För att du ska få största möjliga glädje av dina fönster och fönsterdörrar, krävs det mer eller mindre regelbundet ett visst mått av underhåll.

För att enkelt beskriva underhållsbehovet på våra fönster/fönsterdörrar har vi indelat en produkt i tre generella materialgrupper:

- Trä
- Glas
- Beslag

Utöver dessa tre materialgrupper, vars materialegenskaper och underhållsbehov skiljer sig mycket åt, tillkommer aluminiumbeklädnad som ett tillvalsalternativ. En allmän missuppfattning är att aluminiumbeklädda fönster är helt underhållsfria. Aluminiumbeklädnaden (aluminiumprofiler) skyddar effektivt produktens utvändiga trä som därför inte kräver något underhåll, men aluminiumbeklädnaden i sig, glaset och beslagen kräver trots allt ett visst mått av underhåll.

Följande sidor beskriver materialen och hur dessa skall underhållas, så att du skall få största möjliga glädje av dina produkter, länge.

(För utförlig teknisk produktinformation, se även våra tekniska produktbeskrivningar som finns på vår webbsida, www.nordan.se)

Trä - ett levande material

Det sägs att trä är ett levande material. Det rör sig, sväller och krymper, beroende på hur förhållandena möjliggör för träet att ta upp och avge fukt.

Olika träslags egenskaper skiljer sig åt, vilket inverkar på valet av träslag. T.ex. är björk och bok hårdare och starkare träslag än furu och gran. Furu är starkare och mer dimensionsstabil vid fuktvariationer än gran, men det mörknar under inverkan av ljus. Vid fönstertillverkning används ofta furu eftersom dess egenskaper lämpar sig bäst i sammanhanget. Trä som används utomhus eller under mark eller i vatten kan med olika impregneringsmetoder få en ökad livslängd. Vid impregnering ökas träets motståndskraft mot träförstörande organismer, som t.ex. rötsvampar och insekter.

NorDan AB konstruktioner av furuträ vaccumimpregneras efter bearbetning på egen fabrik med oljelösliga medel, träskyddsklass NTR/B (i enlighet med SS-EN 351-1, 351-2:2007 och NTR Dokument nr 3:2013. NTR-standard står under kontroll av SP - Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut.)

Träskyddsklass NTR/B är avsedd för färdigarbetade snickeridetaljer, t.ex. fönster och dörrar. För trä som impregnerats med oljelösliga medel rekommenderas alltid en UV-skyddande ytbehandling som skyddar impregneringsmedlet i träet mot nedbrytning och urlakning. Ytbehandlingen (täckfärg eller lasyr) ger ett skydd mot väder och vind. Målade eller laserade fönster har normalt ett bra fukt-skydd så länge de underhålls på rätt sätt. För att förhindra inträngning av vatten måste man se till att färgfilmen är intakt och av god kvalitet.

Både täckfärg och lasyr åldras av väder och vind. Ett från början tillräckligt tjockt ytskikt slits, tunnas ut och förlorar sin elasticitet. Färgen eller lasyren följer inte längre med i träets rörelser, spricker, flagnar och släpper igenom mer och mer fukt. Kulörta fönster är mer känsliga för påverkan av t.ex. solens UV-ljus och kan därmed kräva mer underhåll än vitmålade fönster.

Underhållsintervall - trä

Hur ofta du måste underhålla ytbehandlingen beror på dina bostadsförhållanden. Det varierar med klimat, nederbörd och luftfuktighet, luftföroreningar, mögel- och algangrepp, temperaturväxlingar, var byggnaden ligger, fönstrets placering i vägg, i vilket väderstreck fönstret exponeras. Fönster i samma byggnad kräver alltså olika mått av underhåll.

Därför måste du regelbundet se över ytbehandlingen på dina fönster och fönsterdörrar. Hur ofta? Ja, det är bara du själv som kan bedöma utefter dina bostadsförhållanden. Vår rekommendation är en översyn åtminstone 1 ggr/år. Det bästa är att försöka göra det till en rutin, t.ex. när du putsar dina fönster kan du passa på att rengöra fönstrens utvändiga detaljer också. Då ser du i vilket skick ytbehandlingen är samtidigt som du underhåller ytan genom rengöring.

Obs!

- Information om vilka ytbehandlingsprodukter, som t.ex. rengöringsmedel, grundfärg, täckfärg, lasyr och verktyg du bör använda, får du från din färgleverantör eller färghandel. Vilken ytbehandling du än väljer, ska du vara noga med att följa de råd och föreskrifter som du får av din färgleverantör. Det är den bästa försäkringen för att du ska få ett snyggt och hållbart resultat.
- ▲ Tätningsslister av silikon mellan karm och båge, fogband av elastiskt gummi på in- och utsida om isolerglaskassetten får du inte lasera eller måla över. Tätningfunktionen och materialens elasticitet försämras vid övermålning.
- ▲ Alla beslag som ingår i produkten är ytbehandlade och bör inte övermålas. Funktionen försämras vid övermålning. Däremot skall de underhållas enligt våra underhållsföreskrifter för beslag som du finner längre bak i handboken.

Underhåll av täckmålade trädetaljer

- Kontrollera dina täckmålade fönster ordentligt åtminstone en gång varje år. Ser du tecken på blåsor, sprickor, flagor eller matthet i färgen ska du åtgärda skadan.
- När du målar bör relativ luftfuktighet vara lägre än 50 procent eller efter färgleverantörens rekommendation. Att måla under fel årstid (höst/vinter) eller vid fuktig väderlek ger ett sämre slutresultat med tätare underhållsintervall som följd.

INSTRUKTION - MÅLA OM UTVÄNDIGA YTOR

- 1) Kontrollera att ytan är torr.
- 2) Borsta av smuts och damm som sitter löst.
- 3) Skrapa bort färg som är sprucken eller sitter löst och skrapa bort kåda som kan ha trängt fram.
- 4) Slipa bort poröst trä med fint slippapper.
- 5) Slipa hela fönstret med fint sandpapper, så att färgen ser matt ut.
- 6) Borsta av spån och slipdamm.
- 7) Tvätta fönstret med ett mildt alkaliskt rengöringsmedel (kontrollera innehållet på förpackningen), eller en del ammoniak och tio delar vatten.
- 8) Har det blivit springor i t.ex. hörnfogar på båge och karm eller vid fönsterblecket ska du laga dem med plastisk tätmassa. Undvik fogmassor som inte tillåter övermålning.
- 9) Grundmåla trärena ytor med en oljealkydgrundfärg. Låt torka.
- 10) Färdigmåla med en oljealkydfärg eller akrylatfärg. Lägg flera lager vid behov. På ytor som ligger mot varandra bör du inte använda akrylatfärg. Ytorna kan klibba ihop.
- 11) Var särskilt noga med att stryka på rikligt med färg vid fönstrets nedre delar, på ändträ och vid hörnfogar.

INSTRUKTION - MÅLA OM INVÄNDIGA YTOR

Normalt behöver du bara rengöra invändiga ytor. Tvätta ytan med vatten och mildt rengöringsmedel. Behöver du måla om:

- 1) Slipa med fint sandpapper och ta bort slipdammet.
- 2) Grundmåla med alkydfärg.
- 3) Färdigmåla en andra gång med alkydfärgen.

Underhåll av laserade trädetaljer

- Utvändigt används en oljealkydlasyr (polymeriserad olja) som är ett vatten-avvisande elastiskt skydd och som har god följsamhet med träets rörelser. När det gäller pigmenteringsgraden ska du rådfråga din färgleverantör. Det går även att använda en opigmenterad polymeriserad olja, men mindre mängd pigment ger sämre skydd mot solens UV-strålar och om träet börjar gråna har ytbehandlingen tappat sin skyddseffekt.
- Kontrollera dina laserade fönster ordentligt åtminstone en gång varje år.
- Om utvändiga ytor visar tecken på uttorkning, t.ex. ytsprickor, matthet eller grånad, ska du åtgärda skadan.
- Laserade fönster i utsatta lägen behöver underhållas åtminstone 1 gång/år.

INSTRUKTION - LASERA UTVÄNDIGA YTOR

- 1) Slipa ytan med fint slippapper och skrapa bort eventuellt framträngande kåda.
- 2) Borsta av slipdamm och smuts som sitter löst.
- 3) Tvätta ytan med en trasa indränkt i lacknafta.
- 4) Laga eventuella sprickor, t.ex. i hörnfogar eller vid fönsterbleck, med plastisk tätmassa.
- 5) Stryk träytorna med pigmenterad oljealkydlasyr (polymeriserad olja) med hjälp av trasa, svamp eller pensel.
- 6) Om ytan ser torr ut, stryk en andra gång med samma oljealkydlasyr (polymeriserad olja).

Underhåll av trösklar

Våra trösklar tillverkas av Sapeli. Tröskeln är ytbehandlad på fabrik med en färglös alkydolja för utomhusbruk.

Trösklar utsätts ofta för hårt slitage vilket gör att behovet av regelbundet underhåll är stort. Genom att regelbundet rengöra och olja in tröskeln, skyddas den från inträngande fukt och behåller sin lyster. Om underhållet blir eftersatt tappar tröskeln sin lyster och blir gråaktig. Då kan tröskeln behöva slipas med sandpapper innan den oljas in på nytt.

Underhåll av glas

Allmänt

- Glasytan skall vara fri från löst sittande grus och skräp, innan rengöring av glas.
- Använd endast milda tvätt- och rengöringsmedel som är avsedda för glas. Använd rikligt med vatten.
- Starka eller slipande rengöringsmedel, skall aldrig användas för rengöring av glas.
- Rengöringsutrustning, putsduk mm, skall vara rena för att undvika repor
- Glas skall inte rengöras vid höga temperaturer eller i direkt solljus.
- Metallskrapor eller rakblad får aldrig användas på glas!

Skötsel smutsavvisande glas

Smutsavvisande glas har en ytbeläggning som minskar behovet av rengöring.

När beläggningen exponeras för dagsljus och normal luftfuktighet bildas ett aktivt ytskikt som ger glaset två nya egenskaper. Dels luckrar den upp och bryter ner organiska smutspartiklar och dels försvinner ytspänningarna så att regnvatten lättare kan skölja rent glaset.

Vid kraftig nedsmutsning och långvarig torka eller på ytor där regnvatten inte når kan det bli nödvändigt att tvätta. Oftast räcker det att spola m vatten, men man kan också använda en mjuk trasa och ljummen tvålvattenlösning.

Även om beläggningen uppfattas som hård kan ytan repas, använd därför aldrig några vassa föremål, stålull eller rengöringsmedel med slipverkan.

Kondens

Kondens på glas

Kondens på fönsterrutor beror på att fönsterrutorna är för kalla. Kondens bildas när glasets yttemperatur är lägre än daggpunktstemperaturen hos den omgivande luften. Daggpunkten uppkommer vid den temperatur, för ett visst tryck och en viss luftfuktighet, där vattenånga kondenseras. En fysikalisk lag erinrar om att varm luft kan bära mycket mer av normal luftfuktighet än vad kall luft kan göra.

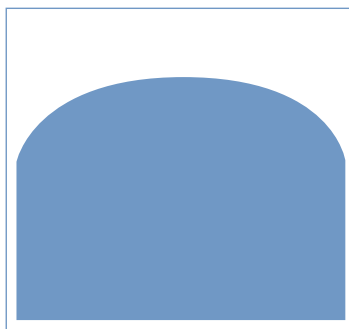
Kondens orsakas av en rad samverkande faktorer: Isolerrutans U-värde och yttemperatur, lufttemperaturen inne och ute samt den relativa luftfuktigheten, ventilation och luftcirkulation, fönsters placering, inomhusmiljö och utomhusmiljö.

Invändig kondens

Invändig kondens uppstår i regel på dåligt isolerade fönster (høgt U-värde) vid hög luftfuktighet inomhus och låg utomhustemperatur. Den normala rumsluften är varmare än den nedkylda luft som finns intill fönsterrutan. Rumsluften kyles när den når fönsterrutan och samtidigt stiger den relativa luftfuktigheten i den kalla luften eftersom den inte kan bära lika mycket luftfuktighet som den varmare luften. När den relativa luftfuktigheten uppnår 100 %, den s.k. daggpunkten, faller vattnet ut som imma eller vatten på fönsterrutorna.

Invändig kondens

Utvändig kondens

Så här undviker du invändig kondens

- Genom att ha energieffektiva fönster med ett lågt U-värde.
- Ventilera ut byggfukt ordentligt i ett nybyggt hus.
- Sörj för god ventilation. Vädra regelbundet!
- Se till att luftfuktigheten inte överstiger 40 procent.
- Stäng dörrar till rum där det lagas mat eller duschas/badas.
- Undvik om möjligt att hänga tvätt till tork inne i bostaden.
- Se till att den varma rumsluften kan stiga obehindrat upp över glasytorna.
- Tänk på att djupa nischer, gardinarrangemang, persienner, krukväxter och rullgardiner hindrar den varma luftströmmen att nå fönsterglasets.

Utvändig kondens

Under särskilda omständigheter kan det bildas kondens på utsidan av fönsterrutorna. Problemet kan uppstå på energieffektiva fönster som har ett mycket lågt U-värde. Det är ett tecken på att glaskonstruktionen isolerar mycket effektivt och ger små energiförluster.

Utvändig kondens bildas främst under morgon-/förmiddagstimmarna vid årstiden september till april i vårt nordiska klimat. När luften blir varmare fram på dagen försvinner kondensen. Vid vindstilla, kallt och klart väder samtidigt som luftfuktigheten är hög, kan temperaturen på den yttersta rutans utsida understiga daggpunkten och kondens utfällas (jämför med imma och frost på bilruta). Energiförlusterna inifrån är för små för att hålla ytterglaset temperatur över daggpunkten för uteluften.

Undvik termiska glassprickor

Glas kan spricka när det utsätts för spänningar. Det finns fem olika typer av spänningar som kan orsaka att glas spricker:

1. Mekaniska böjspänningar - från vinden.
2. Termiska spänningar - absorption från solstrålarna.
3. Stötspänningar - från flygande objekt, t.ex. bollar, hagel.
4. Tjänjspänningar - från glasets egen vikt.
5. Vridningsspänningar - från byggnaden eller fönsterkarmen.

Glas som är avsedda för fönster dimensioneras som regel endast för att klara vindlaster. Därför måste man vara uppmärksam på följande för att undvika sprickor p.g.a. termiska spänningar:

- Risken för termiska sprickor, är störst i glas som absorberar mycket solenergi, t.ex. fönster i utsatta söderlägen. Undvik att montera mörka persienner eller mörkläggninggardiner. Undvik att lägga mörka föremål, t.ex. en svart kudde i solfång- et på insidan av fönstret, eftersom det ökar absorptionen från solstrålarna.
- Delvis skuggning av fönster från markis, persienner eller rullgardiner som sitter alltför tajt mot glaset, skyltar eller dekaler på glaset, varm- eller kalluft som är direkt riktat mot glaset ökar den termiska spänningen i glaset.
- Solskyddsfilm på glas kommer att öka de termiska spänningarna då glaset belyses av solen.
- Olika typer av glas (härdad kontra planglas, klart kontra färgat) har olika absorptionsgrad och därmed också olika egenskaper att klara termiska spänningar. Termiskt härdat glas tål laster väsentligt bättre än vanligt glas.

Vad som sker är att vid stora temperaturskillnader mellan glasytans varma mittzon och de kallare kanterna utvidgas mittzonen så mycket att dragspänningarna som uppstår längs kanterna riskerar att ge sprickbildning i vanligt glas.

Beslag och detaljer - funktionella material

Allmänt om underhåll av beslag

Beslag är alla mekaniska detaljer på produkten som har med produktens funktion att göra, t.ex. att fönstret går att öppna och stänga. För att dina fönster och fönsterdörrar skall fungera tillfredsställande och behålla sin funktion länge krävs ett visst mått av underhåll av beslagen. Underhåller du enligt våra underhållsföreskrifter gäller vår produktgaranti (se garantivillkor).

Obs!

- ▲ Alla beslag som ingår i produkten är ytbehandlade och bör inte övermålas. Funktionen försämras vid övermålnings.
- ▲ En allmänt förekommande missuppfattning om rostfritt stål är att det inte rostar överhuvudtaget. Faktum är dock att allt stål kan rosta under rätta betingelser, men rostfritt stål har en betydligt högre motståndskraft mot rostangrepp och annan korrosion än andra stål. Den rekommenderade benämningen är därför rosttrött stål.

Underhållsintervall - Beslag & detaljer

Hur ofta du måste underhålla en produkts beslag beror på vilket beslag det gäller och dina bostadsförhållanden. Det varierar med beslagens funktion och användningsfrekvens, hur utsatta beslagen är av klimat, nederbörd och luftfuktighet, luftföroreningar, mögel- och algangrepp, temperaturväxlingar, var byggnaden ligger, fönstrets placering i vägg, i vilket väderstreck fönstret exponeras. Olika beslag i samma fönster kräver alltså olika mått av underhåll.

Därför måste du regelbundet se över beslagens skick och funktion på dina fönster och fönsterdörrar. Hur ofta? Ja, det är bara du själv som kan bedöma utefter dina bostadsförhållanden och vilket slitage beslagen utsätts för.

Vår rekommendation är en översyn åtminstone 1 ggr/år. Det bästa är att försöka göra det till en rutin, t.ex. när du putsar dina fönster kan du passa på att rengöra och se över beslagen också. Då ser du i vilket skick beslagen är samtidigt som du underhåller beslagen genom rengöring.

Underhåll av tappbärande lyftgångjärn

Liksom alla konstruktioner med rörliga delar kräver gångjärn ett visst mått av underhåll för att fungera oklanderligt under hela sin brukstid. Underhållsbehovet är beroende av bl.a. öppningsfrekvens, belastning och miljö. Speciellt i hårt utsatta miljöer ökar risken för korrosionsangrepp. Lösa gångjärnsskruvar försämrar fönstrets/dörrens funktion, ökar slitaget och underlättar inbrott. När gångjärnen slits, får de en svart dammbeläggning. Beläggningen förhindras bäst med regelbundet underhåll och smörjning.

- ✓ Skruvar till gångjärn i nyinstallerade fönster/dörrar, måste alltid efterdras efter några månader när träet i karm och dörr har torkat.
- ✓ Kontrollera gångjärnens funktion, smörjbehov och dra fast skruvarna minst 1 gång per år.
- ✓ Smörj gångjärnen minst 1 gång per år. Använd ett vattenfritt mineralsmörjfett eller syntetiskt smörjfett. Olja ska inte användas annat än i de fall då fett absolut inte låter sig appliceras. Det är viktigt att "rätt" fett används,

eftersom yttrycken i framförallt tappbärande gångjärn kan bli mycket höga.

- ✓ Smörjning sker enklast genom brickinkastet. Dörrbladet/ fönsterbågen lyfts någon centimeter och fett införs. Genom att lyfta och sänka dörrbladet/fönsterbågen några gånger och sedan svänga upp till full öppning sprids fettet över hela kontaktytan. Är det frågan om stora tunga dörrar rekommenderas att använda en fotmanövrerad dörr- eller skivlyftare då dörren lyfts, så går arbetet fort och enkelt.
- ✓ Förebygg korrosionsangrepp genom allmän renhållning av gångjärnsytorna. Använd en vanlig kökssvamp med lite diskmedel.
- ✓ Risken för korrosionsangrepp är störst i hårt utsatta miljöer. Förebygg korrosionsangrepp i sådana miljöer genom att lägga på en ättiksbaserad silikonlösning (finns att köpa i färghandeln). Undvik att få silikonlösning på målade ytor då den kan bleka färgen.
- ✓ Vid synliga korrosionsangrepp på gångjärnsytorna skall du putsa bort det med tvålösning eller autosol och sedan behandla ytan med en ättiksbaserad silikonlösning.

Underhåll av stängningsbeslag (spanjoletter och bromsar)

Det är viktigt att sköta om och underhålla dina beslag. Det förbättrar beslagets funktion och dess livslängd. Se våra rekommendationer nedan för skötsel och underhåll av beslag på ditt fönster, din altandörr och din ytterdörr.

Spanjolett och flerpunktslås

Våra spanjoletter och flerpunktslås är smorda och dess funktion är kontrollerad vid leverans. För att bibehålla en god funktion, samt öka produktens livslängd, skall låshus, samtliga kolvar och bromsöverföring smörjas med några droppar olja 1-2 gånger per år.

Vi rekommenderar Shell Tonna 568 eller likvärdig.

Använd inte olja av silikonyp, detta kan medföra problem vid ommålning av snickerierna.

Fönsterbroms

Fönsterbromsar skall efter byggtidens slut på byggarbetsplatsen noga rengöras från puts och spånrester eller annat som påverkar funktionen av bromsarna.

Monterad fönsterbroms skall kontinuerligt rengöras genom damsugning och avtorkning med torr trasa.

Fönsterbromsen får inte smörjas med olja eller renöras med medel som har en smörjande funktion.

Fönsterbromsens friktion kan då helt försvinna.

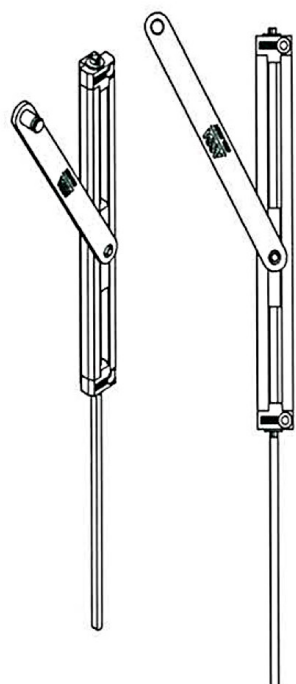
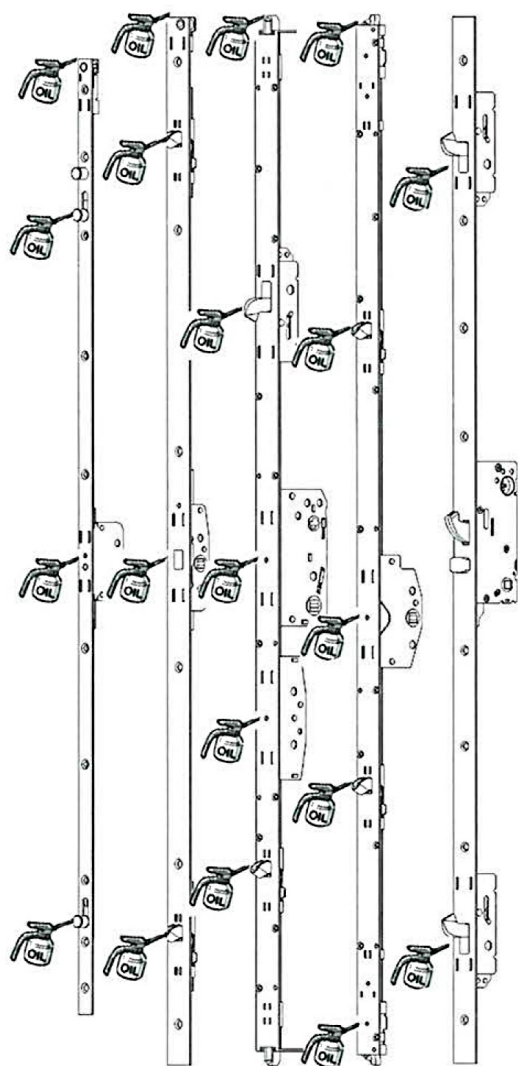
Gäller utåtgående parfönsterdörrar i förhöjt säkerhetsutförande.

Uppställningsbeslaget Fix 740 med avkopplingsbart karmfäste (Fix 5580) är monterad i mötesdörrens överstycke. Beslaget håller dörrbladet med konstant friktion i önskat vädringsläge. Friktionen som är ställbar kan behöva justeras med tiden.

☒ Justera friktionen genom att vrida på ställskruven med en skruvmejsel.

Ytbehandling

Vid skador på ytbehandlingen skall skadan slipas, rengöras och målas med rost-skyddsfärg samt lämplig ytfärg.

Fönsterbromsen torkas ren med ren trasa, skall ej smörjas eftersom det försämrar friktion.

Underhåll av vridbeslag

Gäller vridfönster.

Vridbeslagen sitter infällt längs karmsidorna. Glidplugg i slitstark hårdplast monterat på toppbeslagen glider ledigt i vridbeslagens glidskenor och håller fönsterbågen på plats i karmen. Glidskenorna är insmorda med universalfett.

- ✓ Håll glidskenorna fria från smuts och främmande partiklar.
- ✓ Pensla glidskenorna med universalfett 1 gång per år.

Underhåll av låscylinder

Gäller fönsterdörrar som är utrustade med låscylindrar.

En smörjning strax före vinterns ankomst är att rekommendera. Smörjningen förhindrar kondens- och isbildning. Kontrollera också de nycklar som används mycket. De slits och fungerar sämre och bör således bytas.

- ✓ Använd låsspray, inte olja eller fett. Lås som används mycket frekvent eller är extremt väderutsatta bör smörjas oftare.

Underhåll av tätningslister

Tätningslister skall hållas rena. Torka av tätningslisterna vid behov. Skadade tätningslister ger luftläckage och skall bytas.

Underhåll av glasningslister i PVC

Gäller täckmålade produkter i träutförande som har utvändiga glasningslister av PVC.

Plaster är praktiskt taget underhållsfria. De tål påverkan av vatten och väder, och ytan bryts inte ned av sol, frost eller de flesta kemikalier.

- ✓ Vid behov avlägsnas smuts.
- ✓ Vid rengöring ska ett vanligt rengöringsmedel användas. Lösningsmedel som aceton, förtunningsmedel eller butylacetat får inte användas.

Underhåll av aluminiumbeklädnad

Aluminiumskiktet är ytbehandlat genom pulverlackering eller anodisering som ger ett hårt ytskikt med god korrosionsbeständighet. Materialet är i stort sett underhållsfritt. Underhållsarbetet består i att hålla ytan ren.

- ✓ Vid behov tvättas ytan med vatten och lämpligt rengöringsmedel.
- ✓ Ett tips är att vaxa och polera ytan med ett bilvax för att få ett vattenavstötande skydd och som gör det lätt att hålla rent ytan.

Underhåll av spröjs

Vi har många olika varianter av spröjs. Våra spröjsar består av aluminium eller trä. Spröjs som kan behöva ett visst mått av underhåll är:

SP - Utvändig löstagbar spröjs.

DSP - In- och utvändig löstagbar spröjs.

FSP - Toppförseglad fast spröjs, in och utvändig med distanslist mellan glasen.

SPRÖJS AV ALUMINIUM

Aluminiumspröjsar är, precis som aluminiumbeklädnad, i stort sett underhållsfria. Aluminiumskiktet är ytbehandlat genom pulverlackering eller anodisering som ger ett hårt ytskikt med god korrosionsbeständighet. Underhållsarbetet består i att hålla ytan ren.

- ✓ Vid behov tvättas ytan med vatten och lämpligt rengöringsmedel.
- ✓ Ett tips är att vaxa och polera ytan med ett bilvax för att få ett vattenavstötande skydd och som gör det lätt att hålla rent ytan.

SPRÖJS AV TRÄ

Spröjs av trä behöver underhållas som vilken annan utvändig eller invändig trädetalj som helst på fönstret. Underhållsbehovet varierar med ytbehandlingen och om det är invändiga eller utvändiga spröjs. Underhållsinstruktionerna finns i avsnittet om trä under rubrikerna:

- ◆ Underhåll av täckmålade trädetaljer
- ◆ Underhåll av laserade trädetaljer

Branschorganisationer - Internetadresser

Boverket www.boverket.se
Docu i Sverige AB www.byggfaktadocu.se
Monteringstekniska kommittén (MTK) www.mtk.se
SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut (SP) www.sp.se
Swedish Standards Institute (SIS) www.sis.se
Svensk byggtjänst www.bygggtjanst.se
Svensk planglasförening (SPF) www.svenskplanglas.se
Sveriges Byggindustrier (BI) www.bygg.org
Sveriges standardiseringsråd (SSR) www.svenskstandard.se
Trä- och Möbelindustriförbundet (TMF) www.tmf.se

Rengöring och underhåll

Marmor/Kalksten

Dammtorka med dammduk. Torka med fuktig duk, använd såpa/tvållösning som ger bra ytskydd.

Om en polerad yta etsas av sura ämnen, t.ex. fruktjuice, vin, ättika eller kolsyra kan det vara svårt att återställa den blanka ytan. Den säkraste metoden är att slipa om hela ytan maskinellt.

I vissa fall kan förbättringar göras manuellt genom att ytan slipas med vattenslippapper eller kloss med diamantkorn. Sedan används finfördelat bivax löst i lacknafta för att försöka återställa ytans glans, alternativt terpentin blandat med paraffinolja som arbetas in med mjuk duk.

Färdigblandade lösningar ofta med beteckningen "stenglans" finns på marknaden. Prova alltid först på en liten undanskymd yta!

Fläckar, se Fläckborttagning.

Granit/Skiffer

Dammtorka med dammduk. Torka med fuktig duk, använd diskmedel om så krävs. Fläckar, se Fläckborttagning.

Fläckborttagning

Stenens känslighet för fläckar varierar. De viktigaste faktorn är typen av sten

- om stenen är granit, skiffer (silikatsten) eller marmor, kalksten (karbonatsten)
- och stenens täthet.

Även färg, textur, ytbearbetning och stenyttans allmänna tillstånd påverkar. Det innebär att inga absoluta regler gäller, utan fläckborttagningen får anpassas till varje situation.

Generellt

Fläckar ska tas bort snabbt för att hindra dem att sprida sig i stenmaterialet. Tränger fläcken djupt ned kan den vara mycket svår eller omöjlig att få bort. Det gäller också att vara försiktig, för att inte förvärpa fläcken eller skada stenen. Man bör alltid först välja enkla metoder framför kemikalier. Grundprincipen bygger på "pastametoden", där en lösende vätska kombineras med absorberande medel.

Pastametoden

innebär att det aktuella lösningsmedlet blandas med ett absorberande pulver, t.ex. krita, bentonitlera eller potatismjöl, till en pasta. Denna läggs på fläcken, som

eventuellt först fuktas med lösningsmedlet. Pastan får ligga kvar tills den torkat, varefter den borstas bort och ytan tvättas med vatten. Prova först på liten yta! Vid behov upprepas behandlingen.

Som första åtgärd

Försök först suga upp fläcken med hushållspapper eller absorberande medel, bearbeta sedan med fuktig duk och vatten. Därefter används en lösning av vatten och diskmedel eller Allrent. Arbeta alltid utifrån och in mot fläckens mitt för att undvika spridning av fläcken. Används någon form av lösningsmedel så skölj noga med vatten och Allrent efteråt.

"Använd aldrig kraftfullare medel än fläckborttagningen kräver! Vid användning av lösnings- och rengöringsmedel ska skyddsföreskrifter för dessa följas. Kontakta stenleverantören vid tveksamhet om lämplig metod"

Marmor/Kalksten

Materialet är känsligt för syror och salter. Medel som innehåller sådana ämnen ska inte användas. Dessa stentyper består av relativt mjuka mineraler och påverkas av hårda mekaniska metoder. Efter fläckborttagning får i regel ytan en avvikande färg och lyser mot omgivande sten, vilket beror på att den rengjorda ytan inte har den porfyllnad man får med regelbundet underhåll med såpa/tvål. Den rengjorda ytan behöver då mättas med såpa/tvållösning för att få samma lyster som den omgivande ytan.

Vissa rengöringsmetoder kan leda till att stenens ytbeskaffenhet avviker mot den omgivande stenyttan. Området kan då, med stor försiktighet, slipas med fint vattenslippapper, stålull eller nylonduk beroende på den omgivande stenens ytbeskaffenhet. Prov görs på liten yta. Därefter mättas den rengjorda ytan med såpa/tvållösning. En polerad yta är mycket svår att återställa med denna metod.

Granit och Kvartsitskiffer

Stentyperna är tåliga både vad gäller kemisk och mekanisk påverkan, vilket innebär att ett flertal medel kan användas.

Lerskiffer

Lerskiffer är mjuk och bleks lätt av mekanisk och kemisk påverkan

6.4 Lås, nycklar och posthantering

Genom att sköta om låsen till din bostad kommer de att fungera under en lång tid. Rengör och smörj låscylindern två gånger om året, skötselanvisningar för låscylinder och nycklar finns på nästa sida från leverantören.

Nycklar

Kontrollera de nycklar som används ofta, de slits med tiden. Om du vill beställa fler nycklar till din bostad, kontakta den som är säkerhetsansvarig i din bostadsrättsförening för information om hur du går till väga. Det är viktigt att du visar kontraktet för bostaden och legitimation så att ingen obehörig får tillgång till nycklar.

Posthantering

Posten levereras till din postbox i husets entré. Till postfacket används en separat nyckel.

Tidningshållare

Tidningen levereras till en tidningshållare utanför din dörr.

Porttelefon och kodlås

Trapphusentréerna är försedda med porttelefon och/eller kodlås. Läs mer under avsnitt "Porttelefon och kodlås".

INSTRUKTIONER FÖR DRIFT OCH UNDERHÅLL.

Underhåll säkrar funktionen

Många faktorer påverkar dörrens öppning och stängning. Din dörr behöver löpande service och förebyggande underhåll för en säker funktion.

Låsenheten utsätts för påfrestningar. Det dröjer inte länge förrän dörren öppnats och stängts tiotusentals gånger. På arbetsplatser och inom offentliga miljöer tyvärr ofta ganska ovarsamt.

Assa licensierad servicestation (Certego AB)

För att upprätthålla en säker funktion på mekaniska och elektromekaniska låsanläggningar rekommenderar vi att ett service- och underhållsavtal upprättas med Certego AB.

Mekaniska låshus

Smörjning med fett rekommenderas två gånger per år, båda sidorna på fallarna är lika viktiga. Använd fett med bra vidhäftning, typ Assa låsfett. Miljöer med extra stora korrosionsrisker rekommenderas att låsstolpe och slutbleck smörjs regelbundet med Assa låsfett.

OBS! Inre smörjning av tillhållarlås får **EJ** ske.

Låsenheten

Vid den årliga allmänna funktionsgenomgången kontrolleras även åtdragningen av skruvar för låshus, behör, dörrtrycken och slutbleck.

Elektromekaniska låshus

Mekaniska delar enligt ovan.

Kontrollera kablage, kabelöverföring och kontaktdon.

Gör ren oxiderade kontaktytor och byt ut kablage vid kabelskador.

Minst en gång per år bör en total funktionskontroll genomföras med hjälp av en utvald Certego-filial.

OBS! Smörjning av låshusets inre delar med låsspray får **EJ** ske.

Låscylinder

Smörjning av låscylindrar rekommenderas minst två gånger per år. Använd Certego låsspray eller Assa låsspray.

Vid högfrekvent användning, typ garage, eller vid extrema miljöbetingelser, rekommenderas smörjning med tätare intervaller.

En smörjning bör ske strax före vintersäsongen. Detta för att förebygga funktionsstörningar p.g.a. eventuell kondensbildning/frysning.

Genomför årligen en total funktionskontroll med hjälp av en utvald Ceretgo-filial.

Varning!

Använd aldrig olja eller grafit i låscylindrar! Fett/olja förorsakar funktionsstopp och beakar ihop cylindern. Vid upprepade funktionsstörningar i låscylindrar alternativt trög nyckelfunktion, kontakta Certego.

Nycklar med hög nyttjandefrekvens förslits och bör bytas ut vid försämrade öppningsförmåga.

Behör

Vid aggressiv miljö kan behör oxidera. Vid behov kan oxidskiktet tas bort med lämpligt polermedel.

Dörrtrycke

Vid hängande dörrtrycke - kontrollera fastsättning och byt vid behov fjäder.

Vid aggressiv miljö kan dörrtrycken oxidera. Vid behov kan oxidskiktet tas bort med lämpligt polermedel.

Dörrstängare

Följande funktioner bör kontrolleras:

Stängningshastighet, fjäderkraft, öppningsbroms och tillslutningshastighet - justeras vid behov.

Smörj ledande lagring i armsystemet.

Kontrollera fastsättning i dörr och karm.

Styrenhet

Kontrollera löpande eventuell batteriback-up.

Ur funktionssynpunkt är detta "*ett måste*" i samband med utrymningsdörrar.

Genomför minst en gång per år en total funktionskontroll med hjälp av en utvald Swesafe-filial.

Kontrollera kablage och kontaktdon. Gör ren oxiderade kontaktytor och byt kablage vid eventuella kabelskador.

Kontrollera att styrenheten får rätt spänning.

Kortläsare/öppnarknapp

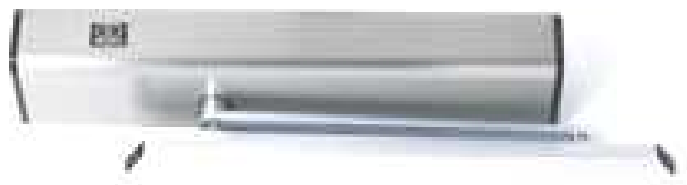
Gör en behörig passage med kortläsare och öppnarknapp. Kontrollera att dörren går lätt att öppna och att den stänger ordentligt. Om inte, justera dörr och/eller elslutbleck/ellås. Kontrollera att förlarmssummer i kortläsaren fungerar genom att hålla dörren öppen i minst 30 sekunder.

Rengör kortläsare från smuts med rengöringskort.

Dörr

Kontrollera att dörren inte kärvar, hänger snett eller är skev. Om nödvändigt - rikta och justera dörren.

Föreskriv dörrspringa för en säker låsfunktion är 3 mm (+/- 1 mm).

Bruksanvisning Slagdörrsöppnare record DFA 127

- 1. Allmänt**
- 2. Teknisk data & driftsförållanden**
- 3. Säkerhetshänvisningar**
- 4. Anläggningsbeskrivning**
 - 4.1 Beståndsdelar**
 - 4.2 Funktionsbeskrivning**
- 5. Betjäningsanvisning**
- 6. Skötsel- & service råd**

Record Dörrautomatik AB

Fågelviksvägen 9
Botvid center
145 84 Stockholm

Tel. +46 8 550 646 30
Fax. +46 8 550 699 20

Info@rdarecord.se

1. Allmänt

Denna handledning riktar sig till användaren av denna automatiska slagdörrsöppnare Record DFA 127. Som användare räknas den person som är ansvarig för handhavandet Av slagdörrsöppnaren.

I denna handledning förklaras handhavandet av slagdörrsöppnaren.
Den bildar grunden för störningsfri funktion av DFA 127.

Denna driftanvisning skall genomläsas noga innan maskinen tas i bruk och säkerhetshänvisningarna skall tas i beaktande.

Produktbeskrivning: **Automatisk slagdörrsöppnare**

Produktnamn: **record DFA 127**

Serienummer:

2. Tekniska data och driftsförhållanden

Elektrisk Anslutningsdata

Nätspänning (NET 96/230V)	230V 50/60HZ
Förbrukning:	100W
Säkring:	min. 2,5A trög

Omgivning

Temperatur:	-15 till +50 C
Fuktighetsoråde:	Upp till 85% relativ fuktighet icke droppbildande.

3. Säkerhetsanvisningar

Slagdörrsöppnaren record DFA 127 är tillverkad med den teknik och enligt de säkerhets regler som gäller vad gäller t.e.x. klämkraft- och maxfartsbegränsningar. Trots detta kan vid felaktigt användande fara förekomma för användaren .

Montage, underhålls och inställningsarbete på slagdörrsöppnare record DFA 127 får endast genomföras av utbildad och auktoriserad (sakkunnig) Personal.

Användningsbestämmelser

Slagdörrsöppnare record DFA 127 är byggd uteslutande för användning i torra lokaler och får ej monteras på utsidan av huset. Om automatiken placeras utvändigt skall nödvändigt skydd mot väta ovillkorligen monteras.

Leverantören fransäger sig allt ansvar om ingrepp och förändring av anläggningen gjorts av icke auktoriserad personal. Ej heller tar leverantören något ansvar för skador som orsakats därav.

Allmänna säkerhetsföreskrifter

Under inga förutsättningar får någon säkerhetsutrustning (radar eller fotocellanläggning) demonteras, förändras eller sättas ur funktion.

För att undvika kläm- och skärskador får inga personer eller föremål befinna sig onödigtvis inom dörrrens öppningsområde.

Anläggningen skall **alltid** manövreras med manöverenheten och **nätspänningen får ej brytas** under nätterna för städning/låsning.

4. Beskrivning av anläggning

4.1 Beståndsdelar

Slagdörrsöppnare record DFA 127 är elektromekanisk och består av följande huvudkomponenter.

Styrenhet:	Intelligent, självlärande microprocessorstyrt/reglerande styrsystem.
Drivenhet:	Underhållsfri likströms-drivenhet med elektronisk vägmätning och integrerad thermo-skyddskoppling.
Nätenhet:	Kompakt 220/230V- nätdel med integrerat ingångsfilter och överspänningsskydd.
Manöverenhet:	Mekanisk manöverenhet monterad i maskinens gavel. Extern manöverenhet med fem funktioner (tillval).
Låsning (tillval):	Elektromagnetisk.
Sensorer:	Estetiska rörelse- och självövervakande säkerhetsorgan sørjer för Optimal och säker dörrfunktion.
Armsystem:	3 olika armsystem finns att tillgå, samt diverse förlängare för förlängning av Axel, för optimal montering.

4.2 Funktionsbeskrivning

I standardfunktionen "Automatik" öppnar slagdörrsöppnaren med hjälp av de monterade Impulsgivarna (t.ex. radar) för personer eller objekt som närmar sig dörren. Då öppethållande längden löpt ut stänger dörren.

I funktionen "Handläge" är dörren helt frikopplad och fungerar som en helt mekanisk dörrstängare.

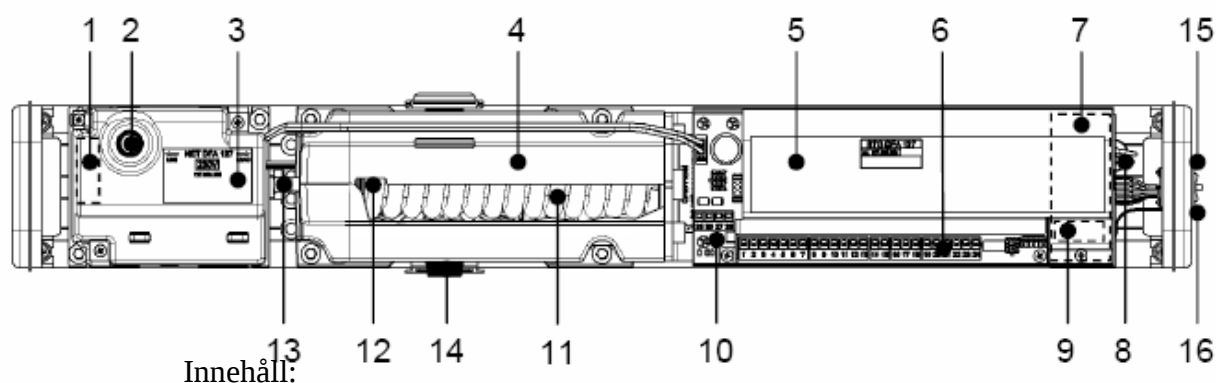
I funktionen "helt öppet" öppnar dörren och förblir öppen.

Vid ett hinder då dörren **stänger** vänder dörren omedelbart och öppnar. Då dörren stänger nästa gång bromsar dörren in där hindret fanns och går ner på lågfart och känner efter om hindret fortfarande är kvar.

Vid hinder då dörren **öppnar** stannar dörren omedelbart.

4 Uppbyggnadsfunktion

2.1 Uppbyggnad

1	Mains connection terminals	9	Slide switch S1 (rotating direction) switch
2	Fine-wire fuse	10	Multifunctional switch MF on STG
3	Power supply NET	11	Closing spring
4	Drive unit ATM	12	Vision panel adjust. spring tension
5	Control unit STG	13	Adjusting screw for spring tension
6	STG connection terminals	14	Connectors for arms (both sides)
7	Motor print MOT	15	Standard switch BDI
8	ATE drive unit terminals	16	Status signal and Reset button

2.2 Funktion

Record DFA 127 är konstruerad så att vid strömbortfall fungerar den som en normal dörrstängare. Den låter sig lätt öppnas förhand och stänger med en fjäder. Dörrstängaren dämpas med motorn som fungerar som en generator.

Då maskinen är ansluten till nätet är öppnings och stängningsrörelse understöd av motorkraften.

Följande funktioner finns som säkerhet vid användandet:

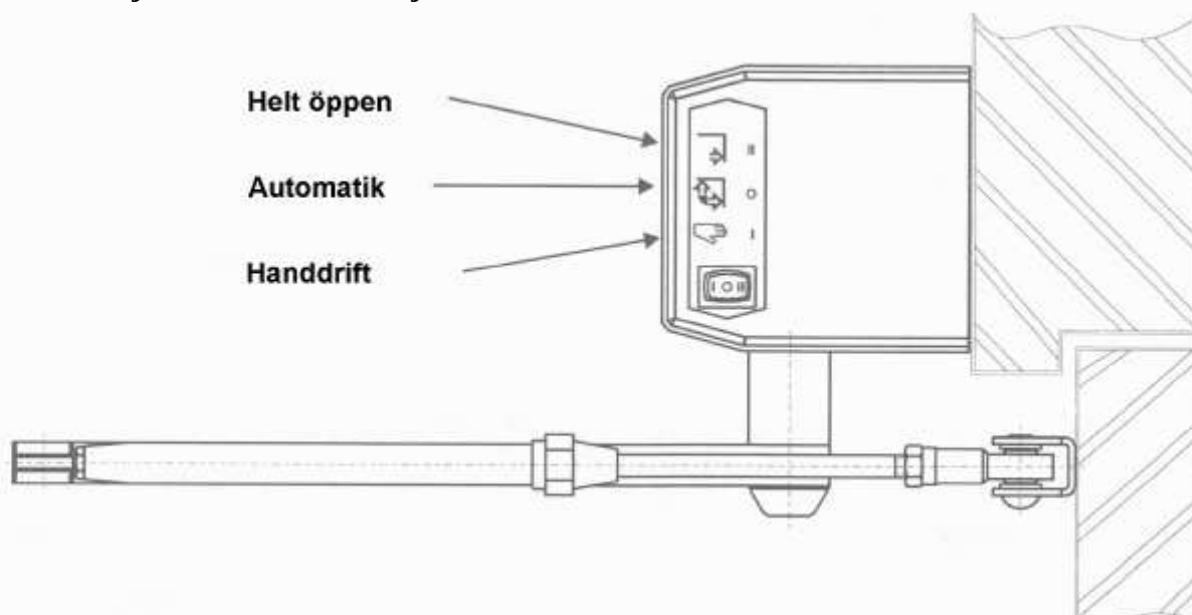
Avkänning av hinder: Stöter dörren vid öppning på ett hinder stoppar dörren omedelbart i denna position. Innan öppethållandetiden går ut kommer dörren att försiktigt försöka öppna till full öppenvinkel. Om öppethållande tiden går ut kommer dörren vid nästa öppningsförsök att öppna till hinderpositionen och därefter långsamt öppna till full öppningsvinkel. Detta betyder att om det fortfarande finns ett hinder kommer dörren att endast försiktigt stöta mot hindret.

Reservering: Stöter dörren i ett hinder under stängning kommer dörren att omedelbart göra en återöppning.

5. Betjäningshänvisningar

5.1 Manövrerings-strömställare

Med den i gaveln monterade tre-läges tryckströmställaren kan följande funktioner väljas

Helöppen: Dörren öppnar och förblir i öppet läge.

Automatisk drift: Denna funktion motsvarar standardfunktionen. Vid aktivering av öppningsimpulsgivare t.ex. radar öppnar dörren. Då öppethållningstiden gått ut stänger dörren automatiskt.

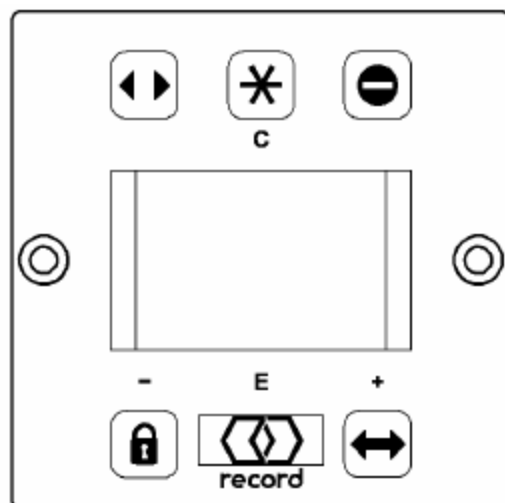

Handdrift: Dörren är frikopplad och fungerar som en mekanisk dörrstängare.

6. Betjäningsanvisningar

5.2 Betjäningsenhet (Tillval)

Den elektroniska betjäningsenheten är en lätt hanterlig manöverenhet för att styra och justera dörrinställningarna. Med LCD skärmen manövrerar man lätt mellan olika inställningar. Där visas information dörrautomatikens status genom textmedelanden och symboler.

Symboler:

Automatisk drift

Denna funktion motsvarar standardfunktionen. Vid aktivering av öppningsimpulsgivare t.ex. radar öppnar dörren. Då öppethållningstiden gått ut stänger dörren automatiskt.

Automatisk låsning (om monterad)

Vid stängning låser dörren automatiskt och öppnar endast med ex.vis nyckelbrytare. Inga öppningsimpuls givare är aktiva.

Automatisk drift med enkelriktning

Automatisk drift med enkelriktning. Yttre öppningsimpuls givare är inaktiv då dörren är Stängd och fungerar bara som säkerhetsimpuls.

Helöppen

Dörren öppnar och förblir i öppet läge.

Handdrift

Dörren är frikopplad och fungerar som en mekanisk dörrstängare.

Reset

Efter att hållt in knappen fem sekunder visas ett meddelade i displayen

YES
Reset Operator?
NO

Tryck igen på knappen så återställs automatiken.

7. Vård och skötsel

Skötsel, periodisk översyn

Det lönar sig att från första dagen av drifttagandet och efter behov, sköta och vårda Er nya slagdörrsöppnare . Vi rekommenderar att automatiken går igenom minst 1 gång per år av en Sakkunnig person och kontrolleras var annan månad av någon av Er utsedd person vad gäller funktion och säkerhet.

En regelbunden service av dörröppnaren är förutom att öppnaren varar längre, er garanti för att dörren fungerar då snö, vind och kyla årligen gör sitt intåg.

Vi kan erbjuda Er serviceavtal på Era automatiska dörrar som garanterar Er att Ni alltid har väl fungerande funktion på Er dörranläggning.

Serviceställe

Tele: 08-550 646 30

Fax: 08-550 699 20

info@rdarecord.se

www.recordsweden.com

ASSA C10 cylinder

Låssystem

Användningsområde

C10 cylindern används i lägenhetsdörrar inom bostadssektorn där tillträde till lägenheten kan lämnas av lägenhetsinnehavaren vid aviserade servicetillfällen.

Egenskaper

- Uppfyller fordringar enligt Svensk Standard SS 3522, klass 3, EN 1303 GRADE 6
- Ingår i av försäkringsbolag godkänd låsenhet
- Angreppsskyddad
- Dyrk- och manipulationsskyddad

Systemcylinder

- Konstruerad med två av varandra oberoende mekaniska spärrsystem för unika nycklar
- Inom twin combi kan olika typer av funktionscylindrar, hänglås och cylinderformer kombineras
- Patenterad stiftcylinder
- Utvecklat profilsortiment
- Specialdesignad sidkodsfunktion

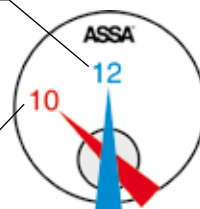
ASSAs cylindersortiment

ASSA har ett brett cylindersortiment och de olika cylinderformerna kan kombineras. 4800-serien används till låssystem inom bostadssektorn med varierande mekaniska och elektromekaniska funktioner.

- Funktionscylinder C10 är omställbar för tillfälligt tillträde vid service
- Minimerar nyckeladministrationen för fastighetsservicen och lägenhetsinnehavaren bibehåller sin höga säkerhet
- Används för centrallåsning och flexibla låssystem
- Klarar högfrekvent användning
- Med unik mekanisk nyckel för SELEKTERAD nyckelkontroll. Se ASSA Säkerhetspyramid.

Klockan 12 normalläge

Klockan 10 serviceläge

ASSA[®]
ASSA ABLOY

ASSA twin combi 1800

Låssystem

Användningsområde

Cylindrar i serien ASSA Twin Combi 1800 är avsedda att ingå i serierna 4800 eller 5800 till enklare utrymmen innanför fastighetens skalskydd.

Egenskaper

Systemcylinder

- Konstruerad med två av varandra oberoende mekaniska spärrsystem
- Inom Twin Combi kan olika typer av funktionscylindrar, hänglås och cylinderformer kombineras

Patenterad stiftcylinder

- Systemcylinder med 6 spärrelement
- Sidkodsfunktion med begränsad spärrfunktion

Funktion

ASSA Twin Combi 1800 sortimentet för integrering inom 4800- eller 5800-serierna.

- För kontrollerat tillträde
- För krävande klimat- och miljöbetingelser
- Kombineras med aktuella nycklar ur Twin Combi serierna
- För högfrekvent användning
- För vissa typer av ASSA fönster- och dörrbeslagning

ASSA®

ASSA ABLOY

ASSA twin combi 1800

Låssystem

Sortiment

Oval cylindrar

- 1801 Enkelcylinder
- 1802 Dubbelcylinder
- 1803 Enkelcylinder, insida i DC
- 1807 Cylinder för skåplås etc
- 1809 Cylinder för spanjolett, insida
- 1808 Dubbelcylinder för spanjolett

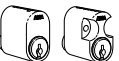
Funktionscylindrar

- 1870 Industrilås
- 1880 Fönsterlås

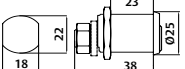
Hänglås, ASSA Grön

- 18240 8 mm stålbygel, självlåsande
- 18241 8 mm stålbygel
- 18243 8 mm stålbygel, 52 mm
- 18244 8 mm mässingsbygel, 52 mm
- 18245 8 mm mässingsbygel
- 18246 10 mm stålbygel
- 18247 10 mm stålbygel, 51 mm

Cylinderformer

Oval cylinderform		
		
1801	1803	1802
Oval cylinderform		
		
1807	1809	1808
Hänglås	Funktionscylindrar	
		
ASSA Grön		1870

Ytermått

Oval cylinderform	
	
31	20
Industrilås	
	
18	22 23 38 Ø25

ASSA®

ASSA ABLOY

ASSA ABLOY, the global leader
in door opening solutions,
dedicated to satisfying end-user
needs for security, safety and
convenience.

ASSA AB
P.O. Box 371
SE-631 05 Eskilstuna
Sweden

phone +46 (0)16 17 70 00
fax +46 (0)16 17 72 10

Customer support:
phone +46 (0)771 640 640
fax +46 (0)16 17 73 72
e-mail: helpdesk@assa.se

www.assa.se

ASSA 90001

Användningsområde

ASSA 90001 är ett extralås avsett för entrédörrar i privatbostäder, kommersiella byggnader och andra miljöer där extra säkerhet krävs. Låset förekommer ofta i säkerhetsdörrar.

Med inmonterad mikrobrytare används låset med fördel i larm och bevakningsanläggningar.

Egenskaper

Låset har 9-tillhållare i mässing.

Vid 360° nyckelvridning sker en automatisk förregling, regeln når 21 mm i utlåst läge. För att försvåra genomsågning och uppbrytning är regeln härdad och tvångstyrd.

Låset är ett instickslås med urtagsstandard SIS 81 73 83 = symmetrisk och SIS 81 73 81 = osymmetrisk, stolpen är utbytbar.

Låset är bortasäkert, vilket innebär att nyckeln kan användas från såväl insida som utsida.

Låset uppfyller fodringar enligt Svensk Standard SS 3522, utgåva 4, klass 3 TR 29.

Funktioner

Standardutförande

Lås i förzinklat stål.

Levereras med 3 st nycklar i mässing, armerad nylonbange. Total längd 78 mm.

Låshuset förberett för mikrobrytarsats

Hål för nyckelskylt med genomgående skruv.

Tillhållare i mässing.

Härdad regel som försvårar genomsågning.

Borrskydd.

ASSA Prion

Allergivänlig ytbehandling

ASSA Prion® är ytterligare ett led i vår satsning för allergivänliga ytbehandlingar och ett alternativ till glansförnickling.

Utförandet är en nickelsäker ytbehandling som ger en tidlös silverlik nyans. För att säkerställa en god kvalitet samt en lång livslängd har ASSA med Prion förbättrat och förädlat ytbehandlingsprocesserna jämfört med vår tidigare variant Miralloy.

Prion kan erhållas i vårt objektsanpassade behörssortiment.

Speciellt lämpliga användningsområden är publika lokaler, kontor, industri, bostäder, skolor, sjukhus etc.

Prion uppfyller kraven för nickelallergi enligt EU-direktiv 94/27/EG

Varumärket Prion kommer av ordet prioritera. När omtanke om människors hälsa och en sund livsmiljö kommer i första rummet är Prion det naturliga valet.

ASSA[®]
ASSA ABLOY

ASSA ABLOY, the global leader
in door opening solutions.

ASSA Prion

Allergivänlig ytbehandling

Välj Nickelsäkert

Nickel är den vanligaste orsaken till kontaktallergi. Runt 15 procent av kvinnorna och några procent av männen i Sverige har blivit allergiska mot nickel. Flera undersökningar visar dessutom att allt fler och allt yngre personer drabbas ¹.

Orsaker

De vanligaste anledningarna till nickelallergi är att man använder smycken, klockor, knappar eller andra hudnära produkter som avger nickel.

Nickel är svårt att undvika i den dagliga miljön eftersom det finns i bland annat mynt, nycklar, glasögonbågar, dörrhandtag, dragkedjor, knappar, smycken, metallhandtag och verktyg.

Att sporadiskt ta i eller hantera produkter med ytskikt av nickel, t ex pengar och dörrtrycken, ger ej upphov till allergi. De personer som utvecklat eksem kan däremot få ökande problem även vid kortvarig och tillfällig kontakt med nickelhaltiga föremål.

¹ Apotekets skrivelse om nickelallergi. <http://www.apoteket.se/rd/d/189/a/219>

² Rapport från Yrkes- och miljödermatologi (1999:3) Allergi-framkallande nickel i smycken, klockor, glasögon och andra produkter. Kartläggning av marknaden före ikraftträdandet av EU:s nickelförbud. (Lidén, Johnsson)

Hur undviker man att få allergi?

Genom att vara uppmärksam på metallers ytbehandling på detaljer som har långvarig hudkontakt. Det räcker att med ett tunt tygstycke avskärma hudkontakten. Med andra ord är det ingen risk att t ex bära nycklar i fickan. Däremot bör man undvika att ha nycklar direkt mot huden, t ex i en kedja runt halsen.

Då nickelallergi orsakar stora samhällskostnader och lidande för de drabbade ² antog EU i juli 2001 ett nickeldirektiv (Directive 94/27/EC) i vilket det framgår att:

1. Smycken som används vid läkning efter håltagning/piercing får inte innehålla mer än 0,05% nickel.
2. Föremål som är avsedda för direkt och långvarig kontakt med huden, t ex smycken, klockor, glasögon och knappar, får inte avge mer än 0,5 µg nickel/cm²/vecka.
3. Föremål i punkt 2 ska uppfylla kraven efter 2 års normal användning.

ASSA Prion - ett alternativ för att undvika exponering

Prion är en nickelsäker ytbehandling som uppfyller nickeldirektivet. Prion är lämplig för alla låsprodukter där hudkontakt förekommer, t.ex. dörrhandtag, vred och draghandtag. ASSA AB kan även erbjuda nickelsäkra nycklar till våra patenterade cylinderserier.

Prion® är ett av ASSA AB registrerat varumärke.

ASSA[®]
ASSA ABLOY

ASSA ABLOY, the global leader in door opening solutions, dedicated to satisfying end-user needs for security, safety and convenience.

ASSA AB
P.O. Box 371
SE-631 05 Eskilstuna
Sweden

phone +46 (0)16 17 70 00
fax +46 (0)16 17 70 49

Customer support:
phone intl. +46 16 17 71 00
phone nat. 0771 640 640
fax +46 (0)16 17 73 72
e-mail: helpdesk@assa.se

www.assa.se

7. Yttre miljö

7.1 Fasaden

Den yttre miljön i ditt bostadsområde påverkas i stor utsträckning av utseendet på byggnadernas fasader. Förutom att vara en del av husets exteriör är fasaden också en viktig detalj i det klimatskal som skyddar ditt hus från yttre faktorer, såsom vatten och vind.

För att säkerställa en hög standard och rätt kvalitet arbetar vi med omfattande kvalitetssystem under byggtiden eftersom noggrannhet i utförandet är avgörande för att uppnå ett gott resultat. För att upprätthålla funktion och utseende är det av stor vikt att du som boende är varsam och inte skadar fasaden. Eftersom det är bostadsrättsföreningen som äger huset måste styrelsen godkänna all typ av håltagning (exempelvis för belysning, vädringsstång eller vägghängda blomkrukor) i fasaden.

Putsad fasad

Vi har många års god erfarenhet av putsade fasader. Fasaden har ett tätskikt som säkerställer att fukt inte kan tränga in i väggen, gör därför inte hål i putsen. Håltagning i fasaden måste alltid godkännas av styrelsen och utföras av en behörig person. Punkteras tätskiktet utan erforderlig tätning kan fuktskador uppstå.

Tegelfasad

Tegel är klassiskt fasadmateriäl med robust karaktär. Det fungerar som ett vind- och regnskydd för fasaden. Håltagning i fasaden måste alltid godkännas av styrelsen. Tänk på att det finns risk för att tegelstenen spricker vid borrning och att ett hål i en tegelfasad är svårt att laga på ett snyggt sätt.

Träfasad

Träpanel är ett traditionellt och beprövat fasadmateriäl, det är mjukt och skapar en varm känsla. Undvik att göra hål i fasaden efter som det kan försämra träpanelens goda egenskaper. Håltagning i fasaden måste alltid godkännas av styrelsen.

7.2 Balkong, uteplats och terrass

För att göra balkongen lite extra trevlig är det många som sätter sin personliga prägel på balkongen. Inred din balkong med eftertanke och var aktsam med husets fasad. Vill du sätta upp blomlådor så gör det på insidan av balkongräcket. Balkongräcke och glas rengörs med milt alkaliskt rengöringsmedel och vatten.

Om du har lägenhet i markplan ansvarar du själv för att sköta om växter och markbeläggning inom upplåtelseområdet, dvs området som ingår i din bostadsrätt. Kontakta din styrelse om du har några frågor.

Snö på balkong, uteplats och terrass

Balkongplattan och uteplats ska hållas fri från snö och is en halvmeter ut från fasaden för att garantin ska gälla, tösalt får dock inte användas. Balkongen har en maxbelastning på 350kg/kvm. Var uppmärksam på var du lägger snön så att du inte skadar människor, andra balkonger och uteplatser eller belysningsstolpar på gården. Prata med din styrelse hur ni på bästa sätt ska sköta snöröjningen.

Markiser

Om du vill sätta upp en markis ska den passa till huset och du behöver godkännande av bostadsrättsföreningens styrelse. Styrelsen har tillsammans med arkitekten tagit fram kulör och utformning på markiser i din förening.

Din styrelse har beslutat att följa arkitektens val av markiser och balkonginklädnad:

Fabrikat:	Sandatex 407/94
Färg:	NCS S 4000-N (grå)

Tala med din styrelse som kan ge dig råd och anvisningar vart det är förberett för infästning av markisen. Anlita en behörig montör.

Inglasning av balkong

För att få glasa in en balkong krävs bygglov från kommunen och godkännande från bostadsrättsföreningens styrelse. Bygglov finns på föreningens hemsida samt blankett för anmälan till föreningen. Infästning får ej ske i fasaden.

SKÖTSELANVISNING BALKONGPLATTA

VARNING

Följande medel får inte anbringas på balkongplattan:

Rengöringsmedel som innehåller frätande syror och lösningsmedel.

Tösalt.

Diffusionstät färg.

Ovanstående medel påverkar balkongens ytskikt negativt, vilket i sin tur påverkar balkongens livslängd.

SKADOR

Vid kraftiga skador eller föroreningar bör sakkunnig personal kontaktas.

Weland skötselinstruktion

Handhavandebeskrivning, balkonger och räcken

ALUMINIUM
WELAND

Räcke (lackerat)

Weland aluminiumräcke kan även levereras i pulverlackerat utförande. Pulverlackeringen levereras enligt IVF:s kvalitetskrav. Med ytfinish typ B = Beträktningsavstånd 3 meter för exteriört bruk. Pulverlackerat räcke kan tvättas med vatten och svagt tvättmedel/tvållösning. Pulverlackeringen är väderbeständig och bibehåller sin ytfinish.

Anm:

Kapsnitt efterbehandlas ej.

Glas i balkongräcken och balkonginglasningar

Glas i balkongräcken eller balkonginglasningar bör rengöras i samma omfattning som fönster, ca 1 gång varannan månad eller oftare om så erfordras. Glasen rengörs med fönsterputs- eller handdiskmedel och vatten. Även ingående aluminiumprofiler och räckesstolpar (anodiserade eller pulverlackerade) rengörs på samma sätt.

Welands inglasningssystem är att betrakta som ett vindskydd för att förlänga vår- / höstsäsong samt att sänka ljudnivån vid hårt trafikerade vägar. Ett balkonginglasningssystem får aldrig betraktas som ett uterum. Det bör därför inte inredas med permanent golv eller mattor som kan skadas vid vattenintrång.

Anm:

Regnvatten i kontakt med färsk betong eller cementfog blir starkt alkaliskt. Vatten, som rinner eller stänker på glasen, bör snarast avlägsnas för att skador inte skall uppstå på glasen. Detta gäller även för ingående aluminiumprofiler och räckesstolpar (anodiserade eller pulverlackerade).

Glas, som skadas på detta sätt, är inte påverkbart av glasleverantören och är därför inte reklamationsbart.

Skötselanvisningar för markstensbeläggningar

Marksten och plattor i betong är starka och tåliga produkter framställda av naturliga material. Beläggningen som sådan kräver därför inget underhåll. Betongens yta påverkas över tid av slitage, väderlek, smuts, luftföroreningar och gummiavtryck. Övriga förändringar hänger oftast samman med om läggningsarbetet är fackmannamässigt utfört med tanke på bärlager, fogar och kantsäkring.

Kalkutfällningar

Betong är en naturprodukt och kalk är en beståndsdel i betongen. Kalkutfällningar kan förekomma och de utgör ett estetiskt problem. Kalkutfällningar är inte reklamationsgrundande. De försämrar inte produktens hållbarhet, utan är en naturlig del av betongens härdningsprocess. I regel slits utfällning bort efter kortare eller längre tid beroende på angreppets styrka och på det slitage ytan utsätts för.

Kalkutfällning uppkommer när oreagerad kalciumhydroxid från betongen ansamlas vid produktens yta. Kalciumhydroxiden omvandlas vid kontakt med vatten och koldioxid till kalciumkarbonat. Processen kallas även urlakning. Kalkutfällningarna syns som ljusa fält eller oregelbundna ringar på betongproduktens yta. Kan förekomma såväl på markstenar/plattor som på murblock. Kalkutfällningar är inte vanligare i färgad betong än i grå betong. Däremot syns de tydligare ju mörkare betongprodukten är.

Borstning med fint stenmjöl kan slita bort lättare angrepp. Svåra kalkutfällningar tvättas bort mekaniskt med 10-20% syra, t ex citron- eller saltsyra. Akta bar hud och ögon. Var försiktig så det inte spiller på intilliggande växtlighet. Skölj noga med vatten efter syratvättningen.

Impregnera med SurfaPore

Impregnerade betongprodukter är förseglade i ytan och därmed skyddade mot kalkutfällningar. Speciellt känsliga ytor, t ex blästrade ljusa plattor kan ta åt sig av smuts från luft och regn. För att skydda mot detta kan plattorna även efter utläggning behandlas med impregneringsmedel. SurfaPore är en vattenbaserad impregneringsvätska som inte innehåller farliga lösningsmedel. Med nanoteknologi skapas en vattentät yta för cement, fog, natursten, tegel eller konstgjord sten. Resultatet är enastående, en osynlig barriär mot fukt, sprickor, erosion och mikroorganismer.

Underhåll

Fogsanden i en nylagd markstensbeläggning bör hållas under uppsikt, speciellt under det första året. Försvinner fogsanden mister de enskilda stenarna sin samverkan och deformationer kan uppkomma. Sugande sopmaskiner tar lätt upp den nylagda sanden. Ny fogsand måste därför tillföras kontinuerligt. Ojämnheter i ytan bör rättas till så fort som möjligt.

Plattor och marksten av betong är känsliga för salthaltigt vatten och ren vägsalt, varför halkbekämpning genom saltning bör undvikas på markbetongytor, speciellt under det första året.

Vid högtrycksspolning skall lågt vattentryck, stort avstånd mellan munstycke och sten samt liten spolningsvinkel väljas (max 30°). Om betongens yttersta skikt nöts bort kommer beläggningen framöver att bli ännu mer mottaglig för orenheter. Därför är rengöring med borste och vatten att föredra framför den hårda nötning som upprepad högtryckstvätt innebär.

Problem med ogräs uppkommer vanligen endast på ytor med litet slitage. Ogräset kan förebyggas redan i anläggningsskedet bl a genom att blanda in cement eller kalk i sättsanden. Därmed skapas en ogynnsam miljö för ogräset. Genom att alltid ha fyllda fogar begränsas ogräsproblemet. S:t Eriks Ogräshämmande Dekorfog är ett miljövänligt och ekologiskt fogmaterial med lång livslängd som motverkar ogräsetablering genom ett högt pH-värde (9,6).

Rengöring av fläckar

Mossa, svamp och alger förekommer framför allt på vinterhalvåret och på skuggsidan samt under växtlighet. De gynnas av en kväverik miljö och högt pH. Tidig påväxt avlägsnas genom försiktig högtrycksspolning eller genom sopning med grovt grus. Mossa i fogarna kan skrapas bort. Försiktig spridning av zinksalt är en typ av kemisk bekämpning med långtidseffekt.

Tuggummifläckar skrapas av och tvättas sedan med hett vatten och högtryckstvätt. Påfyllning av fogsand krävs efteråt. Även kemiskt ren bensin kan användas för rengöring.

Oljefläckar, färsk olja tas torkas snabbt upp med papper, trasa eller Absol. För äldre fläckar används oljeupplösande medel och varmt vatten. Även diskmedel kan användas för upplösning av oljan och smutsen.

Rostfläckar kan avlägsnas med högtryckstvätt.

Målarfärg, oljebaserad färsk färg sugs upp med papper och täcks med sågspån eller Absol över en natt. För torkad färg används skurpulver. Vattenbaserad färg sugs upp med papper och tvättas därefter bort.

Du kan också prova rengöringsmedlet DeSalin som är ett koncentrerat, mycket effektivt rengöringsmedel med snabbt resultat och många användningsområden. Men om fläcken är liten eller begränsad är det ofta lättast att byta ut nedsmutsad platta eller sten.

8. Leverantörsregister

Här finns en förteckning över leverantörer till produkter i din bostad. En fullständig förteckning över de produkter som används vid byggandet av huset finns hos din styrelse.

Produkter	Leverantör
Badrumsinredning	IDO www.ido.se Aspen www.aspenbad.se
Balkonginglasning	Weland www.welandalumi.se
Blandare	Tapwell www.tapwell.se
Duschväggar	Inr AB www.inr.se
Dörrar	SWEDOOR www.swedoor.se
Golvbrunn	Purus Group www.purus.se
Fönster och balkongdörrar	NorDan www.nordan.se
Fönsterbänkar	Stenentreprenad i Hesselholm www.stenentreprenader.se
Kakel och klinkerplattor	Centro www.centro.se
Kökssnickerier och garderober	Vedum www.vedum.se
Låsservice	Certego www.certego.se
Parkettgolv	Tarkett Sverige AB www.tarkett.se
Radiatorfilter	Dinair AB www.dinair.se
Skjutdörrsgarderober	Elfa Lumi www.elfa.com
Spisfläkt	Franke AB www.franke.se
Tapeter	Boråstapet www.borastapeter.se Cole & Son www.cole-and-son.com/sv

Eco Tapeter AB www.eco.se

Mr Perswall www.mrperswall.se

Alcro www.alcro.se

Vitvaror

Siemens www.siemens-home.se

9. Felanmälan

9.1 Garantier och rutiner för felanmälan i din bostad

Du bor i en bostadsrättsförening som har entreprenadavtal med JM och genom avtalet har du garanti på material och arbete som utförts i din bostad. Garantin gäller under fem år på allt arbete och material som ingått i JMs entreprenad utom på vitvaror, blandare/VS-armaturer, invändiga målningsarbeten och tapetseringar som har två års garanti. Garantitiden gäller från det startdatum som fastställts vid slutbesiktning. Vart du ska vända dig beror dels på vilket fel som uppstått och även hur lång tid som gått sedan tillträdet av lägenheten.

År 1-2 (se även nästa sida)

Fel som inte upptäckts på slutbesiktning ska anmälas inom sex månader från slutbesiktningsdatum. Funktionsfel, exempelvis en köksblandare som droppar, kan anmälas till JM Kundtjänst Bostad under garantitiden. Fel som gäller gemensamma ytor såsom innergården eller trappuppgång anmäls i första hand till styrelsen. Strax innan två år har passerat från garantitidens startdatum genomför JM en garantibesiktning av hela entreprenaden.”

År 3-5

Fel som täcks av garantin under denna period anmäls av medlemmarna till bostadsrättsföreningens styrelse. Styrelsen reklamerar vidare till JM.

Allmänt

Vid en reklamation tar JM ställning till om felet omfattas av garantin, eventuellt sker detta efter viss undersökning/utredning. Fel och skador som beror på bristande underhåll, felaktig skötsel, användning eller förslitning omfattas inte av garantin. Fel och skador som orsakats av yttre påverkan omfattas inte heller av garantiåtagandet. Exempelvis ingår inte normal justering av dörrar och fönster eller åtgärder enligt underhållsplan i garantiåtagandet. JM har rätt att avhjälpa fel på allt som ingått i entreprenaden. Innan bostadsrättsföreningen påbörjar reparationer av det som anses vara garantifel ska JM kontaktas i frågan.

9.2 Felanmälan år 1-2

Gemensamma ytor

För gemensamma ytor såsom trappuppgången eller innergården sker felanmälan till styrelsen genom bostadsrättsföreningens hemsida www.ariket4.se kontakta styrelsen direkt.

Vitvaror

Vid fel på vitvaror i bostaden kontakta din vitvaruleverantör direkt,

BSH Home Appliances AB på telefon 0771-11 22 77.

Uppge alltid vad felet är samt namn, adress, telefon, E- och FD-nummer (var du hittar dessa nummer för respektive produkt anges i bruksanvisningen).

Tv, telefoni och dator

Om du får problem med TV-, telefon- eller Internetanslutning se instruktion under avsnitt "Tv, telefoni och dator". Du kan även ringa Telia support på telefonnummer 90 200. Ange gärna att det är anslutning via fiber det gäller.

Hiss och garageport

Vid fel på hiss, kontakta leverantören Kone direkt på telefon 0771-50 00 00.

Vid fel på garageport, kontakta leverantören Alldoor direkt på telefon 08-739 27 70.

Övrig felanmälan under kontorstid

JM Kundtjänst Bostad

Tel. 020-731 731

E-mail: kundservice@jm.se

Öppettider: Mån-Fre 07.00-16.00

Akuta fel efter kontorstid

Vid akuta fel efter kontorstid, dvs efter 16.00 på vardagar samt helger, kontakta jouren på telefon 020-731 731 (numret är då kopplat till jour). Detta bör undvikas och ska endast ske:

- Vid fel eller haveri där det finns risk för följdskador (exempelvis vid vattenläckage).
- Vid andra brådskande fall, exempelvis om värmeanläggningen inte fungerar vintertid.

OBS! Jourutryckning för icke akuta fel, debiteras den som anmält felet. Om du själv orsakat felet, t.ex. stopp i avloppet, blir du betalningsskyldig.

Vid fara för liv - Ring 112